

EVROPSKI PRIROČNIK O PRIZNAVANJU IZOBRAŽEVANJA ZA VISOKOŠOLSKE INSTITUCIJE

Neuradni prevod

Priročnik je namenjen kot pomoč ocenjevalcem kvalifikacij in zaposlenim v vpisnih službah v visokošolskih institucijah za izvajanje priznavanja izobraževanja v skladu z Lizbonsko konvencijo o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji, ki je pravni okvir za priznavanje izobraževanja v evropski regiji. Namenjen je predvsem za priznavanje za namen dostopa do nadaljevanja izobraževanja na visokošolskih institucijah.

Priročnik v izvirniku z naslovom The European Recognition Manual for Higher Education Institutions je rezultat dela projektne skupine nizozemskega nacionalnega informacijskega centra za priznavanje, v okviru evropskega projekta, financiranega s strani Evropske komisije.

December 2016

EVROPSKI PRIROČNIK O PRIZNAVANJU IZOBRAŽEVANJA ZA VISOKOŠOLSKE INSTITUCIJE

PRAKTIČNE SMERNICE ZA ZAGOTAVLJANJE PRAVIČNEGA IN FLEKSIBILNEGA PRIZNAVANJA KVALIFIKACIJ ZA OCENJEVALCE KVALIFIKACIJ IN ZAPOSLENE V VPISNIH SLUŽBAH

Uporaba

Priročnik je namenjen kot pomoč ocenjevalcem kvalifikacij in zaposlenim v vpisnih službah v visokošolskih institucijah za izvajanje priznavanja izobraževanja v skladu z Lizbonsko konvencijo o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (v nadaljevanju: LRC), ki je pravni okvir za priznavanje izobraževanja v evropski regiji. Namenjen je predvsem za priznavanje za namen dostopa do nadaljevanja izobraževanja na visokošolskih institucijah.

Priročnik ponuja praktičen prevod principov LRC, ki zagovarja fleksibilno priznavanje in se osredotoča na osnovno vprašanje, ali bodo študenti uspešni pri njihovem izbranem študiju. Uporaben je za vse ocenjevalce kvalifikacij ali zaposlene v vpisnih službah pri vpisu študentov s kvalifikacijami, ki ustrezajo pogojem za vpis v določene izobraževalne programe.

Načeloma je priročnik uporaben za ocenjevalce kvalifikacij v vseh državah podpisnicah LRC (v glavnem so to evropske države, nekatere države Severne Amerike, Azije in Oceanije), prav tako pa tudi za druge regije, kjer priznavanje temelji na konvencijah s podobnimi načeli kot LRC (kot sta azijsko – pacifiška in afriška regija).

Priporočila tega priročnika so napisana iz perspektive evropskega visokošolskega prostora (EHEA) in so zato najbolj uporabna za ocenjevalce v 47 državah tega prostora.

Uporabniki priročnika so lahko že izkušeni ocenjevalci, kot tudi začetniki. Uporablja se lahko za različne namene, na primer kot hiter vodnik in uvod v temeljne koncepte priznavanja izobraževanja ali kot orodje za usposabljanje.

Namen avtorjev priročnika je promoviranje kulture pravičnega priznavanja in podpora povečanju kakovosti v postopkih priznavanja v skladu z načeli LRC.

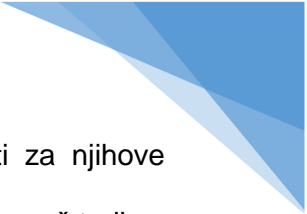
Zahvala	3
EAR HEI predgovor	4
O priročniku	5
DEL I – Uvod v priznavanje	7
1. Uvod v priznavanje	7
2. Pet elementov kvalifikacij	10
DEL II – Proces ocenjevanja	14
3. Akreditacija in zagotavljanje kakovosti	14
4. Lažna diploma in lažna akreditacija	18
5. Pristnost	20
6. Namen priznavanja	25
7. Učni izidi	27
8. Krediti, ocene, zbir kreditnih točk in prenos kreditov	30
9. Bistvene in ne-bistvene razlike	33
10. Alternativno priznavanje in pravica do pritožbe	36
DEL III – Prakse priznavanja na institucijah	39
11. Transparentnost in zagotavljanje informacij	39
12. Prakse priznavanja na institucijah	42
DEL IV – Viri informacij	48
13. Kako najti in uporabiti informacije	48
14. Priloga k diplomi (in druga informacijska orodja)	51
15. Ogrodja kvalifikacij	54
DEL V – Posebni tipi/vrste kvalifikacij	58
16. Kvalifikacije, ki omogočajo dostop	58
17. Kvalifikacije, pridobljene po fleksibilnih poteh učenja	60
18. Kvalifikacije, pridobljene na podlagi transnacionalnega izobraževanja	62
19. Kvalifikacije, pridobljene po skupnih programih	64
20. Kvalifikacije, izdane s strani institucij, ki niso priznane s strani pristojnih nacionalnih organov	66
21. Imetniki kvalifikacije brez dokumentacije	68
22. Preizkusi znanja jezika	69
DEL VI – Prenos kreditov v okviru študentske izmenjave	72
23. Priznavanje posameznih študijskih obdobj v tujini	72
Viri in reference	76
EAR HEI konzorcij	79
Razlaga nekaterih kratic in izrazov	81

Zahvala

EAR HEI priročnik temelji predvsem na EAR priročniku, ki je rezultat predhodnega EAR projekta, zato bi se najprej zahvalila projektni skupini, ki je v okviru tega projekta oblikovala odličen priročnik za priznavanje. Tudi centri za priznavanje ENIC-NARIC mrež so podali svoj prispevek k EAR HEI priročniku; s prispevanjem primerov dobre prakse v različnih aktivnostih in s posredovanjem dveh EAR HEI raziskav zaposlenim v vpisnih službah na izobraževalnih institucijah v svojih državah.

V času EAR HEI projekta se je projektna skupina o ključnih vprašanih večkrat posvetovala z ENIC Birojem in Svetovalnim odborom NARIC. Zahvaljujem se za njihove komentarje, usmeritve in podporo, ter za vključitev EAR HEI priročnika v agendo ENIC-NARIC mrež.

Vse od začetka projekta smo predvideli, da morajo visokošolske institucije in zaposleni v vpisni službi odigrati pomembno vlogo pri zagotavljanju povratne informacije o razvoju tega priročnika. Doseči ciljno skupino po vsej Evropi ni bila lahka naloga, še posebej zaradi dveh zahtevnih raziskav. Zato smo bili veseli, da se je okrog 450 predstavnikov evropskih

visokošolskih institucij odzvalo na obe raziskavi. Vsem bi se želela zahvaliti za njihove dragocene (in v nekaterih primerih zelo obsežne) odgovore.

Rada bi se zahvalila Evropski komisiji, ne le za financiranje EAR HEI projekta, temveč tudi za vso spodbudo pri promociji projekta na srečanjih mreže. Prav tako izrekam zahvalo strokovnjakom za priznavanje v Svetu Evrope in UNESCO za njihovo aktivno podporo.

Delovna skupina BFUG za področje priznavanja (Bologna Follow Up Group on Recognition), je bila v veliko pomoč pri promociji prvega EAR priročnika v času srečanja v Bukarešti leta 2012. Omemba priročnika v Bukareškem komunikeju je pomenila močno podporo poslanstvu in aktivnostim evropskega prostora priznavanja: za poenotenje prakse priznavanja v Evropi.

Projektna skupina je bila tesno povezana tudi z dvema delovnima skupinama, ki delujeta na področju strukturnih sprememb in avtomatičnega priznavanja (»EHEA Structural Working Group« in »Pathfinder Group on Automatic Recognition«). Zahvaljujem se, da sta nam omogočili širši pogled na priznavanje v povezavi z akreditacijo, učnimi izidi in ogroddi kvalifikacij. Upam, da bo EAR HEI priročnik uporaben tudi pri njihovem delu in da bo na voljo čim večjemu številu deležnikov, povezanih s priznavanjem v Evropi.

Prav tako želim izraziti zahvalo za prispevek številnim strokovnjakom iz različnih področij, ki smo jih srečevali ob različnih priložnostih, kot so EAIE srečanje v Dublinu (2012) in Istanbulu (2013), kjer smo predstavili rezultate našega projekta in pridobili zelo uporabne povratne informacije s strani visokošolskih institucij in njihovih združenj.

Na koncu bi se želela zahvaliti članom EAR HEI projektne skupine in vodstveni skupini, ter vsem, ki so v zadnjih dveh letih skupaj zelo zavzeto in učinkovito delali na vseh področjih, ki so pomembna za priznavanje. Kombinacija predstavljenih najboljših praks, temelječih na izkušnjah strokovnjakov s področja priznavanja, visokega šolstva, zaposlenih v vpisnih službah in študentov, je vodila k priročniku, ki vzpostavlja standard za poštene, pregledne in učinkovite postopke priznavanja.

Lucie de Bruin – koordinatorica projekta,

Vodja mednarodnega oddelka priznavanja, nizozemski ENIC-NARIC, Nuffic.

EAR HEI predgovor

Priznavanje tujih izobrazbenih kvalifikacij je v zadnjem času v samem središču razprav evropskih in svetovnih politik na področju visokošolskega izobraževanja. V sporočilu konference v Bukarešti leta 2012 ministri bolonjskega procesa izrecno navajajo pravično in enostavno priznavanje kot pogoj mobilnosti in kot podlago za nadaljnje sodelovanje v evropskem visokošolskem prostoru. Medtem pa UNESCO preučuje izvedljivost združitve štirih obstoječih regionalnih konvencij v eno besedilo – globalno konvencijo o priznavanju.

Pravično priznavanje je sedaj prepoznano kot temelj internacionalizacije visokega šolstva in mobilnosti študentov.

Ta novi priročnik za visokošolske zavode (EAR HEI Manual) je neposreden in praktičen odgovor na izzive in pričakovanja, ki jih imajo politiki, oblikovalci politik, študenti, starši in delodajalci po vsem svetu. Je nadaljevanje prvega priročnika (EAR Manual), ki je bil osredotočen na prakso priznavanja ENIC-NARIC centrov, in ki so ga potrdili ministri bolonjskega procesa v svojem poročilu iz Bukarešte kot niz dragocenih smernic in zbirko dobrih praks priznavanja.

Internationalizacija visokega šolstva in močna zavezanost institucij k večji mobilnosti študentov in osebja so spodbudili oblikovanje posebnega priročnika prav za vprašanja priznavanja izobraževanja na visokošolskih zavodih. EAR HEI priročnik je bil pripravljen za zaposlene v vpisnih službah in ocenjevalce kvalifikacij, ki se ukvarjajo z odločitvami o prenosu kreditnih točk, priznavanju študijskih obdobj v tujini, in sprejemnih ter izbirnih postopkih za prosilce, ki želijo nadaljevati izobraževanje na podlagi kvalifikacij, pridobljenih v drugih državah.

Priročnik vsebuje primere dobrih praks, ki pokrivajo celoten spekter postopkov priznavanja - od manjših, pa vendar nujnih nalog, kot so potrditev prejema vlog, do priznavanja tujih kvalifikacij, temelječih na priznavanju predhodnega učenja in priporočil za pretvorbo ocen in

kreditnih točk. Zaposlene v vpisnih službah in ocenjevalce kvalifikacij vodi skozi vse postopke priznavanja na institucionalni ravni, posamezne faze v postopku pa dopolnjuje s primeri in priporočili.

EAR HEI priročnik je namenjen tudi oblikovalcem politik. Je odziv na pobude ministrov za visoko šolstvo v okviru bolonjskega procesa, da visokošolske institucije uvedejo postopke priznavanja kot del svojih notranjih in zunanjih procesov zagotavljanja kakovosti.

Cilj je zagotoviti, da so politike priznavanja v skladu z Lizbonsko konvencijo o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji UNESCA in Sveta Evrope, ki je pravni temelj priznavanja tujih kvalifikacij. Načela in postopki, opisani v Konvenciji, se nanašajo na priznavanje na institucijah. Ker so primeri dobrih praks v priročniku usklajeni s temi načeli in postopki, priročnik nudi izobraževalnim institucijam popolno orodje, s katerim je mogoče zagotoviti sistematično izpolnjevanje obveznosti.

Predstavniki odbora predsedstva Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji in Evropsko združenje univerz (EUA), v celoti podpiramo EAR HEI priročnik. Zagovarjamo njegovo uporabo, saj gre za eno izmed pomembnih orodij v postopkih priznavanja in ker služi kot podlaga za oblikovanje jasne politike priznavanja, temelječe na načelih in postopkih Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji.

Allan Bruun Pedersen – namestnik predsednika odbora Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji

Howard Davies – Evropsko združenje univerz

O priročniku

Priznavanje v evropski regiji

Ta priročnik je rezultat skupnega evropskega prostora na področju priznavanja – cilj EAR HEI priročnika je pomoč ocenjevalcem kvalifikacij in zaposlenim v vpisnih službah pri uvajanju in prakticiranju poštenega priznavanja. Priročnik temelji na EAR priročniku, objavljenem leta 2012, katerega cilj je bil racionalizirati prakse priznavanja na ravni ENIC-NARIC mrež (nacionalnih informacijskih centrov za priznavanje). EAR priročnik je temeljil na Lizbonski konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji in njenih dodatnih besedilih ter na priporočilih posameznih projektov, delovnih skupin in na osnovi publikacij.

EAR HEI priročnik sledi priporočilom iz EAR priročnika, ki so bila pripravljena v tesnem sodelovanju z ENIC-NARIC centri. Priporočila zagotavljajo standard za pravično priznavanje v evropski regiji. Poleg tega so uporabo EAR priročnika priporočili ministri za visoko šolstvo evropskega visokošolskega prostora (EHEA) v bolonjskem Bukareškem komunikeju (april 2012). EAR HEI priročnik torej ni samo še en priročnik. Je edini evropski priročnik za ocenjevalce kvalifikacij in zaposlene v vpisnih službah, ki predstavlja skupno dogovorjene najboljše prakse priznavanja, temelječe na Lizbonski konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (LRC).

Iz priporočil v bolonjskem Bukareškem komunikeju 2012 za uporabo EAR priročnika: "Pravično priznavanje izobraževanja, vključno s priznavanjem neformalnega in priložnostnega učenja, je v središču skupnega evropskega visokošolskega prostora (EHEA)... Pozdravljamo EAR priročnik in priporočamo njegovo uporabo kot niz smernic in zbirko dobrih praks za priznavanje tujih kvalifikacij, pa tudi za spodbujanje visokošolskih zavodov in agencij za vključitev postopkov priznavanja v notranje in zunanje zagotavljanje kakovosti".

Ob zaključku projekta EAR, ko je že bila zbrana zbirka dobrih praks, se je pojavilo vprašanje, zakaj jih ne bi uporabili za razvoj priročnika posebej za visokošolske zavode, kjer se izvaja večina postopkov priznavanja. Razvoj priročnika za visokošolske zavode je zahteval precejšnje strokovno znanje in sodelovanje visokošolskih ustanov. Zato so bili poleg

nacionalnih informacijskih centrov Poljske, Francije, Litve, Irske, Danske, Latvije in Nizozemske (koordinator) ter predsednika LRC odbora (2007-2013), predsednika mreže ENIC (2011-2013) in posebnega svetovalca iz USNEI, v projektni tim vključeni tudi strokovnjaki iz Evropskega združenja univerz (EUA), nemške rektorske konference (Hochschulrektorenkonferenz - HRK), projekta »Tuning Educational Structures« in evropske zveze študentov (European students union - ESU).

Nadalje je projektna skupina med nastajanjem priročnika poskušala zbrati čim več povratnih informacij. Najpomembnejši sta bili dve raziskavi (spletni anketi) za ocenjevalce kvalifikacij in zaposlene v vpisnih službah v Evropskem visokošolskem prostoru (EHEA). Prva raziskava je bila osredotočena na ugotavljanje njihovih potreb. Ta je zagotovila projektni skupini povratne informacije o temah, ki jih je bilo treba vključiti, in ki niso bile izrecno zajete v prvotnem priročniku EAR (na primer vstopne kvalifikacije za nadaljevanje izobraževanja, jezikovni testi, mobilnost kreditnih točk). Druga raziskava je bila namenjena zbiranju povratnih informacij o prvem osnutku priročnika za identifikacijo potrebnih izboljšav. Rezultati te raziskave so bili uporabljeni za izdelavo končne različice tega priročnika. Obe anketi so nacionalni informacijski centri ENIC-NARIC in druge evropske mreže, kot na primer bolonjski eksperti, posredovali visokošolskim zavodom v svojih državah. V obeh raziskavah je sodelovalo več kot 400 visokošolskih zavodov in s tem zagotovilo izjemno koristne in pozitivne povratne informacije. Rezultat je EAR HEI priročnik, ki je pred vami.

Vsebina

Vodnik je sestavljen iz sedmih delov, vsak je razdeljen na več delov tako, da skupaj predstavlja popolno sliko o vrednotenju in priznavanju tujih kvalifikacij.

Namen prvega poglavja je zagotoviti boljše razumevanje priznavanja z razpravo o pravnem okviru, strukturi priznavanja in raznolikosti postopkov priznavanja in izobraževalnih sistemov. Predstavljenih je pet elementov, ki jih je treba upoštevati pri ocenjevanju kvalifikacij.

Drugo poglavje obravnava v kronološkem vrstnem redu vidike, ki se upoštevajo v postopku ocenjevanja: akreditacija in zagotavljanje kakovosti institucije, ki podeljuje kvalifikacije; preverjanje, ali ne gre za lažno diplomo oziroma institucijo (Diploma or Accreditation Mill); preverjanje pristnosti kvalifikacije; določanje namena priznavanja; opredelitev učnih izidov študijskega programa; ugotavljanje pridobljenih kreditnih točk in ocen; priznanje kvalifikacije, razen če obstaja bistvena razlika, in nazadnje – če je možno – odobritev delnega priznavanja in zagotovitev pravice vlagatelja do pritožbe zoper odločbo.

Tretje poglavje – »Praksa priznavanja na institucijah« – se osredotoča na vse, kar je potrebno, da postopek priznavanja poteka nemoteno in da je priznavanje pošteno. Ta del opisuje "infrastrukturo priznavanja" v smislu potrebnih orodij, ki olajšajo postopek priznavanja in zagotavljajo njegovo kakovost. Cilj je boljše razumevanje postopka priznavanja na institucijah, tako znotraj nacionalnega okvira, kot tudi znotraj institucije (kot del vpisnega postopka). Prav tako predstavlja odgovornost institucije glede transparentnosti in zagotavljanja informacij (potencialnemu) vlagatelju.

Poglavje "Informacijska orodja" opredeljuje vire informacij, ki se uporabljajo v postopku ocenjevanja. Govori o tem, kako in kje najti zanesljive vire informacij, in še posebej izpostavlja prilogo k diplomi in ogrožja kvalifikacij kot koristne vire informacij.

Peto poglavje predstavlja posebne vrste kvalifikacij, ki se lahko pojavljajo pri postopku priznavanja, kot so skupne diplome in kvalifikacije, ki vključujejo fleksibilne poti učenja ali transnacionalno izobraževanje. Takšne kvalifikacije je treba obravnavati enako kot "običajne kvalifikacije", med postopkom ocenjevanja pa se lahko zahteva dodatne poizvedbe.

Šesto poglavje priročnika je rezervirano za priporočila glede obdobja študija v tujini. Za razliko od prejšnjih poglavij, ki se ukvarjajo z mobilnostjo diplom, se ta del nanaša na prenos kreditnih točk.

Na koncu priročnik vsebuje pregled glavnih virov in referenc, ki so bili uporabljeni pri vsakem poglavju, in seznam posameznih uporabljenih izrazov po abecednem vrstnem redu.

DEL I – Uvod v priznavanje

Cilj prvega dela priročnika je zagotoviti boljše razumevanje priznavanja na podlagi razprave o zakonskih podlagah, strukturah priznavanja ter raznolikosti postopkov priznavanja in izobraževalnih sistemov. Prav tako je predstavljenih pet elementov kvalifikacij, ki jih je potrebno vedno upoštevati pri oceni kvalifikacije.

1. Uvod v priznavanje

Povzetek

To poglavje podaja uvod v priznavanje v evropski regiji s pregledom pravnih temeljev priznavanja (LRC), vloge nacionalnih informacijskih centrov pri praktični implementaciji (ENIC-NARIC mrež) ter raznolikost postopkov priznavanja in izobraževalnih sistemov, ki jih je potrebno upoštevati.

Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (LRC)

Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (LRC) predstavlja temelj in standarde za postopke priznavanja v evropski regiji. LRC je dogovor med državami, s katerim podpisnice in pristojni organi prevzemajo dolžnosti (načela in postopke), ki jih dogovor opredeljuje, upoštevajoč druge podpisnice dogovora. Med te pristojne organe spadajo tudi visokošolske institucije, ki sprejemajo odločitve glede priznavanja, in so posledično zavezane slediti načelom, kot so zapisana v LRC.

LRC določa temeljna načela pravičnega priznavanja kvalifikacij in študijskih obdobj. Poudarja, da je breme dokazovanja na instituciji, ki sprejema, in ne na vlagatelju. To pomeni, da je odgovornost dokazovanja, da tuja kvalifikacija ne ustreza določenim zahtevam/pričakovanjem na instituciji, pristojni za ocenjevanje. Nadalje LRC zahteva, da vsaka država prizna tujo kvalifikacijo, razen če je mogoče dokazati obstoj bistvenih razlik med tujo kvalifikacijo, ki je predmet priznavanja, ter ustrezno kvalifikacijo v državi gostiteljici.

Konvencija je bila sprejeta in odprta za podpisovanje v Lizboni, 11. aprila 1997, od tod ime Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji. Skoraj vse države članice Sveta Evrope, kot tudi nekatere države UNESCO evropske regije, so podpisale in/ali ratificirale Konvencijo o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji.

V letih, ki so sledila sprejemanju LRC, so bili dodani podredni dokumenti s podrobnejšimi priporočili za usmerjanje institucij in ocenjevalcev.

Najpomembnejši so (op.: zapisani v izvirniku):

- Recommendation on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications and Explanatory Memorandum (iz leta 2001, revizija 2010)
- Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education and Explanatory Memorandum, 2001
- Recommendation on the Recognition of Joint Degrees and Explanatory Memorandum, 2004
- Recommendation on International Access Qualifications, 1999
- Recommendation on the Use of Qualifications Frameworks in the Recognition of Foreign Qualifications, 2013

LRC in današnja metodologija priznavanja

Poglavitna načela LRC so bistvo današnje ocenjevalne metodologije, imenovane 'sprejemanje'. Sprejemanje temelji na ideji, da bodo vedno obstajale razlike v učnih izidih med kvalifikacijami dveh različnih izobraževalnih sistemov, ter da je potrebno to sprejeti bolj kot dodano vrednost k internacionalizaciji visokega šolstva, in ne kot oviro za priznavanje in mobilnost.

To seveda ni bilo vedno tako pri ocenjevanju listin o izobraževanju. Enakovrednost – ali nostrifikacija ali homologacija – je bila prevladujoča praksa v večini držav od 1950 do sredine sedemdesetih let (in obstaja v nekaterih državah še danes), ocenjevanje kvalifikacije pa je temeljilo na primerjavi študijskih programov, kjer je vsak element tujega programa moral imeti ustrezen element primerljivega programa v državi prejemnici. Danes je praksa 'enakovrednosti' postala zastarela, ni več v skladu z LRC in predstavlja oviro za pravično priznavanje in študentsko mobilnost.

Glede na porast študentske mobilnosti ter števila (in različnosti) visokošolskih študijskih programov je enakovrednost počasi postajala nesprejemljiva praksa in v osemdesetih letih jo je zamenjal postopek priznavanja. Pri tej novi praksi tuja kvalifikacija ni bila nujno popolnoma enakovredna, v kolikor je imela podoben namen, in je zagotavljala enake pravice kot primerljiva kvalifikacija v državi gostiteljici. Priznavanje je utiralo pot praksi, ki je danes sprejeta kot najboljša, in je od devetdesetih let dalje poznana kot t.i. 'sprejemanje'.

LRC ima osrednje mesto v politiki in političnih pobudah v zvezi s priznavanjem v evropski regiji. Bolonjski proces, ki se je začel leta 1999, je imel glavno vlogo pri umeščanju izzivov priznavanja v evropsko agendo, s čimer je bilo priznavanje sprejeto kot bistveno pri oblikovanju Evropskega visokošolskega prostora (EHEA). Pri bolonjskem procesu LRC predstavlja glavni mednarodni pravni dokument, katerega namen je razviti pravično priznavanje kvalifikacij za dostop do visokošolskega izobraževanja ter pravično priznavanje visokošolskih kvalifikacij. Bolonjski proces je prinesel veliko pobud za izboljšanje preglednosti in priznavanja kvalifikacij, kot so na primer močna podpora za vzpostavitev kreditnega sistema ECTS, priloge k diplomam ter implementacijo ogrodij kvalifikacij, o čemer bomo govorili kasneje v tem priročniku.

Evropski ministri za visoko šolstvo so se v Bukareškem komunikeju leta 2012 dogovorili o skupnem dolgoročnem cilju evropskega visokošolskega prostora, ki je avtomatično priznavanje primerljivih akademskih kvalifikacij, z uporabo bolonjskih orodij.

Delovna skupina, imenovana »Pathfinder group«, je bila zadolžena za iskanje poti za doseg avtomatičnega priznavanja primerljivih akademskih stopenj. Videti je, da lahko tako avtomatično priznavanje oblikuje priznavanje na sistemski ravni, medtem ko bodo dejanske odločitve o priznavanju upoštevale, ali je profil kvalifikacije ustrezen določenemu namenu priznavanja.

Nadalje sta evropska regija in LRC model za druge UNESCO regije, kot npr. revidirani azijsko pacifiška konvencija (t.i. 'Tokyo Convention' iz leta 2011) ter konvencija za afriško regijo (t.i. 'Arusha Convention' iz leta 2011).

Vloga ENIC-NARIC centrov

V evropski regiji obstajata dve mreži nacionalnih informacijskih centrov za priznavanje, ki sta bili ustanovljeni za pomoč pri priznavanju: ENIC in NARIC mreža. ENIC-NARIC centri so nacionalne kontaktne točke za vsakogar, ki ima vprašanja v zvezi s priznavanjem kvalifikacij.

ENIC mreža

Evropska mreža informacijskih centrov – European Network of information Centres (ENIC) – je bila ustanovljena s strani Sveta Evrope in UNESCA leta 1994. Z namenom implementacije LRC ter razvoja politike in prakse priznavanja kvalifikacij s pomočjo zagotavljanja informacij o tujih kvalifikacijah, izobraževalnih sistemih, mobilnosti in priznavanju tujih listin o izobraževanju. Mrežo sestavljajo nacionalni informacijski centri držav podpisnic LRC, ki tesno sodelujejo z NARIC mrežo.

NARIC mreža

Mreža Nacionalnih informacijskih centrov za akademsko priznavanje – National Academic Recognition Information Centres (NARIC) – je bila na pobudo Evropske komisije ustanovljena leta 1984. Namen ustanovitve je bil izboljšanje priznavanja akademskih diplom in obdobj študija v državah članicah EU. Mreža vključuje tudi države European Economic Area (EEA) in Turčijo. Vse države članice imajo ustanovljen nacionalni center z namenom podpore in promocije mobilnosti študentov, učiteljev in raziskovalcev, z zagotavljanjem nasvetov in informacij, ki se tičejo akademskega priznavanja diplom in obdobj študija. Glavni uporabniki teh uslug so visokošolske institucije, pristojni organi priznavanja, študenti in njihovi svetovalci, starši, učitelji in morebitni delodajalci.

ENIC-NARIC centri so bili ustanovljeni s strani ministrstev za izobraževanje ali drugih ustreznih pristojnih oblasti v določeni državi, status in delokrog posameznega centra pa se lahko razlikuje (glej tudi 12. poglavje »Prakse priznavanja na institucijah«). V večini držav članic so visokošolske institucije avtonomne in same odločajo glede vpisa tujih študentov ter priznavanja delov študijskega programa na osnovi študijskih obveznosti, opravljenih v tujini. Posledično večina centrov ne izdaja obvezujočih odločitev, pač pa na željo prosilca nudi informacije ter nasvete v zvezi s tujim izobraževalnim sistemom in kvalifikacijami. V vsakem primeru visokošolske institucije in ENIC-NARIC mreže delujejo v okviru dolžnosti, ki so zapisane v LRC.

Vse večja globalizacija izobraževanja in usposabljanja pospešuje tesno sodelovanje med obema mrežama in njima podobnimi organizacijami v drugih regijah sveta, zaradi nadaljnjega razvoja ustreznih kriterijev in postopkov priznavanja. Mreži ENIC in NARIC sta – četudi formalno ločeni mreži – v praksi tako zelo tesno skupaj, da v državah (ali njihovih delih), ki pripadata obema mrežama, obe mreži zastopa en sam center. Obe mreži organizirata skupna letna srečanja predstavnikov vseh ENIC in NARIC uradov. Mreži ENIC in NARIC stremita k izboljšanju njune učinkovitosti v sodelovanju z mednarodno mrežo agencij za akreditacijo in zagotavljanje kakovosti.

Podrobnosti o kontaktih za vse ENIC-NARIC centre so dosegljive na: www.enic-naric.net. Tu lahko najdete dodatne informacije o priznavanju, prav tako pa vse relevantne dokumente, kot je Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji.

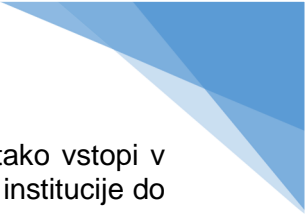
Različnost postopkov priznavanja

Priznavanje tujih kvalifikacij je formalni postopek v okviru različnih zakonskih postopkov za različne namene. Način in postopki priznavanja se razlikujejo med državami in institucijami ter lahko vključujejo širok krog pristojnih institucij. Včasih prosilci niti ne vedo, da je bila njihova kvalifikacija podvržena določeni obliki ocenjevanja, medtem ko v drugih primerih sami zaprosijo za pisno ocenjevanje kvalifikacije za osebno rabo.

Postopki, ki v nekaterih državah lahko vključujejo neko obliko priznavanja, so npr. pridobitev delovnega dovoljenja, pridobitev uradnega statusa visokokvalificiranega migranta, prošnja za delo v javnem sektorju ali prošnja za delo na specifičnem (visokem) položaju.

V osnovi v Evropi poznamo dve vrsti postopkov priznavanja: akademsko in strokovno priznavanje. Akademsko priznavanje je priznavanje za namen nadaljevanja izobraževanja ali za pridobitev pravice za uporabo akademskega naslova. Strokovno priznavanje pa je priznavanje za namen vstopa na trg dela (še posebej v primeru reguliranih poklicev).

Postopki akademskega priznavanja v praksi

Večina študentov se neposredno prijavi na izbrano visokošolsko institucijo in tako vstopi v postopek vpisa, ki vključuje neko obliko priznavanja. Postopki priznavanja se od institucije do institucije precej razlikujejo.

Akademsko priznavanje lahko poteka na različnih ravneh znotraj visokošolske institucije. Na primer, obdobje študija v tujini se lahko priznava na fakulteti oziroma na ravni institucije, medtem ko se priznavanje diplom odvija v centralni službi. Priznavanje dostopa je lahko ločen postopek.

V državah z delujočim nacionalnim informacijskim centrom za priznavanje lahko uslužbenci vpisne službe zaprosijo takšen center za informacijo o določeni tuji kvalifikaciji ali celo za pisno oceno. Takšne usluge lahko nudijo tudi komercialne organizacije, ki delujejo na mednarodni ravni.

V nasprotnem primeru lahko uslužbenci vpisne službe naredijo lastno raziskavo o tuji kvalifikaciji s pomočjo prek interneta dostopnih informacijskih orodij ali informacij v tiskani obliki, ali pa z uporabo lastnih, že narejenih raziskav v preteklosti.

Običajno je struktura akademskega priznavanja v večini držav takšna, da je visokošolska institucija v neposrednem stiku z vlagateljem, in sama sprejme končno odločitev, ki lahko temelji na mnenju informacijskega centra za priznavanje.

Različnost izobraževalnih sistemov

Poznavanje nacionalnih izobraževalnih sistemov in razlik med njimi je na področju priznavanja izjemno pomembno, saj tuje kvalifikacije pripadajo drugačnemu izobraževalnemu sistemu, kot je primerljiva kvalifikacija izobraževalnega sistema v državi gostiteljici. Zelo pomemben dejavnik pri primerjanju in ocenjevanju kvalifikacij je tudi raznolikost izobraževalnih sistemov v Evropi in po svetu, ter kompleksnost in raznolikost institucij, programov in njihovih kvalifikacij.

Nacionalni sistemi odsevajo izobraževalna načela, ideje in metode, izhajajoče iz nacionalne kulture in tradicije številnih civilizacij, kot tudi iz univerzalnih modelov. Medtem ko sta naraščajoče mednarodno sodelovanje in globalizacija povzročila tako medsebojno oplajanje sistemov kot harmonizacijo (posebej v Evropi v obliki bolonjskega procesa in drugih sprememb), pa ta istočasno vodi v močno povečanje novih institucij, kot tudi novih programov in kvalifikacij. Prav tako prinaša nov razvoj zagotavljanja kakovosti, zbiranja in prenosa kreditov ter metode posredovanja izobrazbe.

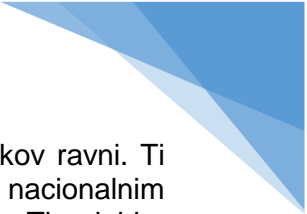
Načeloma razlike na ravni sistemov ali institucij ali programov ne bi smele ovirati pravičnega priznavanja kvalifikacij. V nekaterih primerih razlike med sistemi, posebno glede učnih izidov in strukturnih značilnosti sistemov, lahko otežijo neposreden prenos iz enega sistema v drugega. Vendar pa v večini primerov teh težav ni in prenos naj bi bil mogoč.

2. Pet elementov kvalifikacij

Povzetek

Kvalifikacijo določa pet parametrov: stopnja, obremenitev, kakovost, profil in učni izidi. Četudi so določena prekrivanja med temi koncepti, so vsa relevantna in vredna premisleka, ko presojamo kvalifikacijo, še posebno pri tem, ali obstajajo bistvene razlike med tujo in željeno kvalifikacijo. Učni izidi postajajo najpomembnejši dejavnik, katerega ocena je podprta z drugimi pokazatelji.

1 - Raven kvalifikacije

Raven kvalifikacije na terciarni ravni je običajno opredeljena z naborom opisnikov ravni. Ti opisniki tvorijo raven, na kateri morajo biti doseženi izobraževalni izidi. Država z nacionalnim ogrodjem kvalifikacij (NOK) bo imela nabor opisnikov za vsako kvalifikacijsko raven. Ti se lahko sklicujejo na oz. so povezani s širšim ogrodjem kvalifikacij, kakršno je ogrodje kvalifikacij Evropskega visokošolskega prostora (EHEA-QF) ali Evropsko kvalifikacijsko ogrodje vseživljenjskega učenja (EQF-LLL), ki bosta olajšala primerjavo različnih nacionalnih okvirov.

V visokošolskem izobraževanju so splošno sprejete tri takšne ravni ("bachelor", "master", "doctorat"), ki ustrezajo prvemu, drugemu in tretjemu ciklu v ogrodju kvalifikacij Evropskega visokošolskega prostora (EHEA-QF) ter šesti, sedmi in osmi ravni Evropskega kvalifikacijskega ogrodja vseživljenjskega učenja (EQF-LLL). Splošni nabor opisnikov ravni je prav tako opredeljen za obe kvalifikacijski ogrodji.

Primer 2.1 – Opisniki Evropskega kvalifikacijskega ogrodja vseživljenjskega učenja (EQF-LLL)

V Evropskem kvalifikacijskem ogrodju vseživljenjskega učenja (EQF-LLL) je vsaka od osmih ravni opisana s pojmi znanje, veščine in kompetence. Za "bachelor" raven (6) so splošni opisniki naslednji:

Znanje: Poglobljeno znanje s področja dela ali študija skupaj s kritičnim razumevanjem teorij in načel;

Veščine: Zahtevnejše spretnosti, ki dokazujejo obvladanje in inovativnost, in ki so potrebne za reševanje kompleksnih in nepredvidljivih problemov na specializiranem področju dela ali študija;

Kompetence: Vodenje kompleksnih tehničnih ali strokovnih dejavnosti ali projektov, prevzem odgovornosti za sprejemanje odločitev v nepredvidljivem delovnem ali študijskem okviru. Prevzem odgovornosti za vodenje strokovnega razvoja posameznikov ali skupin.

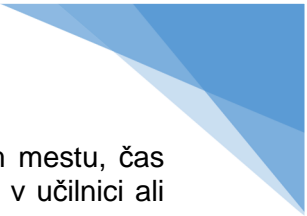
Kakorkoli, v luči relativno nedavno sprejetega tristopenjskega modela v Evropi, vse kvalifikacije niso povezane s temi ravnmi.

Čeprav ima širši evropski kvalifikacijski okvir tri glavne ravni za visokošolske kvalifikacije, lahko obstajajo posebne ravni ali podravni v nacionalnih ogrodjih kvalifikacij posameznih držav. Na primer, "častne diplome prve stopnje" (honours bachelors degrees) in "navadne diplome prve stopnje" (ordinary bachelors degrees) imajo lahko drugačne ravni v NOK (z različnimi opisniki ravni), v EQF-LLL pa so umeščeni na isto raven (raven 6). Študijski programi za pridobitev teoretičnega "mastra" (taught master) se lahko razlikujejo od tistih, ki primarno temeljijo na raziskovanju, še posebej v pojmovanju opisnikov, povezanih s sposobnostjo izvajanja samostojnih raziskav in/ali opisnikov, povezanih s strokovnim usposabljanjem. V takšnih primerih se opisniki kvalifikacij lahko razlikujejo med dvema vrstama programov na isti ravni NOK. Na splošno naj bi opisniki, združljivi (ali naznačeni) z vlagateljevo kvalifikacijo, ustrezali opisnikom ravni v nacionalnem sistemu, ki bi dovoljeval vpis v določen program.

2 - Obremenitev

V večini primerov je to čas, potreben za določeno kvalifikacijo, merjen v študijskih letih in določen s številom kreditov, ki so podeljeni enemu študijskemu letu (npr. v Evropi 60 ECTS = 1 leto rednega študija). Vsak kredit je nato povezan s študijsko obremenitvijo študenta. Krediti se podeljujejo glede na zaključen del študijskega programa in ne glede na navzočnost. Krediti se zbirajo tako, da študenti pridobijo ustrezno število kreditov na vseh ravneh znotraj posameznega programa za pridobitev kvalifikacije.

Študentova (študijska) obremenitev je kvantitativna mera učnih aktivnosti, izraženih v urah, ki so zahtevane za doseg učnih izidov, povezanih s programom, ter posledično s podelitvijo ustreznih kreditnih točk. ECTS vodič (ECTS Users' Guide 2009) predlaga srednjo vrednost 1500 do 1800 ur v posameznem študijskem letu, ali okoli 25 ur na en ECTS. Obremenitev naj

bi vključevala celotno študentovo delo (v razredu, terensko delo, na delovnem mestu, čas porabljen za branje ali dodeljene naloge ali ocenitev itd.) in ne le formalne ure v učilnici ali kontaktne ure.

Obremenitev je včasih težak izziv v primerjanju kvalifikacij, saj se kljub kvantitativnim merilom izračunava na različne načine v različnih sistemih. Na primer, v državah podpisnicah bolonjske deklaracije opredeljena študijska obveznost v posameznem študijskem letu variira do 40%.

Obremenitev znotraj enega izobraževalnega sistema lahko variira od predmeta do predmeta, še posebej ko predmet zahteva tudi praktične vaje. Obremenitev lahko variira tudi glede na raven kvalifikacije. Na primer teoretični "master" (taught master) ima lahko določeno obremenitev, medtem ko ima "master" s poudarkom na raziskovanju lahko nominalno/okvirno določeno obremenitev. Kvalifikacija je lahko podeljena, ko so do-akademski krediti podeljeni na temelju priznavanja predhodnega učenja, kar pomeni, da študentu ni potrebno obiskovati vseh delov programa za pridobitev kvalifikacije; to mora biti razvidno iz priloge k diplomi.

Variabilnost pomeni, da v skladu z LRC pri priznavanju izobraževanja ni primerno vztrajati na določenem številu ur, let ali kreditov. Obremenitev je mišljena kot eden od elementov v procesu pridobivanja učnih izidov za določeno kvalifikacijo.

3 - Kakovost

Koncept kakovosti ima praktičen pomen za študijske programe v treh smereh. Najprej v smeri notranjega ocenjevanja kakovosti učnih izidov, ki jih doseže študent. To se običajno izraža skozi sistem ocenjevanja, merila, ki se lahko razlikujejo med državami (glej odstavek »Ocene« v poglavju 8 »Kreditni, ocene, zbir kreditnih točk, prenos kreditnih točk«).

Drugič, program in pridružene institucionalne podporne strukture so lahko predmet postopkov zunanega zagotavljanja kakovosti. Ti so lahko določeni s statuti ali pa prostovoljni in na splošno temeljijo na modelu »primernost za namen«. Videti je, da je zagotavljanje kakovosti bistveno za graditev zaupanja v visokošolske kvalifikacije, institucije in sisteme.

Tretjič, visokošolska institucija, njen sestavni del ali šola se lahko razvrščajo nacionalno ali globalno. O vrednosti tega pokazatelja razpravljamo v nadaljevanju.

Razvrščanje

Eden od vidikov, ki ga upoštevamo pri ocenjevanju tujih kvalifikacij, je kakovost institucije in kvalifikacije. Velja splošno pravilo, da uslužbenci v vpisnih službah presodijo, ali je bodisi institucija in/ali študijski program priznan ali akreditiran, kar vključuje zagotavljanje določenih minimalnih izobraževalnih standardov. Včasih bi bilo enostavneje uporabiti enega od mednarodnih razvrstitvenih seznamov visokošolskih institucij, ki jih objavljajo različne organizacije po svetu. To pa seveda s strani izvedencev s področja priznavanja ni priporočeno kot primer dobre prakse iz najmanj naslednjih razlogov:

- Večina razvrstitev se močno nagiba k raziskovalnim storitvam in nujno ne odraža kakovosti izobraževalnih programov;
- Razvrstitve nimajo neposredne povezave z učnimi izidi, ki so jih dosegli posamezni študenti;
- Razvrstitveni sezname običajno vsebujejo nekaj sto institucij, kar pomeni, da izpade iz seznama vsaj 97% vseh visokošolskih institucij. To močno omejuje uporabo razvrstitev pri primerjanju kvalifikacij.

Uporabljeni indikatorji niso vedno objektivni in lahko vsebujejo pomanjkljivosti.

Več o kakovosti lahko preberete v poglavju 3 »Akreditacija in zagotavljanje kakovosti«.

4 - Profil

Koncept profila kvalifikacije se uporablja v različnih pomenih, bodisi za opis splošnega namena programa ali vsebine programa. Značilni vidiki profila kvalifikacije, ki so pomembni v procesu priznavanja, so:

- Program ima lahko jasen poudarek na bodisi pripravi študenta za nadaljnji akademski študij ali na iskanju zaposlitve. V prvem primeru je program oblikovan tako, da zagotavlja močno teoretično podlago in razvoj raziskovalnih veščin. V drugem primeru pa je poudarek na uporabnih spretnostih ter razvoju strokovnih veščin, program pa lahko vključuje tudi prakso na delovnem mestu. V praksi imajo dejansko vsi visokošolski programi namen zagotoviti kombinacijo obeh tipov veščin. V visokošolskih sistemih z jasnim razlikovanjem med raziskovalnimi univerzami in univerzami uporabnih znanosti (binarni sistem) je razlikovanje teh dveh tipov profilov nekoliko lažje;
- Program lahko pokriva širok obseg predmetov ali pa je lahko močno osredotočen na študentovo specializacijo. V prvem primeru je program oblikovan tako, da nudi študentu uvod v širok obseg predmetov (humanistika), medtem ko v drugem primeru program sestavljajo predmeti, ki so povezani z določenim študijskim področjem (npr. biokemija). V praksi je lahko veliko variacij široko ali ozko osredotočenih programov.
- Programi so lahko večdisciplinarni, interdisciplinarni ali enodisciplinarni; V prvih dveh primerih program kombinira dve ali več področij študija in ima lahko specializacijo znotraj teh področij.

Primer 2.2 – Uporaba profila kvalifikacije v priznavanju

Vstopni pogoji za vpis v določen program za vlagatelje s tujo kvalifikacijo so lahko izraženi s pojmom profil kvalifikacije (npr. »bachelor« s področja poslovnih študij s praktično usmeritvijo). V tem primeru so lahko vse kvalifikacije, ki so istovrstne temu profilu (in da tudi izpolnjujejo ostale kriterije, kot so verodostojnost in status akreditacije), z lahkoto priznane.

Kvalifikacije, ki se ne ujemajo s tem profilom, je potrebno podrobneje pregledati in ugotoviti, ali učni izidi ustrezno zadostujejo pogojem.

Glede na pogoje programa se lahko oblikuje zelo specifičen profil ali širok obseg profilov (npr. »bachelor« s področja inženirstva, kemije, fizike ali biologije).

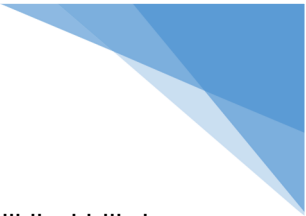
Z uporabo profila kvalifikacije v tem smislu se lahko postopek ocenjevanja pospeši in izogne nepotrebnemu preverjanju.

Pregledna in jasna informacija o profilu študijskega programa je v veliko pomoč v postopku priznavanja, saj zagotavlja splošen pogled na učne izide programa. Iz samih kvalifikacij in prilog k diplomam, ki jih izdajajo visokošolske institucije, ni vedno mogoče pridobiti jasnega vpogleda v profil programa. Oblika Priloge k diplomam (glej poglavje 14 »Priloga k diplomam (in druga informacijska orodja)«) omogoča institucijam, da zagotovijo več informacij o profilu študijskega programa. Poleg tega nov model za profil stopnje zagotavlja »akademski zemljevid« za posamezno stopnjo. Ta profil programa vključuje predmetnik in usmeritev kvalifikacije, kakršnekoli posebne značilnosti programa, opis programa glede na pridobljene kompetence študenta in s strani učiteljev ovrednotene učne izide ter povzetke metod poučevanja, učenja in ocenjevanja.

5 - Učni izidi

Učni izid bi lahko opredelili kot izjavo o tem, kar se od učečega pričakuje, da zna, razume in je sposoben dokazati po zaključku učnega procesa. Lahko so zapisani za posamezen modul ali del programa, za celoten določen program, raven kvalifikacije, ali karkoli podobnega. Obstajajo različni sistemi za zapisovanje učnih izidov in njihovo povezovanje z ravnmi znotraj nacionalnih in širših kvalifikacijskih okvirov. Kreditne točke, ki jih pridobijo študenti, potrjujejo, da so študenti zadovoljivo izkazali zahtevane učne izide določenega modula ali programa, podrobnosti pa so podane v profilu programa in/ali v Prilogi k diplomam. Več informacij o učnih izidih je mogoče najti v poglavju 7 »Učni izidi«.

DEL II – Proces ocenjevanja

V drugem delu priročnika se v kronološkem zaporedju razpravlja o osnovnih vidikih, ki jih je potrebno upoštevati v procesu ocenjevanja: akreditacija in zagotavljanje kakovosti institucije, ki je podelila kvalifikacijo; preverjanje, da kvalifikacija ni »Lažna diploma (Diploma Mill)« ali »Lažna akreditacija (Accreditation Mill)«; preverjanje pristnosti (verodostojnosti) kvalifikacije; določanje namena priznavanja; ustanavljanje učnih izidov programa; upoštevanje pridobljenih kreditov in ocen; priznavanje kvalifikacije, razen če gre za bistveno razliko, in nenazadnje – če je možno – delno priznanje, in zagotovitev pravice vlagatelja do pritožbe na odločitev. Od tega dela dalje imajo poglavja podobno strukturo. Začnejo se s kratkim povzetkom, vsebujejo diagram¹ osnovnih točk poglavja, kratko predstavitev in del s številnimi priporočili in primeri.

3. Akreditacija in zagotavljanje kakovosti

Povzetek

V tem poglavju sta uporabljena koncepta akreditacije in zagotavljanja kakovosti kot sestavna dela procesa priznavanja. Izid procesa priznavanja se sprejema kot zadosten dokaz za kakovost visokošolskih programov ali institucij. Poglavje ponuja tudi praktična informacijska orodja.

Uvod

Tuja kvalifikacija ne more biti pravilno ocenjena, v kolikor se ne upošteva uradni status institucije, ki je kvalifikacijo podelila in/ali program, ki je bil zaključen. Potrebno je ugotoviti, ali je institucija pooblaščenca za podeljevanje kvalifikacij, ki so sprejete tako za namen nadaljevanja izobraževanja kot za dostop do trga dela v državi izvora, in/ali, če je možno, ali je program akreditiran. Dejstvo, da sta institucija in/ali program priznana ali akreditirana, pomeni, da podeljena kvalifikacija predstavlja ustrezno minimalno raven kakovosti v določeni državi.

Odvisno od posamezne države se v zvezi s statusom institucije in programa uporabljajo različni izrazi. Dva najpogostejša izraza sta »priznavanje« in »akreditacija«. V zvezi s statusom institucije se uporabljata oba izraza, vendar njun pomen ni enak. Sistemi zagotavljanja kakovosti niso nujno vključeni v nacionalne postopke priznavanja in postopke akreditacije, ampak so vsebovani v tem poglavju za boljše razumevanje tega področja.

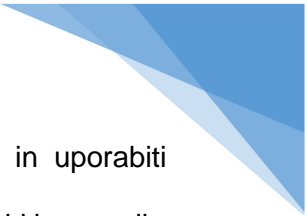
Priznavanje

Priznavanje institucije s strani ustreznega organa v posamezni državi je namenjeno zagotavljanju določene ravni kakovosti. Priznavanje se pogosto povezuje z organom, ki podeljuje kvalifikacije in akademske stopnje.

Včasih so v povezavi s priznanimi institucijami uporabljeni tudi drugi izrazi, kot npr. »potrjeni«, »registrirani«, »pooblaščen« in »odobreni«. Vseeno pa se je potrebno zavedati, da se v skladu z nacionalnim kontekstom ti izrazi lahko nanašajo samo na odobritev določenih pravic, in tako niso dokaz kakovosti. Na primer, instituciji je bila podeljena pravica s strani ustreznega organa, da sicer lahko ponuja privatne programe usposabljanja, vendar pa nima pravice, da podeljuje nacionalno priznane visokošolske kvalifikacije.

Glede na navedeno je tako pri ocenjevanju kvalifikacije pomembno raziskati, kakšen način zagotavljanja kakovosti je zahtevan za institucijo, ki podeljuje kvalifikacije. Viri, ki se jih lahko

¹ Prevod priročnika ne vsebuje diagramov

uporabi, so navedeni na koncu tega poglavja in v poglavju 13 »Kako najti in uporabiti informacije«.

V nekaterih izobraževalnih sistemih je tovrstno priznavanje institucij edina oblika, ki je na voljo za zagotavljanje kakovosti in jo je tako treba sprejeti kot zadosten dokaz za kakovost.

Akreditacija

Akreditacija je pogosto omenjena v istem kontekstu kot zagotavljanje kakovosti. Izraza nista sinonima, sta pa oba močna pokazatelja kakovosti kvalifikacije. Akreditacija pomeni, da je delovanje institucije ali izvajanje določenega programa dovoljeno s strani pravno pooblaščenega organa. Ta organ je lahko ministrstvo, agencija za akreditacijo ali agencija za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu. Akreditacija je zunanji postopek. Da bi akreditacijo pridobili, pa morajo institucije in programi izpolnjevati pogoje, ki so naloženi od zunaj.

Zagotavljanje kakovosti

V zadnjih letih je veliko držav uvedlo formalne postopke za zagotavljanje kakovosti programov in kvalifikacij. Glavni dejavnik za to je bilo promoviranje zagotavljanja kakovosti v bolonjskem procesu, povezano s konsolidacijo institucionalne avtonomije. Evropski visokošolski prostor (EHEA) je postavil načela in postopke, ki so zapisani v tako imenovanem ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area), nazadnje objavljenem leta 2009, trenutno v pregledu). Gre za model, pri katerem institucije prevzamejo odgovornost za lastne postopke zagotavljanja kakovosti na dovolj sistematičen in celosten način, da predstavljajo notranjo kulturo kakovosti, medtem ko jih še vedno redno nadzira zunanja agencija.

Akreditacija je lahko podeljena tako institucijam kot tudi programom, ali obojim. Ko se kvalifikacija ocenjuje, je pomembno izvedeti, kakšne vrste akreditacija je zahtevana v sistemu, od koder kvalifikacija prihaja. Nacionalno akreditacijo je potrebno sprejeti kot zadosten dokaz za kakovost kvalifikacije, saj to zagotavlja povezavo med ravnmi izobraževanja nacionalnega sistema in/ali z ravnmi in učnimi izidi nacionalnega okvirja kvalifikacij.

Poleg nacionalne akreditacije obstajajo tudi druge oblike akreditacije na mednarodni in nacionalni ravni za specifične tipe programov ali poklicne dejavnosti. V vse bolj globalnem svetu visokošolskega izobraževanja je akreditacija s strani tujega organa dobra priložnost za institucije, ki so odvisne od privabljanja tujih študentov, ali za institucije, ki veliko pozornosti namenjajo svoji vpetosti v mednarodno delovanje. Obstaja veliko organov, ki delujejo čezmejno na specifičnih področjih. Ti lahko od institucij zahtevajo, da v nekaterih lastnostih presežejo tiste, ki so običajno predstavljene v nacionalnih ali regionalnih akreditiranih institucijah, saj s tem vlagajo v dodano vrednost, kar pa jih naredi privlačne za določene kategorije študentov. Potrebno je poudariti, da odsotnost takšnih dodatnih oblik akreditacij tujih kvalifikacij nikakor ne pomeni, da je treba priznanje zavrniti.

Priporočila

1. Pomembno je, da preverite status priznavanja in/ali akreditacijo kvalifikacije in visokošolske institucije, ki je kvalifikacijo podelila. Ko ocenjujemo tujo diplomu, je treba upoštevati:
 - a. kateri organi so vključeni v proces priznavanja/akreditacije in ali so organi, ki sodelujejo v priznavanju/akreditaciji sami v celoti priznani v sistemu, v katerem delujejo;

- b. katera terminologija se uporablja v določenem visokošolskem sistemu v zvezi s priznavanjem in akreditacijo, npr: "akreditiran", "priznan", "potrjen", "registriran", "pooblaščen", "odobren";
- c. ali se sistem priznavanja in/ali akreditacije nanašajo na institucije ali programe ali oboje;
- d. kakšni postopki so vključeni v priznavanje/akreditacijo in kakšne ravni in vrste izobraževanja zajema:
 - i. ali je izobraževanje urejeno v skladu z nacionalno /regionalno /lokalno zakonodajo in ali je status odobren v skladu s to zakonodajo;
 - ii. ali postopek vključuje zagotavljanje kakovosti;
- e. ali sta bila institucija, ki podeljuje kvalifikacijo in/ali zaključen program priznana in/ali akreditirana na dan zaključka izobraževanja.

Primer 3.1 – Organi vključeni v proces priznavanja/akreditacije (1)

Vlagatelj zahteva priznavanje magistrskega izobraževanja. Ta kvalifikacija je bila podeljena s strani priznane visokošolske institucije in je navedena na spletni strani ministrstva za izobraževanje. V državi izvora ni bil implementiran noben sistem akreditacije, zato tako institucija kot program nista akreditirana.

Priznavanje s strani ministrstva za izobraževanje jamči, da sta tako institucija kot program ustanovljena v skladu z nacionalno zakonodajo s področja visokega šolstva, in da je podeljena kvalifikacija na nacionalni ravni sprejeta stopnja izobrazbe.

Primer 3.2 – Organi vključeni v proces priznavanja/akreditacije (2)

Uslužbenec v vpisni službi je pri vrednotenju magistrskega izobraževanja ugotovil, da je institucija, ki je kvalifikacijo podelila, priznana visokošolska institucija v državi B, vendar pa v sistemu izobraževanja države B ni dovolj le, da je institucija priznana; ravno tako mora biti akreditiran tudi program. Tako uslužbenec v vpisni službi preveri bazo akreditiranih programov, ki jo vodi nacionalna akreditacijska organizacija države B, da bi se prepričal, ali je program akreditiran.

Vedno morate preveriti informacijo, ki jo poda institucija, in jo primerjati z vsaj enim dodatnim zunanjim virom (glej »Informacijska orodja in Viri« spodaj).

Vedite, da nekateri primeri zahtevajo več raziskav o instituciji in/ali programih. Štirje posebni primeri, pri katerih se to pogosto pojavlja, so podrobno opisani v poglavju 4 "Lažna diploma (Diploma Mill) in Lažna akreditacija (Accreditation Mill)", poglavje 18 "Kvalifikacije, podeljene na podlagi transnacionalnega izobraževanja", poglavje 19 "Kvalifikacije, podeljene po skupnih programih" in poglavje 20 "Kvalifikacije, izdane s strani institucij, ki niso priznane s strani pristojnih nacionalnih organov". Dobra praksa pomeni sprejeti izide postopkov priznavanja in akreditacije tujih izobraževalnih sistemov (tudi če delujejo v skladu s pravili, ki so drugačni od vašega lastnega nacionalnega sistema) in utemeljiti vašo oceno na dosleden način – na teh izidih.

Primer 3.3 – Sprejeti izidi procesa akreditacije

Uslužbenec v vpisni službi države X je v ocenjevanje prejel kvalifikacijo stopnje "master", ki jo je podelila akreditirana privatna institucija v državi Z. V državi X je lahko akreditirano samo javno visokošolsko izobraževanje. Uslužbenec v vpisni službi bi moral vseeno zaupati sistemu akreditacije države Z in kvalifikacijo priznati.

2. V primeru, da ste ugotovili (po uporabi priporočila 1 tega poglavja), da institucija in/ali program nista bila ustrezno priznana/akreditirana na dan, ko je bila kvalifikacija podeljena, nimate nobene objektivne informacije o kakovosti kvalifikacije. To se lahko šteje, da gre za bistveno razliko v smislu LRC.

Na voljo so naslednje možnosti:

- poskusite ugotoviti, ali se deli programa lahko delno priznajo (npr. prenos kreditov, za katere je bila zagotovljena kakovost na drugi visokošolski instituciji);
- poskusite ugotoviti, ali je institucija, ki ni priznana, legitimna (glej poglavje 20 »Kvalifikacije, izdane s strani institucij, ki niso priznane s strani pristojnih nacionalnih organov »);
- vlagatelja napotite v postopek vrednotenja, ki bi lahko privedel do potrdila o »RPL« (priznavanja predhodnega učenja (Recognition of prior learning)), ki bi lahko bilo (delno) priznано;
- ustavite postopek ocenjevanja, zavrnite priznavanje in o tem obvestite vlagatelja.

Primer 3.4 – Neakreditiran program

Vlagatelj bi se rad vpisal na magistrski program s področja poslovnih ved. V postopek predloži kvalifikacijo prve stopnje, ki jo je podelila institucija v državi Z. Ta institucija je specializirana na področju poslovnih ved in ponuja številne kratke tečaje in en univerzitetni/»bachelor» program. Država Z ima sistem programske akreditacije in uslužbenec v vpisni službi ugotovi, da je ta program izgubil svojo akreditacijo nekaj let pred podelitvijo kvalifikacije vlagatelju. To pomeni, da so izidi programa negotovi, in zato uslužbenec v vpisni službi ne more odobriti popolnega ali celo delnega priznavanja. Po drugi strani pa študija, ki ga je študent opravil na tej instituciji, ni mogoče v celoti zavrniti glede na prejšnji in sedanji status izobraževalne institucije. Uslužbenec v vpisni službi seznanja vlagatelja z ustreznim postopkom »RPL«, kjer bo vlagatelj lahko ocenjen glede na učne izide, ki jih je dosegel s področja poslovnih ved. Odvisno od izida postopka »RPL« (priznavanja predhodnega učenja), se lahko študent vpiše v program stopnje »bachelor» s področja poslovnih ved, in sicer na ustrezno raven določenega programa, v skladu z oceno.

Viri in priporočila

Priznavanje in akreditacija

Lahko preverite navedene vire, ki so prav tako navedeni v poglavju 13 »Kako najti in uporabiti informacije«, da bi ugotovili status institucije in/ali programa:

- dokumentacija, zagotovljena s strani institucije, ki je kvalifikacijo izdala;
- nacionalni uradni viri, kot so spletne strani organov za akreditacijo in zagotavljanje kakovosti, spletne strani ministrstva za izobraževanje, spletne strani združenj za akreditacijo/agencij za zagotavljanje kakovosti;
- uradne nacionalne publikacije o izobraževalnem sistemu;
- mednarodni uradni viri, kot so spletne strani mednarodnih organizacij in spletne strani mrež ocenjevalcev kvalifikacij;
- publikacije, ki vsebujejo informacije o nacionalnih izobraževalnih sistemih/akreditacijah in priznavanju;
- spletne strani mednarodnih organizacij in informacijskih orodij glede zagotavljanja kakovosti in akreditacije.

Združenja in registri organov za akreditacijo/zagotavljanje kakovosti: (op.: navedeni v izvorniku)

- INQAAHE (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education/Mednarodna mreža agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu) ponuja pregled mrež za zagotavljanje kakovosti po celem svetu. Sezname članov teh mrež se lahko uporabljajo, da najdemo nacionalne agencije za zagotavljanje akreditacije/ kakovosti.

Povezava: www.inqaahe.org/members/list-networks.php;

- ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education/Evropska zveza za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu).

Povezava: www.enqa.eu;

- ECA (European Consortium for Accreditation in Higher Education/Evropski konzorcij za akreditacijo v visokem šolstvu).

Povezava: <http://ecahe.eu>;

- EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education/Evropski register zagotavljanja kakovosti za visoko šolstvo).

Povezava: www.eqar.eu/register.html.

Strokovni akreditacijski organi: (op.: navedeni v izvirniku)

- CEMS, Global Alliance in Management Education.

Povezava: www.cems.org/www.cems.org;

- EAEVE, European Association of Establishments for Veterinary Education.

Povezava: www.eaeve.org/evaluation/standard-operation-procedures.html;

- EQUIS, Accreditation of Management Education.

Povezava: www.efmd.org/index.php/accreditation-main/equis;

- EUR-ACE, European Network for Accreditation of Engineer Education.

Povezava: www.enaee.eu/eur-ace-system;

- UEMS, the European Union of Medical Specialists.

Povezava: www.uems.net/index.php?id=1.

4. Lažna diploma (Diploma Mill) in lažna akreditacija (Accreditation Mill)

Povzetek

To poglavje obravnava lažne diplome (Diploma Mills) in lažne akreditacije (Accreditation Mills), ki ostajajo resna skrb za ocenjevalce kvalifikacij v ENIC-NARIC centrih, pooblaščenca za priznavanje, kadrovike, delodajalce in splošno javnost. To poglavje ponuja definicije in namige za prepoznavanje lažnih diplom in akreditacij in priporočila, kako ravnati z diplomami, ki jih taki ponudniki izdajajo.

Uvod

Lažna diploma (Diploma Mill)

Lažna diploma se nanaša na poslovno delovanje, ki se pod pretvezo izdaja za izobraževalno institucijo, in ima naslednje lastnosti:

- Prodaja lažnih kvalifikacij, brez kakršne koli zahteve za (resno) izobraževanje, raziskovanje ali preiskavo;
- Nima priznanja s strani pristojnih nacionalnih organov ali zakonite akreditacije, čeprav lahko ima licenco za delovanje kot podjetje;
- Ponavadi ni fizično prisotna in deluje na spletu.
- Nekateri najpogostejši značilnosti lažnih diplom so:
- Krediti in kvalifikacije temeljijo skoraj izključno na življenjskih izkušnjah;
- Obstaja močan poudarek na pristojbinah in možnostih plačila. Lahko, na primer, najdete logotipe kreditnih kartic na spletni strani;
- Tečajji so lahko časovno zelo kratki: v nekaterih primerih je mogoče pridobiti diplomu stopnje »Bachelor« v petih dneh;
- Dolg seznam "nacionalnih", "mednarodnih" ali "svetovnih" akreditacijskih agencij in pridruženih organov je naveden na spletni strani. Večina od teh ni niti legitimna;
- Ni navedenega naslova, le pisarniški paket ali številka poštnega predala. Kontaktni podatki se lahko razlikujejo od navedene lokacije institucije;
- Ponujene kvalifikacije imajo neznačilne naslove;
- Ime lažne diplome je podobno znanim uglednim univerzam;
- S profesorji je zahtevano zelo malo ali nič interakcije.

Upoštevati je potrebno, da vse neakreditirane visokošolske institucije niso razvrščene kot lažne. Za več informacij si oglejte poglavje 20 »Kvalifikacije, ki niso priznane s strani pristojnih nacionalnih organov«.

Lažna akreditacija (Accreditation Mill)

"Lažna akreditacija" se nanaša na podjetje, ki se predstavlja kot akreditacijska agencija, in ima naslednje lastnosti:

- S strani pristojnih nacionalnih organov nima priznanja kot akreditacijski organ;
- Trdi, da zagotavlja akreditacijo, ne da bi potrebovali kakršno koli dovoljenje;
- Akreditacijske odločitve je mogoče kupiti za plačilo brez dejanskega pregleda;
- V mnogih primerih so lažne akreditacije tesno povezane z lažnimi diplomami in celo v lasti iste osebe.

Upoštevati je potrebno, da ni nujno, da je vsaka nepriznana akreditacijska agencija tudi lažna. Pomembno je, da se zavedamo ustreznih akreditacijskih postopkov in standardov za zagotavljanje kakovosti. Za več informacij o akreditaciji, glejte poglavje 3 »Akreditacija in zagotavljanje kakovosti«.

Priporočila

Pomembno je, da se kvalifikacij ali kreditov iz lažnih diplom ne priznava. Bistveno je, da pri ocenjevanju kvalifikacij sprejmete takšne ukrepe, da preprečite priznavanje takšnih dokumentov:

1. Preverite, ali je institucija akreditirana in/ali ustrezno priznana s strani pristojnega organa v zadevni državi (glej poglavje 3 »Akreditacija in zagotavljanje kakovosti«);
2. Če institucija ni akreditirana in/ali ustrezno priznana s strani pristojnega organa, ugotovite legitimnost ponudnika (glej poglavje 10 »Alternativno priznavanje in pravica do pritožbe«);
3. Če ne morete potrditi legitimnosti in/ali statusa institucije, preverite kvalifikacijo, prepise ocen in spletno stran institucije za nekatere značilnosti zgoraj omenjenih pokazateljev lažne diplome;
4. Preverite številne spletne strani, ki ponujajo imena znanih lažnih diplom (glej vire spodaj). Imejte pa v mislih, da tak seznam ni nikoli popoln, saj se pojavljajo nove lažne diplome in stare nenehno spreminjajo svoja imena;
5. Če ste našli dokaze, da je institucija podelila lažno diplomu, ne odobrite nobene oblike priznavanja vlagatelju. Obvestite vlagatelja o svojih ugotovitvah, vendar ne ponujajte alternativnega priznavanja. Seveda pa ima vlagatelj še vedno pravico do pritožbe zoper vašo odločitev.
6. Zbirajte in hranite primere kvalifikacij iz lažnih diplom za referenco. To vam bo pomagalo, da se seznanite s skupnimi oblikami in vsebinami kvalifikacij lažnih diplom.

Primer 4.1 – Prepoznavanje lažne diplome

Vlagatelj zaprosi za vpis na magistrski program in predloži številne kvalifikacije, ki potrjujejo predhodno izobraževanje. Po običajnem pregledu stanja akreditacije institucije se ugotovi, da je vlagatelj BBA (Bachelor of Business Administration) izdala institucija, ki ni akreditirana s strani ustreznega organa v državi izvora. Pregled spletne strani institucije razkriva, da ni potreben študij za pridobitev kvalifikacije, in da fizični naslov, naveden v instituciji ne obstaja. Dodatno preverjanje na seznamu Oregon State – seznam neakreditiranih institucij potrjuje, da ta institucija izdaja lažne diplome. Podrobnosti institucije se nato dodajo na interni seznam identificiranih lažnih diplom za pomoč ostalemu osebju.

Vlagatelj je obveščen, da se priznanje zavrne in da se mu ne more odobriti vpis na podlagi BBA.

Primer 4.2 – Prepoznavanje lažne akreditacije

Uslužbenec v vpisni službi pri preverjanju spletne strani neznane visokošolske institucije najde informacijo o akreditaciji njenih magistrskih programov s področja poslovanja. Zdi se, da so bili ti programi akreditirani s strani organizacije imenovane "Quality Assurance European Universities/zagotavljanje kakovosti evropskih univerz (QAEU)". "QAEU" ima spletno stran, ki navaja, da je polnopravna članica Evropske mreže za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (ENQA). Uslužbenec v vpisni službi je seznanjen s cilji ENQA in njenih postopkov za preverjanje agencij, ki so članice, in je zato pripravljen sprejeti članstvo "QAEU" v ENQA kot zadosten dokaz za kakovost te akreditacijske institucije.

Vendar pa na spletni strani ENQA "QAEU" ni naveden/a kot član/ica, čeprav obstajajo na seznamu nekatere organizacije z zelo podobnimi imeni in jih je mogoče zamenjati. Uslužbenec v vpisni službi se odloči, da se obrnete tako na "QAEU" kot na ENQA. Na e-pošte in telefonske klice na "QAEU" ne odgovarjajo, medtem ko ENQA posreduje informacijo, da je "QAEU" nejasna lažna akreditacija, ki ima samo spletno stran, in je navedena na spletnih straneh med tremi znanimi lažnimi diplomami.

Informacijska orodja

Povezave do več informacij o lažnih diplomah (op.: navedene tudi v izvirniku)

- World Education Services/Svetovne storitve izobraževanja.
Povezava: www.wes.org/ewenr/DiplomaMills.htm;
- Centre for information on Diploma Mills/Center za informacije o lažnih diplomah.
Povezava: www.diplomamills.nl/index_engels.htm;
- Useful questions about diploma mills and accreditation mills/Koristna vprašanja o lažnih diplomah in lažnih akreditacijah.
Povezava: www.chea.org/pdf/fact_sheet_6_diploma_mills.pdf;
- Government of Maine, Higher Education Department, on Degree and Accreditation Mills/Vlada zvezne države Maine, Direktorat za visoko šolstvo, O lažnih diplomah in lažnih akreditacijah.
Povezava: www.maine.gov/doe/highered/nonaccredited/index.html

Pomembna opomba: Prvotni odziv ocenjevalcev kvalifikacij do pojava lažnih diplom je, da se naredi »črni seznam« teh institucij. Vendar pa se je izkazalo, da gre za premikajočo se tarčo, saj so se nenehno pojavljale nove in preimenovane lažne diplome. Poleg tega pa obstaja še tveganje, da taka institucija vloži tožbo. Iz teh razlogov se mnogi strokovnjaki s področja priznavanja dandanes raje držijo "belih seznamov" priznanih in akreditiranih institucij.

5. Pristnost

Povzetek

To poglavje vsebuje informacije o notranjih in zunanjih postopkih preverjanja dokumentacije, ki jo je v postopek predložil vlagatelj. Vključuje tudi seznam informacijskih virov, kjer je mogoče dokumente preveriti, ter druga orodja, ki zagotavljajo pomoč pri ugotavljanju, ali je dokumentacija verodostojna.

Uvod

Postopek ugotavljanja pristnosti dokumentov, ki jih je vlagatelj predložil - povedano z drugimi besedami, preverjanje, ali so dokumenti goljufivi - se imenuje verifikacija/preverjanje. Verifikacija dokumentov je pomembna, saj je število goljufivih kvalifikacij v porastu. To ne preseneča glede na to, da v tujini pridobljena izobrazba in z njo pridobljene pravice omogočajo dostop do zaposlitve in nadaljnega izobraževanja.

Obstajajo različne vrste goljufivih dokumentov. Na splošno so to lahko:

- izdelani goljufivi dokumenti;
- popravljeni/spremenjeni dokumenti;
- nezakonito izdani dokumenti (na primer osebam, ki niso opravile predpisanih študijskih obveznosti ali izpitov za določeno kvalifikacijo, temveč so jo pridobile s pomočjo podkupovanja).

Poleg naštetih neveljavnih dokumentov se morajo ocenjevalci zavedati, da na presojanje, ali je diploma pristna, lahko vplivajo tudi zavajajoči prevodi (za več informacij o diploma mill, prosimo, glejte poglavje 4: Lažne diplome in akreditacije 'Diploma and Accreditation Mills').

Priporočila

1. Predpostavimo, da so dokumenti pristni, razen če obstajajo znaki, ki kažejo drugače.

Čeprav je preverjanje pomemben del procesa priznavanja, je enako pomembno, da pazite, da se vlagatelja ne izpostavi nepotrebnemu preverjanju. Izhajati je potrebno iz predpostavke, da so dokumenti pristni, razen če obstajajo dokazi, ki kažejo drugače. To je običajna praksa za delo z (večinoma overjenimi) fotokopijami vseh zahtevanih dokumentov, z izjemo dokazil o opravljenih obveznostih (ki so bili poslani pooblaščenim osebam neposredno s strani ustanove izdajateljice listine).

Primer 5.1 – Ravnesje med preverjanjem in učinkovitostjo

Uslužbenec v vpisni službi je pred kratkim odkril nekaj goljufivih dokumentov in se je odločil, da bo postopek zaostрил. Namesto overjenih kopij zahteva, da morajo vsi kandidati poslati dokumente o njihovi kvalifikaciji v izvornikih, ki bodo preiskana s posebnimi tehnikami. Ta novi postopek ima tri glavne učinke: 1. Povprečni čas, porabljen za obdelavo vloge, se je povečal iz 30 minut na tri ure, kar je privedlo do veriženja vlog, in še veliko daljšega časa reševanja vlog; 2. Glede na to, da je v sprejemi pisarni majhen delež izvornih dokumentov izgubljen ali poškodovan, je imetnikom listine potrebno povrniti stroške za izgubo; 3. Posamezni študenti se nato odločijo za prijavo na druge visokošolske institucije, ki ponujajo enostavnejše vpisne postopke. Boljša rešitev bi bila, če bi uslužbenec zaznal vzorec goljufivih /ponarejenih dokumentov, in bi potem v določenem obdobju zahteval izvirne dokumente za določene tipe kvalifikacij iz določenih držav (od koder se domneva, da prihaja največ ponarejenih listin). Ta zahteva se lahko ukine, ko v nekem časovnem obdobju niso odkriti nobeni novi goljufivi/ponarejeni dokumenti.

2. Vzpostaviti notranji sistem preverjanja

Za vzpostavitev učinkovitega procesa notranjega preverjanja bi morali:

- a. Analizirati, kje so zaznani pogostejši primeri ponaredkov. Analizo se omeji na določene kvalifikacije in institucije.
- b. Ustrezno prilagoditi vpisne postopke in priznavanje tako, da je več pozornosti posvečene preverjanju dokumentov iz teh kritičnih področjih;
- c. Zagotoviti, da ste zaprosili za najbolj ustrezen nabor dokumentov za posamezno državo, ki omogoča učinkovito preverjanje;

Primer 5.2 - Zahtevajte ustrezne dokumente

V nekaterih državah so originalne diplome večinoma izdane z namenom, da se jih okviri in obesijo na steno. Dokumenti so lahko zelo veliki, lepo okrašeni in vsebujejo malo informacij. V teh državah visokošolske institucije običajno na zahtevo diplomantov pripravijo uradna dokazila o opravljenih obveznostih (official transcripts), ki vsebujejo potrebne informacije o pridobljeni kvalifikaciji in jih diplomant lahko uveljavlja v vsakem postopku. Preverjanje kopije takšne diplome bi bilo nekoristno, če lahko vpisna služba neposredno zaprosi visokošolsko institucijo za uradno dokazilo o opravljenih obveznostih.

d. Vzpostaviti podatkovno bazo za preverjanje, ki lahko vključuje naslednje:

- 1) Seznam skupnih in zanesljivih postopkov preverjanja za posamezne države;
- 2) Vse predložene kvalifikacije, ki so bile že preverjene, in je bila ugotovljena njihova pristnost z datumi veljavnosti in varnostnimi funkcijami, se uporabi kot referenčno gradivo za prihodnje vloge. To služi kot pomoč pri seznanjanju z obliko in vsebino dokumentov o izobraževanju, ki se lahko pričakujejo iz posameznih držav in institucij, kot tudi pri uporabljeni terminologiji;
- 3) Primere goljufivih dokumentov kot referenco za pripravo skupne prakse obravnave goljufivih dokumentov (na primer uporaba skeniranih podpisov);
- 4) Slovar skupnih izrazov v tujih jezikih. Ne zanašajte se le na prevode.

Za postopek preverjanja je zelo pomembno vzdrževanje baze podatkov z vnosi najnovejših primerov in najpomembnejših informacij. Če se priznavanje ne izvaja na centralni ravni, je potrebno v vaši instituciji vzpostaviti sistem za izmenjavo informacij med sodelavci.

Primer 5.3 - Iskanje zanesljivih postopkov preverjanja za posamezne države

Prejmete kvalifikacijo iz Moldavije, ki jo opredelite kot "Diploma de Bacalaureat". Do sedaj še niste videli te vrste kvalifikacije, tako da je ne morete primerjati z že preverjenimi vzorci in niste prepričani, ali je to res pristna listina. Ker vaša pisarna nima izkušenj z diplomami iz Moldavije, se za pridobivanje informacij o šolskem sistemu in možnostih za preverjanje kvalifikacij poslužite spletnih strani različnih nacionalnih teles Moldavije. Med brskanjem po spletni strani Ministrstva za šolstvo Moldavije naletite na povezavo do spletne strani za preverjanje dokumentov. Prijavite se na www.acte.edu.md/, izberite "Diploma de Bacalaureat" in nato vnesite leto diplomiranja, osebno številko in številko diplome, da se preveri ime imetnika certifikata. Na podlagi pridobljenih informacij se sprejme ustrezna odločitev.

3. Opravljanje notranjega preverjanja:

Vsa dokumentacija bi morala biti podvržena neki obliki notranjega preverjanja. To pomeni, da je potrebno pristnost oceniti na podlagi predložene dokumentacije in virov informacij, ki so nam na voljo. Za izvedbo notranjega preverjanja morate preveriti:

a. Ali so bili predloženi dokumenti izdani s strani pristojnih organov v obravnavani državi. To lahko storite z iskanjem virov, ki so navedeni na koncu tega poglavja;

Primer 5.4 - Kvalifikacije, ki jih podeljuje pristojni organ

Uporabimo primer Nigerije, kjer mora biti spričevalo za srednješolsko kvalifikacijo izdano s strani organov "West African Examinations Council" (WAEC) ali "National Examinations Council" (NECO), namesto s strani posamezne srednje šole. Ne samo, da ti organi zagotavljajo kakovost izpitov, ki jih opravljal vlagatelj, ampak zagotavljajo tudi možnost preverjanja njegovih rezultatov.

b. Ali so vsa uradna imena na dokumentih pravilna; ali je oblika kvalifikacije v skladu z običajnimi oblikami. Upoštevati je potrebno, da imajo nekatere države (nacionalno) standardno obliko, v drugih državah pa se lahko oblike dokumentov razlikujejo glede na raven kvalifikacije in glede na institucijo oziroma fakulteto;

c. Ali je vsebina kvalifikacije v skladu s tem, kar bi lahko pričakovali od te države. Na primer: logotipi institucije, ki podeljujejo kvalifikacijo, datumi in trajanje študija, število predmetov, ocenjevalni sistem, obvezni predmeti;

d. Vidne nepravilnosti na dokumentih.

Na primer: nenavadna vrsta/oblika/velikost pisave; manjkajo uradni žigi in/ali podpisi; zamiki; skenirani podpisi; neformalen jezik; pravopisne napake; nedosledna terminologija; malo

verjetni naslovi kvalifikacij; in nedosledne pisave. Vsi ti znaki so lahko znaki goljufije. Preverite tudi kronologijo informacij, predstavljenih v dokumentaciji. Na primer: preverite ali trajanje sekundarnega šolanja odgovarja pričakovanemu številu let glede na šolski sistem, ali preverite ustreznost starosti osebe, ki je pridobila kvalifikacijo.

e. Ali so v predloženih dokumentih zapisane informacije o učni poti vlagatelja, v skladu z izobraževalnim sistemom (npr. ali je vlagatelj izpolnjeval zahtevane pogoje za vpis v program, v smislu stopnje in ocen);

f. Ali so informacije o identiteti vlagatelja skladne z zapisi na dokumentaciji. Tukaj je potrebno upoštevati, da vlagatelj ime ali priimek lahko spremeni zaradi številnih razlogov, kot so poroka, ločitev, upoštevati nacionalne razlike pri zapisu imen in priimkov, dvojezične oblike zapisovanja imen in različna pravila pri prepisu, ki lahko vodijo do razlik v črkovanju.

Primer 5.5 - Preverjanje identitete vlagatelja

Vlagatelj (rojen v Rusiji) je predložil vlogo z britansko in nemško kvalifikacijo. Britanska kvalifikacija je bila izdana na ime Ivanov, medtem ko nemška kvalifikacija nosi ime Iwanow. Ker so vsi ostali podatki vlagatelja (kot je datum rojstva) v vlogi skladni, nadaljnja preiskava identitete vlagatelja zaradi razlike v prepisovanju ruskih imen v angleščino in nemščino ni potrebna. Nekatere države imajo dva uradna jezika, ki omogočata ljudem uporabo dveh oblik zapisa njihovih imen. Možno je, da je na srednješolski listini uporabljena ena oblika, medtem ko je na univerzitetni listini uporabljena druga. Na primer, na Irskem se lahko ime Ryan (angleška oblika) zapiše tudi kot Ó Riain (irska oblika).

4. V primeru nepravilnosti se izvede zunanje preverjanje in/ali se vlagatelja pozove k dopolnitvi z dodatnimi zahtevami.

Strokovno znanje pooblaščenih oseb, ki vodijo postopek priznavanja, največkrat zadostuje za odkrivanje spremenjenih in ponarejenih dokumentov. Vendar pa se v primerih, ko se z notranjim preverjanjem odkrije zelo strokovno dodelane nepravilnosti, presodi, ali se poslužimo zunanjega preverjanja ali pa se vlagatelju naloži dodatne zahteve, če bi to omogočilo lažjo prepoznavo pristnosti dokumentov. Kateri način je najboljši, je odvisno od primera in vrste nepravilnosti.

a. Zunanje preverjanje – ugotavljanje pristnosti preko zunanjih dejavnikov lahko vsebuje naslednje korake:

- 1) Kontaktirajte institucijo izdajateljico listine, da preveri vlagateljevo kvalifikacijo;
- 2) Od vlagatelja zahtevajte, da institucija izdajateljica potrdilo/prepis pošlje neposredno k vam v zaprti ovojnici;
- 3) Kontaktirajte ustrezna telesa/pristojne organe v državi izvora, ali pa se za strokovno mnenje o predloženih dokumentih v zvezi s pristnostjo obrnite na nacionalni center za priznavanje;
- 4) Posredujte originalne dokumente v forenzično preiskavo.

Pomembno: Zaradi razvoja sodobnih komunikacijskih tehnologij je danes ta postopek hitrejši in cenovno dostopnejši. Vendar je potrebno upoštevati, da je potrebno za preverjanje dokumentov pridobiti dovoljenje vlagatelja, saj nas k temu zavezujejo predpisi s področja varovanja osebnih podatkov. Smiselno je razmisliti o možnosti, da bi vlagatelj dovoljenje za preverjanje lahko potrdil že v standardnem obrazcu, ki ga uporablja izobraževalna institucija. Upoštevati je potrebno tudi, da nekatere države in institucije ne odgovarjajo na takšne poizvedbe; to pa ne bi smelo iti v škodo vlagatelja.

Nedavna pobuda je bila vzpostavitev podatkovne baze za lažje preverjanje tujih kvalifikacij »Digital Student Data Depositories Worldwide« (<http://groningendeclaration.net>).

Namen je zagotoviti nacionalne baze podatkov za preverjanje kvalifikacij študentov.

Primer 5.6 – Preverjanje pri instituciji izdajateljici listine

Vlagatelj je vložil prošnjo za vpis. Po primerjavi njegovih dokumentov o izobraževanju z že preverjenimi pristnimi listinami in dokazili o opravljenih obveznostih (izpiti), ki jih je ista institucija izdala v istem letu in so na voljo v vaši interni evidenci podatkov, prepoznate precejšnje razlike v videzu: logotip je nepravilen in neustrezno umeščen; besedilo je desno poravnano in ne sredinsko, v besedilu so številne pravopisne napake in nedoslednosti.

Po ugotovitvi teh neskladij pošljite prošnjo za preverjanje instituciji izdajateljici listine in priložite kopije dokumentov. Nadaljnja obdelava vloge se odloži, dokler ne pridobite odgovora od institucije izdajateljice listine. V skladu z odgovorom se sprejme ustrezna odločitev.

b. Dodatne zahteve za vlagatelja vključujejo:

1) Zahteva za predložitev dokumentov v izvirnikih; v tem primeru je potrebno predpisati ustrezen postopek ravnanja z izvirnimi dokumenti. Ta vključuje jasna navodila vlagatelju o varnem načinu pošiljanja dokumentov v izvirnikih (na primer s priporočeno pošto), sprejemni pisarni in strokovnim delavcem, kako sprejeti in ravnati s takšnimi dokumenti v času postopka, ter kako dokumente na varen način vrniti vlagatelju. Prav tako je pomembno, da se držimo predpisov, ki govorijo o tem, kako sprejemati izvirnike listin, kako jih varno hraniti, kako ravnati z dokumenti med pregledom in kako jih varno vrniti vlagatelju. Upoštevati je potrebno tudi stroške tega postopka in kdo je plačnik, kot tudi (finančno) tveganje, če gre kaj narobe;

2) Zahteva za legalizacijo listine z žigom Apostille iz držav, ki so podpisnice Haške konvencije iz leta 1961. Ob tem je potrebno vedeti, da sami pečati apostille ne potrjujejo resničnosti vsebine dokumenta in da dokumenti pred legalizacijo v nekaterih državah niso preverjeni. Žig Apostille ne daje zagotovila, da sta institucija ali izobraževalni program legitimna.

Zavedati se je potrebno, da samo dejstvo, da listina ni legalizirana, ni razlog za preverjanje pristnosti, in da se ta zahteva le v izjemnih okoliščinah, ko obstaja sum v neverodostojnost. Na ta način se izognemo prezapletenim in predragim postopkom priznavanja.

Pomembno: Dodatne zahteve za vlagatelja se izvajajo le v izjemnih primerih.

Viri in reference (opomba: viri so navedeni v izvirni obliki)

Predlogi za uporabne vire podatkov po posameznih državah za preverjanje dokumentov
Naslednji viri se lahko uporabljajo za preverjanje določenih dokumentov. Upoštevati je potrebno, da ne obstaja popoln seznam, ki bi zagotovil vse informacije in vire. Zavedati se je potrebno, da seznam ni popoln in se lahko spreminja:

- Bangladesh: secondary school and higher secondary examination results.

Link: www.educationboardresults.gov.bd;

- China: verification service for Chinese qualifications.

Link: www.vetassess.com.au/migrate_to_australia/verify_chinese_documents.cfm;

- Gambia: West African Examinations Council (WAEC).

Link: www.waecgambia.org/resultchecker;

- Ghana: West African Examinations Council (WAEC).

Link: <http://ghana.waecdirect.org>;

- India: Central Board of Secondary Education.

Link: www.cbse.nic.in;

- India Results:

Link: www.indiaresults.com;

- Kenya: KNEC.

Link: www.knec.ac.ke/main/index.php;

- Nigeria;
 - WAEC.
Link: www.waecdirect.org;
 - NECO.
Link: www.neconigeria.org;
- Pakistan (HEC):
 - Secondary and Intermediate Examination results can often be verified at the issuing institution's website, e.g. BISE Lahore results.
Link: www.biselahore.com;
 - Degree verification.
Link:
www.hec.gov.pk/insidehec/divisions/QALI/DegreeAttestationEquivalence/DegreeAttestationServices/Pages/Default.aspx;
 - Verification for the University of the Punjab.
Link: <http://pu.edu.pk/home/results>;
- Romania: ebacalaureat.ro .
Link: www.ebacalaureat.ro/rezultate;
- Sierra Leone: WAEC.
Link: www.waecsierra-leone.org;
- South Africa:
 - South African Qualifications Authority.
Link: www.sqa.org.za/VeriSearch;
 - Department of basic education.
Link: www.education.gov.za (Matric Results section);
- Tanzania: 2009 ACSE results can be viewed on the Tanzania Examinations Council.
Link: website: www.necta.go.tzwww.necta.go.tzwww.necta.go.tz;
- Moldova: verification service for Moldova qualifications.
Link: www.acte.edu.md/www.acte.edu.md;
- Ukraine: verification service.
Link: www.osvita.netwww.osvita.net.

Country-specific sources for national format document samples

- France
Link: www.education.gouv.fr/bo/202006/47/MENS0603037C.htm; (university degrees only);
- Russia.
Link: www.russianenic.ru/rus/diplom.html;
- Ukraine.
Link: www.osvita.net/html.php?link=3.

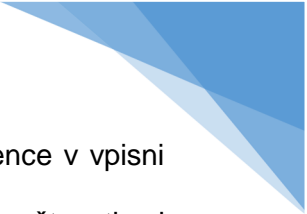
Pomembno: le omejeno število držav uporablja nacionalne obrazce za visokošolske diplome.

6. Namen priznavanja²

Povzetek

To poglavje opisuje glavne namene, za katere se lahko zahteva priznavanje, in pojasnjuje vlogo namena pri sprejemanju odločitev v postopku priznavanja. Navedeni so praktični primeri

² POMEMBNO: poglavje se nanaša na države, v katerih se postopki priznavanja izobraževanja tako za namen nadaljevanja izobraževanja kot za namen dostopa do trga dela izvajajo na visokošolskih institucijah. V slovenskem sistemu ni takšne ureditve, zato so posamezne navedbe v tem poglavju nerelevantne za slovenski sistem.

za priznavanje izobraževanja za namen nadaljevanja izobraževanja za uslužbenca v vpisni službi.

To poglavje je torej namenjeno temu, da bi bolje razumeli, kaj je potrebno upoštevati pri priznavanju za nadaljevanje izobraževanja, in opisuje praktične primere z obrazložitvami.

Uvod

Namen priznavanja

Priznavanje tujih kvalifikacij se lahko zahteva za različne namene, najpogosteje za namen nadaljevanja izobraževanja in usposabljanja (academic recognition) in/ali za dostop do trga dela (professional recognition).

Priznavanje za namen nadaljevanja izobraževanja

Priznavanje za namen nadaljevanja izobraževanja se osredotoča na priznavanje obdobja študija ali kvalifikacij, izdanih na določeni izobraževalni instituciji, na kateri želi vlagatelj nadaljevati ali začeti študij, ali uporabljati akademski naziv.

Ocena tuje kvalifikacije in namen priznavanja

Za točno in ustrezno oceno tuje kvalifikacije je pomembno upoštevati namen priznavanja.

Ocenjevanje in priznavanje kvalifikacije za vstop na trg dela ali za opravljanje reguliranega poklica se lahko razlikuje od ocene in priznavanja kvalifikacije za namen nadaljevanja izobraževanja.

Odločitev o priznavanju za namen nadaljevanja izobraževanja se lahko razlikuje tudi glede na raven in področje določenega študijskega programa, za katerega se prosi priznavanje.

Z drugimi besedami, ocena zahtevanih učnih izidov in kompetenc, povezanih z zaključeno kvalifikacijo, se lahko razlikuje glede na namen priznavanja.

Priporočilo

1. Pri določanju glavnih pogojev za vpis v določen študijski program je potrebno upoštevati namen priznavanja

Primer 6.1 – Upoštevajte namen priznavanja

Običajno so vstopni pogoji za kandidate s kvalifikacijami, pridobljenimi v okviru nacionalnega izobraževalnega sistema, natančno opredeljeni in pregledni. Obstaja cela vrsta pravil in predpisov, ki se uporabljajo za določene tipe nacionalnih kvalifikacij. Da bi se ustvaril učinkovit in pregleden sprejemni postopek tudi za kandidate/vlagatelje s tujimi kvalifikacijami, je potrebno ta pravila in predpise preoblikovati v primerljiva pravila tudi za te kandidate tako, da bodo imeli možnosti za uspešen zaključek študijskega programa.

Ker se zahteve za dostop do dodiplomskega študijskega programa iz področja zobozdravstva zelo razlikujejo od zahtev za dostop do magistrskega študijskega programa iz področja poslovne administracije, namen priznavanja v večini določa rezultat priznavanja.

2. Nekatere kvalifikacije lahko dajejo omejen dostop do visokošolskega izobraževanja v državi izvora. Omejitve veljajo za nekatere programe določenih ravni in smeri, oziroma za določene visokošolske institucije. Enake omejitve lahko veljajo na vaši instituciji, odvisno od tega, kaj študent želi študirati.

Primer 6.2 – Upoštevajte tudi primere z omejenim dostopom

Vlagatelj predloži srednješolsko strokovno kvalifikacijo s področja računalništva. V državi izvora lahko vlagatelj s to kvalifikacijo bodisi vstopi na trg delovne sile na delovna mesta na tem področju, bodisi zaprosi za dostop za nadaljevanje izobraževanja na visokošolskih programih ustrezne smeri. Uslužbenec, ki vodi postopke za nadaljevanje izobraževanja, zaposlen na visokošolskem zavodu v drugi državi, bi priznal kvalifikacijo za dostop in vpis v visokošolski strokovni program smeri računalništva. Če bi se vlagatelj želel vpisati v

visokošolski študij medicine, bi uslužbenec v postopku priznavanja za namen nadaljevanja izobraževanja ugotovil bistveno razliko v profilu kvalifikacije in doseženih učnih dosežkih.

3. Odločba o priznavanju mora vsebovati jasne informacije, iz odločbe mora biti tudi jasno razviden namen priznavanja.

Primer 6.3 – Navedite namen priznavanja v odločbi o priznavanju

Prijavno-informacijska služba na visokošolski instituciji države A z odločbo o priznavanju zagotavlja naslednje informacije vlagatelju s kvalifikacijo iz države B:

- namen priznavanja (do katerega programa visokošolskega zavoda v državi A ima dostop); primerljivost kvalifikacije iz države B z določeno kvalifikacijo v izobraževalnem sistemu države
- če kvalifikacija ne ustreza v celoti določeni ravni v izobraževalnem sistemu države A, ocena izraža raven v smislu določenega dela (ali števila kreditov) študijskega programa države A;
- odločitev o priznavanju izobraževanja v celoti, delno ali alternativno priznavanje (obrazložena v smislu bistvenih razlik); informacije o delnem priznavanju (možnost prenosa kreditnih točk, ki temelji na kvalifikaciji iz države B) ali alternativnem priznavanju (možnost dostopa do drugega študijskega programa na sorodnem področju, ki se bolje ujema s kvalifikacijo vlagatelja).

4. Če vlagatelj poda zahtevo za priznavanje za drugačen namen, za katerega je bila izdana odločba, se priporoča ponovna ocena.

Primer 6.4 - Priprava revidirane ocene za drug namen priznanja

Imetniku kvalifikacije "Bachelor of Liberal Arts" ni bila priznana pravica do dostopa na podiplomski študijski program, saj ta zahteva zaključeno predhodno stopnjo izobraževanja, specializiranega na določenem ozkem področju. Vlagatelj se zato vpiše na drug podiplomski študijski program na isti visokošolski instituciji, ki kot vstopni pogoj zahteva zaključeno dodiplomsko izobraževanje prve stopnje. Uslužbenec iz vlagateljeve vloge uporabi že zbrane informacije (npr. poizvedbe o akreditaciji in verodostojnosti kvalifikacije), v odločbi spremeni namen priznavanja izobraževanja, na novo oceni kvalifikacijo, in izda odločbo o priznavanju kvalifikacije.

7. Učni izidi

Povzetek

Priznavanje tujih kvalifikacij se ne bi smelo osredotočati zgolj na podrobno oceno presojanja formalnih kriterijev, povezanih s tujo kvalifikacijo. Priznavanje mora, kolikor je mogoče upoštevati to, kar posameznik ve, razume in je sposoben narediti. To je mogoče doseči z upoštevanjem učnih izidov kvalifikacij.

To poglavje vsebuje informacije in smernice o uporabi učnih izidov pri priznavanju in kratko predstavitev koncepta učnih izidov in glavnih virov informacij.

Predstavitev

Kaj so učni izidi?

A. "Učni izid" bi lahko opredelili kot izjavo o tem, kaj se od učečega pričakuje, da zna, razume in je sposoben dokazati kot rezultat različnih aktivnosti v procesu učenja. Lahko so napisani za posamezni modul ali za del programa, za posamezni program, za raven kvalifikacije, ali karkoli podobnega. V praksi se izraz "učni izid" bolj uporablja tudi za določitev celotnega izida programa, kot pa v ožjem smislu tehničnega izida, kot je opisano v nadaljevanju.

Učne izide pogosto delimo na dve vrsti:

- Specifični učni izidi, ki se nanašajo na določeno predmetno področje;
- Splošni učni izidi, ki so prenosljivi iz enega akademskega področja na drugega.

Za pisanje učnih izidov se uporabljajo in razvijajo različni sistemi.

Na primer, splošni učni izidi so vezani na cikle ali ravni krovnega EHEA-QF (EOVK) in EOK-LLL (za več informacij glej Poglavlje 15 "ogrodja kvalifikacij").

Nacionalna ogrodja kvalifikacij uporabljajo več opisnikov:

- Opisniki kvalifikacije, ki se uporabljajo kot generični/splošni opisi različnih vrst kvalifikacij;
- Opisniki ravni, ki se uporabljajo kot splošni opisi različnih ravni;
- Nacionalni opisi predmetov oziroma področij (»National subject benchmark statements«), ki opisujejo predmetno specifične značilnosti in standarde programov.

Kje je mogoče najti informacije o učnih izidih?

Splošne informacije o učnih izidih na nacionalni ravni se lahko najde v naslednjih značilnostih nacionalnih ogrodij kvalifikacij:

- Nacionalni opisniki kvalifikacij;
- Nacionalni opisniki ravni;
- Nacionalni opisi predmetov oziroma področij (»National subject benchmark statements«)

Informacije o učnih izidih na ravni programa se lahko najde v:

- prilogi k diplomam;
- opisu študijskega programa;
- profilu programa ali profilu stopnje.

Kako se učne izide uporablja pri priznavanju tujih kvalifikacij in pri priznavanju študijskih obdobj?

Ker se učni izidi vedno pogosteje uporabljajo za opis kvalifikacij in razvoj študijskih programov, postajajo ključni element pri priznavanju tujih kvalifikacij in študijskih obdobj. Učni izidi so povezani oziroma odražajo vse druge elemente kvalifikacij, saj so le-ti neposredno povezani z ravni in profilom kvalifikacije, in so predmet primerne (ali ustreznega) obsega oziroma obremenitve ter kakovosti institucije in programa.

Če se pri ocenjevanju tuje kvalifikacije upoštevajo učni izidi, je postopek priznavanja bolj neposredno usmerjen na dosežene izide in pridobljene kompetence, namesto da bi se opiral zgolj na vhodne kriterije programa (kot so trajanje, obremenitev in vsebina). Torej bo v postopku ocenjevanja tujih kvalifikacij glavno vprašanje za diplomanta predvsem "kaj znate narediti zdaj, ko ste pridobili kvalifikacijo?".

Opozoriti je treba, da je uporaba učnih izidov pri priznavanju močno odvisna od razpoložljivosti in kakovosti opisa učnih izidov in do neke mere od strokovnosti ocenjevalcev. Ti lahko pri ocenjevanju uporabljajo bolj kvantitativna merila (na primer raven in obremenitev) kot pa merila kakovosti.

Priporočilo

Pri ocenjevanju kvalifikacije se priporoča:

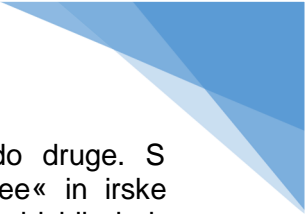
1. da uporabite razpoložljive informacije o učnih izidih tujega sistema izobraževanja, informacije o sami kvalifikaciji in njenem odnosu do drugih kvalifikacij, pridobljenih v okviru tega sistema.

Primer 7.1 - Uporaba splošnih učnih izidov za razumevanje kvalifikacije

Uslužbenec v vpisni službi/izobraževalni instituciji prvič prejme določeno kvalifikacijo iz Malte. Ta se nanaša na opisnike ravni malteškega ogrodja kvalifikacij (Malta Qualifications Framework - MQF). MQF nudi pregled izidov vseh osmih malteških ravni v smislu znanja, spretnosti, kompetenc in učnih izidov. Ocenjevalec tako dobi prvi vtis o splošnih učnih izidih te malteške kvalifikacije in o razlikah med kvalifikacijam na različnih ravneh.

Primer 7.2 - Uporaba učnih izidov za razumevanje, kako so kvalifikacije med seboj povezane

V nekaterih izobraževalnih sistemih (vključno z Irsko), obstaja razlika med "častnimi diplomami prve stopnje" (honours bachelors degrees) in »navadnimi diplomami prve stopnje« (ordinary

bachelors degrees). Vendar pa se te razlike razlikujejo od ene države do druge. S preučevanjem nacionalnih opisnikov irske stopnje »ordinary bachelor's degree« in irske stopnje »honours bachelor's degree« ocenjevalec lahko dobi pregled nad učnimi izidi obeh vrst kvalifikacij z namenom razumevanja razlik med kvalifikacijama. Na primer, na podlagi teh informacij lahko ocenjevalec ugotovi, ali ena od kvalifikacij v osnovi nudi dostop do magistrskih ali doktorskih programov v državi gostiteljici.

2. Če informacij o učnih izidih ni na voljo, se skuša sklepati o izidih kvalifikacije na osnovi drugih elementov, kot so:
 - a. položaj kvalifikacije v nacionalnem izobraževalnem sistemu (raven);
 - b. namen programa in pravice, pridobljene s to kvalifikacijo (profil);
 - c. vsebine programa in njegovih obveznih elementov (kot so: zaključna naloga ali disertacije, ali delovna praksa);
 - d. obremenitev programa.

Primer 7.3 - odsotnost informacij o učnih izidih

Pri ocenjevanju kvalifikacij na tradicionalen način ocenjevalec v postopku preveri niz formalnih meril. To je še vedno pomemben del postopka in hkrati edina možnost, če ni neposrednih informacij o učnih izidih. Dobra praksa v postopku je upoštevanje vhodnih meril oziroma pogojev za dostop do programa, kar lahko kaže tudi na učne izide kvalifikacije. Na primer, za program na magistrski ravni, ki vključuje tudi pisanje pomembne teze, in ki daje dostop do doktorskih programov v matični državi, se pričakuje, da dosega učne izide, ki zadostujejo za opravljanje samostojnega raziskovanja. Pri uporabi tovrstnega pristopa je manj verjetno, da se ocenjevalec osredotoča na iskanje razlik v vsakem posameznem elementu kvalifikacije.

3. Osredotočenost na učne izide pri ocenjevanju tujih kvalifikacij

Primer 7.4 - Uporaba predmetno-specifičnih učnih izidov za ugotavljanje dostopa do posameznega študijskega programa

Vlagatelj je predložil kvalifikacijo in se želi vpisati na magistrski program fizika. Na podlagi dokazila o opravljenih izpitih ima ocenjevalec vtis, da bi bil lahko program pretežno strokovno usmerjen. Dokumenti vlagatelja vsebujejo tudi informacije o profilu programa, usmerjenega na učne izide (glej poglavje 2 "Pet elementov kvalifikacije«). Ocenjevalec uporabi te informacije in ugotovi, da je vlagatelj zaključil splošni in širok program prve stopnje s področja fizike, z izrazitim poudarkom na teoriji in tudi z elementi raziskovanja. Ti dejavniki kažejo, da je kvalifikacija bolj akademsko kot strokovno usmerjena. Glede na navedeno ne obstajajo bistvene razlike glede dostopa do katere koli vrste magistrskega programa s področja fizike.

4. V mislih je potrebno imeti, da seznam učnih izidov dveh programov, ki se ne ujemata, niso nujno znak bistvenih razlik med programoma.

Obstoj različnih sistemov zapisovanja učnih izidov trenutno ne dovoljuje izdelave preprostih primerjav med seznamami učnih izidov (ena na ena). Zato primerjava različno zapisanih učnih izidov zahteva določeno mero interpretacije s strani ocenjevalca kvalifikacije.

Primer 7.5 - Učni izidi, za katere bi pričakovali, da so navedeni, a jih ni

Obstaja možnost, da je bil pri izdaji seznama učnih izidov programa pomemben učni izid prezrt, medtem ko bi bilo iz ostalih informacij o programu očitno sklepati, da se je tak učni izid razvil v okviru programa. Učne izide, dodeljene določenemu programu, je treba vedno gledati v okviru splošnih učnih izidov, dodeljenih kvalifikacijam na tej ravni (kot je izraženo v opisnikih nacionalne kvalifikacije in opisnikih ravni).

8. Krediti, ocene, zbiranje kreditov in prenos kreditov

Povzetek

Kreditni kvantitativno opisujejo dosežke učečega. Podeljeni so po uspešnem zaključku programa ali modula. Na splošno velja, da se krediti nanašajo na obremenitev študenta, čeprav se praksa razlikuje med državami in znotraj nje. Ocene so lahko povezane s krediti. Ne obstaja mednarodno dogovorjeni sistem za pretvorbo ocen; primerjave ocen bi morale temeljiti na statistični distribuciji ocen.

Predstavitev

Kreditni

Kreditni merijo obseg učenja, ki temelji na doseganju učnih izidov in z njimi povezane obremenitve, izražene v času. Učni izidi so podeljeni učečemu po uspešnem zaključku določene enote študijskega programa in/ali celotnega programa. Kreditni običajno ne upoštevajo ravni zahtevnosti, razen če to ni drugače določeno.

Po svetu obstajajo različni kreditni sistemi, upoštevajoč različna področja in ravni izobraževanja. Kreditni sistem je lahko omejen na posamezno institucijo ali na poseben nacionalni kontekst, ali pa na več različnih nacionalnih izobraževalnih sistemov skupaj, v smislu Evropskega sistema prenašanja kreditnih točk (ECTS). Na mednarodni ravni kreditni običajno temeljijo na ocenjenih študijskih obveznostih študenta, ki so potrebne za doseg učnih izidov. Vendar pa je sistem pretvorbe teh obremenitev v kredite lahko zelo različen. Obremenitev študenta je lahko povezana z urami akademskega dela, ki ga opravi študent, ali pa s kontaktnimi urami.

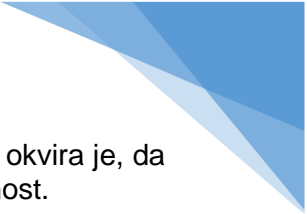
Zbiranje kreditov

Zbiranje kreditov je pojem, ki opisuje proces zbiranja kreditov oziroma kreditnih točk dodeljenih učnim izidom posameznih enot znotraj programa. Po uspešnem zbiranju določene količine kreditov po zahtevanih predmetih, lahko učeči uspešno dokonča semester, študijsko leto ali celoten študijski program. Proces zbiranja kreditov je določen s samim kreditnim sistemom in pogosto omogoča učečemu prožne učne poti. Proces zbiranja kreditov se lahko razlikuje v različnih kreditnih sistemih. Kreditni se zbirajo na različnih ravneh, raven posameznega kredita pa je pokazatelj relativnih zahtev učenja in avtonomije učečega. Običajno večja stopnja avtonomije učečega vodi do več kreditov na višji ravni.

Prenos kreditov

Pomembno je zavedanje, da zbiranje kreditov in prenos kreditov nista vzporedna procesa: zbiranje kreditov se uporablja, ko študent ni mobilni; prenos kreditov pa pride v poštev pri mobilnem študentu, da lahko neprekinjeno zbira kredite. Medtem ko se zbiranje kreditov nanaša na zbiranje kreditov v enem kreditnem sistemu, se v večini primerov prenos kreditov nanaša na proces prenosa kreditov, pridobljenih v enem kreditnem sistemu ali na eni instituciji, v drug kreditni sistem ali drugo institucijo - z istim ciljem - doseganjem določenega števila kreditov z namenom, da se pridobi določeno kvalifikacijo. Tako prenos kreditov vključuje proces priznavanja in je temeljno orodje, ko gre za vseživljenjsko učenje in mobilnost. Uspešen prenos kreditov med izobraževalnimi sistemi je mogoče doseči s sporazumi med različnimi izobraževalnimi institucijami, ki podeljujejo diplome. Tovrstni kreditni okviri lahko pomagajo olajšati vzajemno priznavanje takega učenja, ki je merljivo. To lahko spodbudi nadaljnje učenje, ki omogoča študentom, da se prenos med ali znotraj institucij izvede, ne da bi študent prekinil svoj študij ali ponovno opravljal izpite, in da se ohrani jasn zapis študentovih dosežkov.

Veliko kreditnih sistemov je bilo oblikovanih z osnovnim namenom olajšanja prenosa kreditov med različnimi izobraževalnimi sistemi, kot sta ECTS v visokem šolstvu in Evropski sistem kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET) za poklicno izobraževanje

v Evropi. Ena od ključnih prednosti uporabe skupnega ali podobnega kreditnega okvira je, da lahko olajša vstop študenta v mednarodni izobraževalni prostor in poveča mobilnost. Ogradnja kvalifikacij so osredotočena na kredite. Ti so določeni za posamezno raven kvalifikacije in omogočajo prilagodljive učne poti s spodbujanjem obojega – zbiranja in prenašanja kreditov na nacionalnem nivoju. Taka ogradnja kvalifikacij se lahko preslikajo na druge nacionalne ali mednarodne okvire.

Ocene

Ocene predstavljajo vmesno ali končno vrednotenje kakovosti učnih dosežkov in stopnjo uspešnosti študenta na določeni ravni. Ocenjevalni sistem po navadi vključuje določen obseg številke, odstotkov, črk ali opisov/opisnikov, ki kažejo na raven dosežka kot npr. odlično (excellent), pozitivno (pass), s častjo (merit) ali nezadostno (fail). Ocenjevalni sistemi in kriteriji ocen se razlikujejo med izobraževalnimi sistemi in pogosto tudi med različnimi ravnmi izobraževanja. Ocene se lahko podeli na podlagi notranjega (institucionalnega) ali zunanjega preverjanja in ocenjevanja; ali oboje. Ocene so ali kriteriji umeščanja (ko ocena odraža rezultat študenta na absolutni lestvici), ali normativno umeščanje (ko ocena odraža relativni rezultat študenta glede na prejšnje ocene generacij študentov). Sama narava ocenjevalnih sistemov in kultura ocenjevanja otežuje, če ne celo onemogoča, natančno pretvarjanje ocen iz enega sistema v drugega.

ECTS poskuša rešiti ta problem s predlogom ocenjevalne razvrstitvene tabele, ki nudi informacije o uspešnosti vlagatelja v zvezi z referenčno skupino (kohort). Opis postopka je mogoče najti v Navodilih za uporabnike ECTS, 2009, stran 40 (2009 ECTS Users' Guide).

Priporočila

Krediti in prenos kreditov

1. Krediti so pokazatelj količine uspešno zaključenega študija in pokazatelj obremenitve posameznih modulov v samem študijskem programu.
2. Če je bil pri tujem programu uporabljen drugačen kreditni sistem, je potrebno delati na osnovnih načelih tujega kreditnega sistema, kot je minimalno število kreditov, potrebnih za dokončanje programa in za dokončanje študijskega leta. S temi informacijami se lahko določi, kako se lahko tuje kredite pretvori v drug kreditni sistem oziroma kako se lahko kredite razlaga v drugem kreditnem sistemu.

Primer 8.1 - Povezovanje tujih kreditov v svoj kreditni sistem

Kandidat je v državi Q pridobil diplomo prve stopnje (bachelor degree) in z njo 120 Q-kreditov. Zdi se, da 30 Q-krediti predstavljajo 1 leto akademskega študija. S to informacijo ocenjevalec v državi P (ki uporablja ECTS) oceni število Q-kreditov pridobljenih pri ključnih predmetih v programu prve stopnje in opravi grobo pretvorbo 1 Q-kredit na 2 ECTS. Te ocene bi morale zadostovati za prikaz obsega obremenitve študenta v različnih delih programa, ne da bi razdrobili kredite na manjše enote, kot so študijske ure ali kontaktne ure.

3. Preveriti je potrebno, če so v državi izvora izobraževanja v uporabi različni kreditni sistemi in če je bil kreditni sistem slučajno spremenjen. Ugotoviti je potrebno tudi, kako se ti kreditni sistemi med seboj pretvarjajo in kako bi se pretvorili v lastni kreditni sistem. Poskrbeti je potrebno, da se uporabi pravi pretvorbeni faktor za kredite, ki se jih želi pretvoriti.

Primer 8.2 - Pretvorba starejših kreditnih sistemov

Vlagatelj predloži starejšo kvalifikacijo iz države N, kjer se je kreditni sistem spremenil iz "študijskih točk" (pri čemer 1 študijska točka predstavlja 1 teden dela in študijsko leto obsega 42 tednov) v ECTS. Ocenjevalec ugotovi, da so pri kvalifikaciji uporabljeni krediti v smislu nekdanjih študijskih točk. Za pretvorbo v kredite ECTS je bil v državi N uporabljen pretvorbeni faktor $60/42 = 1,4$. Ocenjevalec (ki deluje v sistemu ECTS) za pretvorbo uporabi isti navedeni faktor.

4. Razmisliti je potrebno, na kateri ravni so bili krediti doseženi. Značilni primeri, kjer bi raven kreditov igrala pomembno vlogo pri ocenjevanju tuje kvalifikacije, so:

- Programi, v katerih je študentu dovoljeno, da vključuje neko omejeno število kreditov iz ravni, ki je nižja od ravni samega programa;
- Programi, pri katerih v prvem letu šolanja jasno ločijo uvodni predmeti od rednih in v naslednjih letih programa predmeti izpopolnjevanja.

Ugotoviti je potrebno, ali so krediti iz ključnih predmetov, ki so zahtevani za sprejem v program na vaši instituciji, pridobljeni na zadostni ravni.

Primer 8.3 - Krediti na različnih ravneh

Vlagatelj iz države X zaprosi za prenos kreditnih točk v magistrski program na instituciji v državi Y. Po pregledu vlagateljevega dokazila o opravljenih študijskih obveznostih je jasno, da želi vlagatelj uveljavljati kredite iz ravni programa prve stopnje (bachelor's level) in iz ravni magistrskega programa druge stopnje (master's level). Krediti iz ravni diplome prve stopnje so lahko sprejeti, če je to dovoljeno s pravili za vpis na magistrske programe na vaši instituciji. Tudi nasprotno je možno: lahko se odloči, da se ne sprejme tovrstnih kreditov, če institucija ne dovoli prenosa kreditov iz ravni diplome prve stopnje ob prehodu na drugo stopnjo.

Zbiranje kreditov

5. Preveriti je potrebno, če nabor kreditov v resnici predstavlja združljiv program (ali del programa), primerljiv s krediti, da jih domači študenti lahko kombinirajo. Ni treba sprejeti kakršno koli zbiranje kreditov, ki jih študent pridobi, še posebej ne, če so bili krediti pridobljeni na različnih visokošolskih institucijah in niso del enega samega programa.

Primer 8.4 – Zbiranje kreditov

Vlagatelj z dokazilom o opravljenih študijskih obveznostih dokazuje, da je zbral 180 ECTS med triletnem programu prve stopnje, ovrednotenim s 180 ECTS. Vendar pa to ni zaključna kvalifikacija in ni jasno, ali je kandidat uspešno zaključil program ali ne. Kandidat bi lahko pridobil še nekaj dodatnih kreditov za neobvezne predmete, medtem ko nekateri obvezni predmeti manjkajo. To bi bilo razvidno iz dokazila o opravljenih študijskih obveznostih in zbranih 180 ECTS, vendar ti ne predstavljajo v celoti zaključenega programa. Skladno s tem, se odločitev o priznavanju začasno ustavi, dokler kandidat ne predloži končne kvalifikacije ali drugega sprejemljivega dokazila o zaključenem programu in pridobljeni stopnji (degree).

Ocene

Odkvisno od posameznega izobraževalnega sistema, ocene lahko imajo ali pa nimajo neposrednega vpliva na ocenjevanje določene kvalifikacije. Pri obravnavanju ocen, pridobljenih v tujem sistemu, se je potrebno:

6. Zavedati se je potrebno, da se lahko tako ocenjevalni kriteriji kot razvrstitev ocen zelo močno razlikujejo in da je primerjava ocen iz različnih ocenjevalnih sistemov lahko problematična. Morda je zato pametno uporabiti ocene zgolj kot kazalnik akademske uspešnosti študenta na splošno in ne kot numerično orodje, s katerim bi zlahka pretvorili tuje ocene v lastni sistem ocenjevanja.

Primer 8.5 - Ocenjevanje: ni vpliva na priznavanje

Vlagatelj predloži kvalifikacijo (zaključno listino) in dokazilo o opravljenih študijskih obveznostih. V skladu z informacijami o sistemu ocenjevanja, ki se uporablja v državi izobraževanja vlagatelja, uspeh študenta ni bil zelo impresiven, saj je dosledno dobival najnižjo pozitivno oceno. Kakor koli že, je študent opravil vse splošne zahteve za zaključek programa in podeljena mu je bila končna kvalifikacija. Tako bo odločitev o priznanju kvalifikacije lahko sprejeta upoštevajoč navedeno.

7. Ugotoviti je potrebno, ali imajo ocene neposreden vpliv na pravice, ki izhajajo iz tuje kvalifikacije v sistemu izobraževanja v državi izvora. Skladno s situacijo v lastnem sistemu se lahko ocene upoštevajo pri ocenjevanju in odločitvi o priznavanju.

Primer 8.6 - ocenjevanje: vpliv v domovini

V državi P se za dostop do magistrskih programov zahteva končana prva stopnja (bachelor) s povprečno oceno najmanj 12 od največ 15. Vlagatelj, ki želi dostop do magistrskega programa v državi Q, predloži diplomu prve stopnje iz države P s povprečno oceno 11. Uslužbenec vpisne službe lahko obvesti vlagatelja, da obstaja bistvena razlika, saj njegova kvalifikacija ne daje dostopa do magistrskih programov v državi P. Ne glede na navedeno pa lahko, če predpisi o dostopu in sprejemu institucije v državi Q ne temeljijo na doseženih ocenah, uslužbenec vpisne službe odloči, da je diploma prve stopnje sama po sebi zadostno dokazilo za vključitev v magistrski program in sprejme vlagatelja v program.

8. Če imajo ocene neposreden vpliv na pravice do dostopa do nadaljnega študija v lastnem izobraževalnem sistemu, se lahko to upošteva pri ocenjevanju tuje kvalifikacije. V tem primeru je potrebno utemeljiti primerjavo tujih ocen s svojimi ocenami skladno s statistično porazdelitvijo posameznih ocen, in ne na linearni primerjavi ocen na ocenjevalnih lestvicah.

V primerih, ko dokumentacija vlagatelja vsebuje zanesljive informacije o statistični porazdelitvi ocen v zaključenem programu (npr. v obliki ECTS ocenjevalne tabele ali podobnega orodja), se te informacije lahko uporabijo za natančnejše ocenjevanje vlagateljevih pridobljenih ocen. Navedeno zahteva, da je podobna ocenjevalna lestvica na voljo tudi v vaši instituciji. Priporočljivo je tudi, da je ocenjevalna lestvica s statistično porazdelitvijo ocen na razpolago študentom. Projekt EGRACONS (evropski sistem pretvorbe ocen) razvija uporabniku prijazno spletno orodje za pretvarjanje ocen.

Viri in reference

- Spletna stran Evropske komisije o evropskem sistemu prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS).

Povezava: http://ec.europa.eu/education/tools/ects_en.htm;

- Spletna stran Evropske komisije o evropskem sistemu kreditnih točk za poklicno izobraževanje in usposabljanje (ECVET).

Povezava: http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_en.htm;

- EGRACONS (evropski sistem pretvorbe ocen)

Povezava: <http://egracons.eu>.

9. Bistvene in ne-bistvene razlike

Povzetek

Eden izmed temeljev Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (LRC) je, da naj bi bilo priznavanje dodeljeno, razen če gre za bistveno razliko med tujo kvalifikacijo in zahtevano nacionalno kvalifikacijo. V tem poglavju boste našli smernice za pomoč pri presoji, ali so razlike med kvalifikacijama bistvene ali ne, kot tudi priporočila, kako vlagatelju sporočiti bistveno razliko.

Predstavitev

Razlaga bistvenih razlik

Eden izmed osnovnih principov Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji je:

»Tuja kvalifikacija naj bi bila priznana, razen, če gre za bistveno razliko med tujo kvalifikacijo, za katero se zahteva priznavanje, in ustrezno kvalifikacijo države gostiteljice«. To pomeni, da se ne sme vztrajati, naj bodo tuje kvalifikacije identične tistim, ki jih nudi vaša država. Prej naj bi se sprejelo ne-bistvene razlike.

Definicija bistvenih razlik

Bistvene razlike so razlike med tujimi kvalifikacijami in nacionalnimi kvalifikacijami, ki so tako pomembne, da bi najverjetneje preprečile posamezniku uspešnost pri nadaljnem študiju ali raziskovalnih dejavnostih.

Dokazno breme

Breme dokazovanja je pri visokošolski izobraževalni instituciji, pri kateri posameznik preda vlogo. Dejstvo, da je včasih negotovost v zvezi z specifičnimi deli/izidi kvalifikacije, še ne zadošča za zavrnitev priznavanja. Kadar se po preučitvi primera opazi nekatere razlike, je potrebno vedeti:

- da se vsaka razlika ne upošteva kot »bistvena« razlika. Zaradi velike raznolikosti visokošolskih sistemov in programov se pojavljajo razlike;
- razlika naj bi bila bistvena v zvezi z funkcijo kvalifikacije in z namenom za katerega se zahteva priznavanje (glej Poglavlje 6 »Namen priznavanja«);
- razlika je lahko videti bistvena, a je morebiti sprejemljiva v kontekstu vpisa v posamezen program;
- ni obveze za zavrnitev priznavanja tuje kvalifikacije, četudi bistvena razlika obstaja, pa vendar, to še ne pomeni, da naj se odpre vrata vsem neusposobljenim prijaviteljem. Zagotoviti je potrebno, da se prijavitelju ponudi pravična možnost za uspeh (npr. z zagotavljanjem podpornega sistema študentom, ki bi omogočal, da prijavitelj hitro nadoknadi in napreduje v programu) in da pri tem kvaliteta programa ni ogrožena.

Interpretacija bistvenih razlik

Interpretacija bistvenih razlik je močno povezana z učnimi izidi kvalifikacije, programom oziroma deli programa, saj le-ti določajo, ali je prijavitelj dovolj pripravljen za nadaljnji študij. Razlika, ki je vezana zgolj na vstopni pogoj, verjetno nima neposrednega učinka na sposobnosti prijavitelja in naj se je zato ne šteje avtomatično za bistveno razliko.

Priporočila

Pri presoji, ali so razlike med kvalifikacijami bistvene ali ne, se priporoča:

1. določitev ključnih elementov kvalifikacije in povezava z vstopnimi pogoji programa. Pri presojanju, ali bistvene razlike obstajajo, je potrebno upoštevati pet ključnih elementov kvalifikacije: nivo, obseg oz. obremenitev, kvaliteto, profil in učne izide (glej poglavje 2, »Pet elementov kvalifikacije«). Četudi je bistvena razlika ugotovljena pri enem izmed ključnih elementov, naj se še vedno opredeli, ali to vodi tudi do bistvene razlike glede na skupni izid kvalifikacije, ali pa jo je mogoče nadomestiti z drugim elementom kvalifikacije. Pri ocenjevanju kvalifikacije se je potrebno osredotočiti na učne izide.

Pri ocenjevanju kvalifikacije so lahko uporabna naslednja vprašanja:

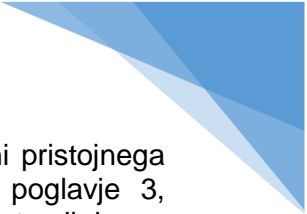
a. Kakšen je nivo kvalifikacije in ali daje dostop do nadaljnega študija v državi izvora?

Nivo kvalifikacije se nanaša na pozicijo kvalifikacije znotraj nacionalnega šolskega sistema oziroma ogrodja kvalifikacij (glej poglavje 15, »Ogrodja kvalifikacij«). Običajno imajo kvalifikacije na različnih nivojih (kot so dodiplomski, magistrski in doktorski) občutno različne izide.

b. Kakšna je obremenitev/obseg programa?

Obremenitev kvalifikacije se ponavadi izraža s krediti (glej poglavje 8, »Kreditni, ocene, zbir kreditnih točk in prenos kreditnih točk«) in lahko uporabno nakazuje na dosežene učne izide. Poudariti je potrebno, da se kreditni sistemi v različnih državah in znotraj ene države razlikujejo. Zato mora presoja razlik v tem smislu sloneti na temeljiti preiskavi konteksta v katerem se uporablja kreditni sistem. Bistvena razlika se lahko pojavi, če različna obremenitev/obseg vodi do razlike v skupnem izidu kvalifikacije. V nasprotnem primeru naj bi se kvalifikacija priznala. Glej primer 9. 4.

c. Kakšna je kakovost institucije/programa, v okviru katere se je kvalifikacija podelila?

Če je za program zagotovljena kakovost, ali če je program akreditiran s strani pristojnega organa, naj se zaupa, da izpolnjuje minimalne standarde kakovosti (glej poglavje 3, »Akreditacija in zagotavljanje kakovosti«). Če nacionalni organi v svojih šolskih sistemih jasno razlikujejo med institucijami oziroma kvalifikacijami različne kvalitete, se lahko te podatke upošteva pri ocenjevanju. Vendar priznavanje kvalifikacije ne sme biti odvisno od tega, ali je institucija visoko rangirana na eni izmed mednarodnih rangirnih list, ki so dandanes objavljene.

d. Kakšen je profil programa?

Ali program namenjen, da pripravi študenta za delo v določenem poklicu, ali za raziskovanje?

Ali gre za splošen/širok program s precej nepovezanimi predmeti ali gre za specializiran program? Je eno, več ali med disciplinaren?

Bistvena razlika se lahko pojavi, če je profil kvalifikacije zelo različen od tistega, ki se zahteva za domače študente, glede na to, da kvalifikacija morda nima nekaterih modulov, ki so ključnega pomena. Glej Primer 9. 5.

e. Kakšni so učni izidi programa?

Učni izidi opisujejo, kaj diplomant zna, razume in je sposoben narediti po tem, ko pridobi določeno kvalifikacijo (glej poglavje 7, »Učni izidi«). Načeloma naj bi to dalo najbolj direktno informacijo, na kateri temelji obstoj ali odsotnost bistvenih razlik, vendar so podatki o učnih izidih še vedno pomanjkljivi in jih je včasih težko interpretirati.

Primer 9.1- Relevantni izidi naj se ujemajo

Vlagatelj je pridobil kvalifikacijo s področja inženirstva, ki pripravlja za vpis v doktorske programe na področju inženirstva, prav tako pa daje pravice pri zaposlovanju na področju inženirstva. Vlagatelj vloži vlogo za vpis na doktorski program inženirstva pri vaši instituciji. Potrebno je oceniti kvalifikacijo samo na osnovi izidov, ki so zahtevani za vpis na doktorski program, ne pa na osnovi pravic za zaposlovanje.

2. Ugotoviti je potrebno, če izidi tuje kvalifikacije zadoščajo glavnim zahtevam za vpis v program. Primerjati je potrebno tujo kvalifikacijo z ustrežno nacionalno kvalifikacijo (ali vrsto kvalifikacij), ki se zahteva za vstop v program. Ta nacionalna kvalifikacija zajema širok nabor izidov, od zgolj teoretičnega znanja do praktičnih veščin. V praktično vseh primerih tuja kvalifikacije zajema drugačen obseg izidov. Ni nujno, da se vsi izidi ujemajo, le tisti naj se, ki so ključnega pomena za uspešno opravljanje študijskega programa.

a. Če so ugotovljene ne-bistvene razlike, se kvalifikacijo sprejme. Če se ugotovi, da ni bistvenih razlik, ki bi predstavljale veliko oviro za uspeh pri danem primeru, se kvalifikacijo v celoti prizna.

Primer 9. 2 – Sprejem (ne-bistvenih) razlik pri izidih programa

Če prijavitelj predloži kvalifikacijo, ki je glede na učne izide primerna za vpis na višji nivo izobraževanja (kot je vpis na magistrski program zgodovine na osnovi dodiplomske izobrazbe iz zgodovine), takrat najverjetneje ne bo bistvenih razlik med tujo kvalifikacijo in kvalifikacijo zahtevano za vpis. Seveda so razlike pri vsebini programa zgodovine, ki je ponujen v dveh različnih državah, npr. pri predmetih, ki zajemajo nacionalno zgodovino. Vendar naj se take razlike ne štejejo za bistvene. Med svojim študijem bodo prijavitelji razvili kompetence, da bodo zlahka razširili znanje zgodovine o kateremkoli posebnem obdobju ali državi.

Primer 9.3 - Sprejem (ne-bistvenih) razlik pri profilu

Če vlagatelj želi nadaljevati na magistrskem nivoju na področju, ki se razlikuje od področja, ki ga je študiral na dodiplomskem nivoju, to samo po sebi še ne predstavlja bistvene razlike, vse dokler so skupni akademski cilji obeh programov skladni. Na primer, dodiplomska izobrazba fizike lahko pomeni ustrezno pripravljenost za vpis v magistrski program zgodovine te znanosti ali filozofije znanosti. Če pa se prijavitelj želi vpisati v podiplomski program iz nesorodnega področja, je najbolj pošteno, da se predpiše opravljanje dodatnih zahtev, kot so nekateri tečajji, ki so predpogoj za nadaljnji vpis. To bi bilo zahtevano tudi od domačih študentov, ki bi izbrali nadaljevanje izobraževanja na podiplomskem nivoju na nesorodnem področju.

Primer 9. 4- Sprejem (ne-bistvenih) razlik pri obremenitvi/obsegu študija

V mnogih državah je skupna obremenitev zaporednega dodiplomskega in podiplomskega študija 300 ECTS (običajno 180 ECTS za dodiplomske in 120 ECTS za podiplomske programe). Vendar obstajajo tudi države, v katerih dodiplomskemu (180 ECTS) programu, sledi podiplomski (60-90 ECTS) program. Nameni in učni izidi teh podiplomskih programov so lahko primerljivi programom s 120 ECTS, na primer po specializaciji na enem izmed raziskovalnih delov izbranega področja, po raziskovalnem usposabljanju in po pripravljenosti za vpis v doktorski program. Zaradi navedenega, razlika od 30 do 60 ECTS med dvema magistrskima programa naj ne bi bila avtomatično škodljiva za bistveno razliko. Upoštevajo naj se vidiki podiplomskega izobraževanja (nivo, obseg oz. obremenitev, kakovost, profil in učni izidi) in samo bistvena razlika v skupnem izidu kvalifikacije (ki bi preprečila prijavitelju uspeh) naj bi bila sporočena.

b. Če so bile bistvene razlike ugotovljene, se jih sporoči prijavitelju in pretehta druge načine za priznavanje kvalifikacije.

1) Če so prepoznane bistvene razlike, ki tvorijo veliko oviro za uspešno opravljanje nadaljnega študija po določenem programu, se ne zagotovi polnega priznavanja.

2) Prijavitelja se obvesti o razlogu za zavrnitev priznavanja in o naravi ugotovljene bistvene razlike. S tem je prijavitelju podana možnost, da nadoknadi te razlike ali da se pritoži zoper ocenjevanje njegove kvalifikacije.

Primer 9. 5 – Zavrnitev polnega priznavanja – bistvene razlike v nivoju in učnih dosežkih

Prijavitelj s kratkim (short cycle) visokošolskim izobraževanjem poslovnega upravljanja se prijavi za vpis v magistrski program. Prijaviteljeva kvalifikacija pripravlja za trg dela in daje dostop do tretjega leta dodiplomskega programa poslovnega upravljanja v državi izvora. Dejansko ima ta tip kvalifikacije poseben nivo v nacionalnem ogrodju izvorne države in sicer en nivo nižje od nivoja dodiplomskega izobraževanja. Zaposleni v vpisnih službah poročajo, da so ugotovljene bistvene razlike v nivoju in učnih dosežkih tuje kvalifikacije in odločijo, da vpis v magistrske programe ni možen.

Pretehtati alternativne, delne in pogojne oblike priznavanja (glej poglavje 10, »Alternativno priznavanje in pravica do pritožbe«).

10. Alternativno priznavanje in pravica do pritožbe

Povzetek

Po analizi tuje kvalifikacije lahko sklepate, da je vaša institucija ne more priznati glede na pričakovanja vlagatelja. V tem poglavju se boste seznanili z alternativnimi oblikami priznavanja. Poleg tega boste seznanjeni o pravicah vlagateljev do pritožbe zoper odločitve priznavanja.

Predstavitev

Ko so bile ugotovljene bistvene razlike med tujo in zahtevano kvalifikacijo, se mora sodelavec v vpisni službi odločiti, kakšne možnosti so vlagatelju na voljo.

Možnosti so od popolne zavrnitve priznavanja (ki je ustrezen odziv v primeru kvalifikacij iz lažnih diplom), do alternativnega priznavanja (kar v večini primerov pomeni vstop v drug program institucije gostiteljice), pa do nasvetov o tem, kako nadomestiti bistvene razlike (npr: da se vlagatelja napoti do programov in kvalifikacij, ki bi zagotovile dostop do željenega programa).

Če vlagatelj soglaša z odločitvijo, je postopek končan. Če pa se vlagatelj ne strinja z odločitvijo, pa ima pravico do pritožbe na odločitev. Pritožbeni postopek je običajno urejen z nacionalno zakonodajo.

Priporočila

Alternativno priznavanje

Če polno priznavanje ni mogoče zaradi bistvenih razlik, morate upoštevati alternativne oblike priznavanja kvalifikacij. Te morajo jasno temeljiti na ugotovljenih bistvenih razlikah, in se lahko uporabljajo kot sledi:

1. Priznate kvalifikacijo pod pogojem, da bodo nekatere zahteve izpolnjene pozneje (pogojno priznavanje), npr: omogočiti proslcu vpis v program pod pogojem, da najprej izpolni določene zahteve, kot na primer pridobitev števila kreditov pri obveznih predmetih. Ti predmeti morajo biti obvezni za program, in manjkajo v programu, ki ga je vlagatelj že zaključil.

Primer 10.1 – Pogojno priznavanje

Imetnik diplome prve stopnje s področja fizike se želi vpisati v magistrski program s področja matematike. Program s področja fizike ne vsebuje učnih izidov, ki so vsebovani pri kvalifikaciji prve stopnje s področja matematike. Vendar pa se ključni elementi ujemajo s tistimi iz študijskega programa s področja matematike. Ker je bil vlagatelj zelo uspešen v programu prve stopnje s področja fizike, lahko upravičeno pričakujemo, da ima veliko možnosti za uspeh tudi pri matematiki na magistrski ravni. Vaša institucija lahko razmisli o pripustitvi vlagatelja na magistrski program pod pogojem, da doseže učne izide, ki so na začetku manjkali.

2. Odobrite delno priznavanje, npr: sprejmite nekatere kredite, ki jih je vlagatelj pridobil v okviru tujega programa. Vlagatelj bi potem imel možnost vpisa v ustrezen program, ki ga ponuja vaša institucija in prejeme izjemo za sprejete kredite.

Primer 10.2 – Delno priznavanje

Imetnik kvalifikacije prve stopnje zaprosi za dostop do programa druge stopnje. Kvalifikaciji manjkajo nekateri bistveni učni izidi, da bi ustrezali prvi stopnji na ustanovi gostiteljici, in brez katerih bi vlagatelj zelo težko uspel zaključiti program druge stopnje. Uslužbenec v vpisni službi lahko vlagatelju ponudi ustrezen program na prvi stopnji z izjemo za kredite, ki so bili že pridobljeni v tujem programu.

3. Uporaba alternativnih oblik priznavanja:

a. Ovrednotiti vlagateljevo kvalifikacijo kot primerljivo neki drugi ravni v izobraževalnem sistemu vaše države kot pa je želel vlagatelj;

Primer 10.3 – Priznati kvalifikacije na drugačni stopnji

Vlagatelj z diplomom prve stopnje (Bachelor of Arts) zaprosi za dostop do doktorskega programa. Pogoj za dostop je magisterij. Namesto dostopa do doktorskega programa je vlagatelju ponujen dostop do magistrskega programa.

b. Ovrednotiti kvalifikacijo vlagatelja kot ustrežno za dostop v program na želeni ravni, vendar drugega profila;

Primer 10.4 - Dostop do programa drugačnega profila

Vlagatelj želi sprejem na raziskovalno usmerjen magistrski program s področja kemije, za katerega je zahtevana na raziskavah temelječa diploma prve stopnje s področja kemije. Vlagatelj si je pridobil diplomom prve stopnje s področja uporabne kemijske tehnologije, ki pa študente ne pripravi dovolj v raziskovalni metodi, ki je ključni element na raziskavah temelječega magistrskega programa. Kot obliko alternativnega priznavanja je uslužbenec v vpisni službi tujo kvalifikacijo ocenil kot primerljivo s strokovno diplomom prve stopnje s področja kemijske tehnologije. Tako je vlagatelju jasno, kam je umeščena tuja kvalifikacija v nacionalnem izobraževalnem sistemu države gostiteljice. Uslužbenec v vpisni službi lahko

potem ponudi dostop do strokovno usmerjenega magistrskega programa s področja kemijske tehnologije, ki je za vlagatelja primernejša izbira.

c. Vlagatelju ponuditi premostitveni tečaj, s katerim bi nadoknadil bistvene razlike.

Primer 10.5 – Dostop do premostitvenega programa

Tehnična univerza ponuja pripravljalni tečaj za študente, ki želijo izpopolniti svoje znanje matematike, fizike in kemije pred vstopom v prvostopenjski program s področja inženirstva. Če uslužbenec v vpisni službi te tehnične univerze ugotovi bistvene razlike v predmetih tuje kvalifikacije, se lahko vlagatelju omogoči dostop do pripravljalnega tečaja, da bi izpolnil pogoje za dostop do željenega prvostopenjskega programa.

4. Ko ni mogoče najti nobene alternativne oblike priznavanja (alternativno, delno ali pogojno), se priznavanje zavrne. Pojasnite razloge za to in navedite možnosti za vlagatelja, da bi pridobil željeno kvalifikacijo in izpolnil vpisne pogoje.

Neodobritev nobene oblike priznavanja je lahko tudi oblika "pravičnega priznavanja", še posebej, ko vlagatelj predloži goljufive dokumente ali lažno diplomu ali diplomu, ki jo je izdala nepriznana institucija.

Primer 10.6 – Zavrnjeno priznavanje – lažna diploma

Vlagatelj k vlogi za dostop do magistrskega programa predloži diplomu prve stopnje. Ugotovljeno je bilo, da za pridobitev kvalifikacije niso bile opravljene nobene študijske obveznosti, in da je institucija, ki je diplomu podelila, lažna. V tem primeru ni treba uporabiti nobene alternativne oblike priznavanja. Priznavanje je potrebno zavrniti in podati razloge za to odločitev.

Pravica do pritožbe

5. V vseh primerih, kadar se vlagatelji ne strinjajo z odločitvijo, ki je sprejeta na vaši instituciji, na kateri koli del procesa priznavanja, bi morali imeti možnost pritožbe. Vlagatelja je potrebno obvestiti o razlogu za odločitev in možnosti pritožbe.

Primer 10.7 – Obveščanje o možnosti pritožbe

Diplomant enoletnega dodiplomskega programa zaprosi za prepis v štirisemestrski prvostopenjski program. Uslužbenec v vpisni službi odloči, da se osebi odobri dostop v tretji semester, pojasni odločitev in poda informacijo o možnosti pritožbe na odločitev.

6. V primeru pritožbe mora vaša institucija ponovno preučiti informacije, ki so bile prvotno posredovane. Če je potrebno, lahko od vlagatelja zahtevate dokazila, ki še niso bila predložena (ali premalo upoštevana), ali opraviti bolj poglobljeno raziskavo.

To priporočilo opisuje samo primer pritožbe na prvi stopnji (ki je običajno interni postopek institucije). Pritožba na drugi stopnji je običajno urejena v posebnem zakonu (na primer v upravnem postopku).

Primer 10.8 - V primeru pritožbe: ponovna preučitev vloge. Vlagatelj, ki želi dostop do magistrskega programa, se ne strinja z odločitvijo, ki jo je sprejela izobraževalna institucija. Vlagatelj vloži pritožbo z argumenti in predloži nove dokumente (podroben opis študijskega programa, ki ga je izdala institucija, ki je podelila diplomu, informacije ministrstva za izobraževanje o tej vrsti kvalifikacije). Izobraževalna institucija obravnava pritožbo v skladu z obstoječimi predpisi. Institucija preuči argumente, ki jih je podal vlagatelj, pregleda nove dokumente in ponovno oceni kvalifikacijo. Če je ugotovljeno, da je prvotna odločitev pravilna, izobraževalna institucija poda odgovor in obrazložitev na trditve prosilca in potrdi prvotno odločitev.

7. Če je možno, mora biti vlagatelj obveščen o možnosti nadaljnje pritožbe.

Nekatere države imajo poseben pritožbeni organ za spore o odločitvah o priznavanju, ki je lahko sestavljen iz predstavnikov različnih interesnih skupin, kot so ministrstvo za izobraževanje, visokošolske izobraževalne institucije, nacionalni ENIC-NARIC, študentski sindikati, delodajalci, itd.

Primer 10.9 - Obveščanje vlagatelja o drugih možnostih pritožbe

Vlagatelj zaprosi za dostop do programa prve stopnje v državi X in je sprejet. Vlagatelj je predhodno zaključil dve leti programa prve stopnje v državi Y in si prizadeva za vstop v tretje leto, da bi dokončal program v državi X v krajšem času. Univerza študentu prizna eno leto predhodno opravljenega izobraževanja in ga vpiše v drugi letnik programa. Vlagatelj se ne strinja z odločitvijo. Univerza vlagatelja obvesti o možnostih pritožbe. Vlagatelj se pritoži zoper odločitev univerze nekemu »zunanjemu« pritožbenemu organu v državi X. Ta odloči, da se vlagatelju prizna še dodatni semester.

III. DEL – Prakse priznavanja na institucijah

Tretji del priročnika se osredotoča na to, kaj potrebujemo v procesu priznavanja, da bo le-to potekalo brez zapletov in bo pravično. Ta del opisuje t.i. "infrastrukturo priznavanja" za olajšanje procesa priznavanja in zagotavljanje kakovosti postopka. Poleg tega je cilj zagotoviti boljše razumevanje prakse priznavanja na institucijah ob upoštevanju nacionalnega ogrodja, kot tudi institucije (kot del vpisnega postopka). Ta del predstavlja tudi odgovornost institucije do (potencialnega) vlagatelja glede transparentnosti in zagotavljanja informacij.

11. Transparentnost in zagotavljanje informacij

Povzetek

Ko študentje vložijo vlogo na vašo institucijo, jim je potrebno zagotoviti vse potrebne informacije, ki se nanašajo na vlogo in postopek priznavanja izobraževanja, kar je v njihovem in tudi vašem interesu. V kolikor te informacije niso dostopne, lahko to vlagatelju povzroči izgubo časa, posledično spremembo njegovih kariernih načrtov, obenem pa je okrnjen ugled institucije. Ne samo študenti, ampak tudi njihovi morebitni "sponzorji-financerji" (delodajalci, organi financiranja, starši) potrebujejo te informacije.

Uvod

Transparentnost je ena izmed glavnih načel Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji. Le-ta zagotavlja, da vlagatelji dobijo najbolj natančne, jasne in zanesljive informacije o postopkih priznavanja izobraževanja in merilih, ki se uporabljajo v državi gostiteljici. To je predpogoj za pravično obravnavo vseh vlog.

Uslužbenec vpisne službe mora skrbeti za transparentnost postopka, in sicer od prejema vloge, do nadaljnega izbirnega postopka, pa vse do končne odločitve. Uslužbenec vpisne službe je istočasno odgovoren tudi za varovanje osebnih podatkov vlagateljev. Ne sme biti konflikta med transparentnostjo postopka in varstvom osebnih podatkov.

Poleg transparentnosti to poglavje vsebuje tudi priporočila o informacijah, ki jih mora zagotoviti institucija, saj je to ključnega pomena za ustvarjanje in vzpostavitev preglednosti. Poudarek ni toliko na količini informacij, temveč bolj na ustreznosti, jasnosti in dostopnosti informacij.

Transparentnost in zagotavljanje informacij sta med seboj povezana, in sicer v tem smislu, da ima vlagatelj pravico do pritožbe zoper odločitve o priznavanju, ki jo je vodil visokošolski zavod (glej poglavje 10, 'Alternativno priznavanje in pravica do pritožbe').

Vlagatelj lahko pravico uveljavi učinkovito le, v kolikor lahko natančno opredeli postopkovne napake na strani visokošolskega zavoda. To je tudi razlog, zakaj sta transparentnost in

zagotavljanje informacij tako pomembni. Priporočila, predstavljena v tem poglavju, dopolnjujejo priporočila nacionalnega centra za priznavanje. Na center se obrnete, če potrebujete specifičen nasvet.

Priporočila

Za vzpostavitev preglednosti procesa priznavanja naj bi vaša institucija zagotovila:

1. Postopki in merila za vrednotenje tujih kvalifikacij in semestrov študija naj bodo jasni in dostopni. Vključujejo naj najmanj naslednje elemente:
 - a. Celoten pregled postopkov priznavanja tujih kvalifikacij;
 - b. Vlogo pristojnih organov priznavanja in organa odločanja v postopku priznavanja izobraževanja;
 - c. Pravice in obveznosti (institucije in vlagatelja);
 - d. Seznam potrebnih dokumentov in na kakšen način jih je potrebno predložiti;
 - e. Možne odločitve: v celoti priznано, delno priznано, ni priznано, itd .;
 - f. Status odločitve: priporočilo ali pravno zavezujoča odločitev;
 - g. Približen čas, ki je potreben za obdelavo vloge (ob zavezi, da bodo vse zahteve po informacijah podane v razumnem času);
 - h. stroške postopka obravnave vloge
 - i. povezave na ustrezno zakonodajo (nacionalno in mednarodno, itd);
 - j. Pogoji in postopki za vložitev ugovora zoper odločbe o priznavanju;
 - k. Napotila na druge uporabne lokalne, nacionalne ali mednarodne vire informacij o priznavanju (npr. nacionalni ENIC-NARIC center).

Primer 11.1 – Objava seznama potrebnih dokumentov na spletni strani

Seznam zahtevanih dokumentov (v državi prejemnici), ki jih mora prosilec predložiti, je lahko odvisen od države, v kateri je bila kvalifikacija pridobljena. Zahtevani dokumenti so lahko:

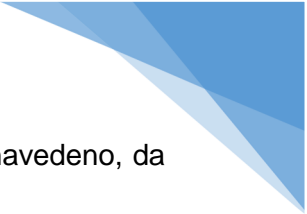
- kopija kvalifikacije v izvirnem jeziku,
- sodni prevod kvalifikacije (v kolikor le-ta ni v enem od svetovno govorečem jeziku),
- kopija Priloge k diplomi ali podobnih virov informacij (npr. dokazilo o opravljenih obveznostih),
- življenjepis,
- kopija potnega lista ali osebnega dokumenta

2. Zagotoviti, da so informacije o samem procesu in postopku priznavanja izobraževanja:

- a. razumljive in javno dostopne;
- b. prijazne do uporabnika (npr. pomembno je, da so razumljive laičnemu uporabniku v smislu vsebine in jezika)
- c. dopolnjene s kontaktnimi podatki za nadaljnja povpraševanja (telefonske številke in elektronskimi naslovi/e-maili);
- d. usmerjene na vse pomembne interesne skupine (npr. imetnike kvalifikacij, begunce, delodajalce, itd.);
- e. na voljo v različnih oblikah (npr. elektronsko, po telefonu, po pošti, osebni kontakt, in/ali v tiskani obliki, itd.);
- f. zagotovljene ne le v nacionalnem jeziku, ampak tudi v drugem svetovno govorečem jeziku, posebej v angleškem jeziku;
- g. redno posodobljena,
- h. brezplačne.

Primer 11.2 – Informacije prijazne do uporabnika: povzetki izidov priznavanja izobraževanja

Visokošolski zavod objavlja na svoji spletni strani krajše povzetke izidov že izvedenih postopkov priznavanja izobraževanja. Ta pregled služi vlagateljem kot okvirna informacija o pričakovanem rezultatu, v kolikor vložijo vlogo za vpis na ta visokošolski zavod. Baza povzetkov izidov že izvedenih postopkov se redno posodablja. Vključeni so le tisti izidi, ki so v

skladu z veljavnimi standardi ocenjevanja. Na spletnih straneh mora biti jasno navedeno, da so te informacije le splošne smernice.

3. Med postopkom priznavanja izobraževanja zagotovite vlagatelju sledeče informacije:

- a. Potrdite prejem vloge;
- b. Če je potrebno, navedite dokumentacijo in/ali informacije, ki jih še potrebujete v postopku. Pri tem uporabljajte terminologijo države, od koder izvira kvalifikacija vlagatelja, če je to mogoče;
- c. Vlagatelju zagotovite neformalna napotila, na kakšen način lahko pride do zahtevanih dokumentov in/ali informacij;
- d. Vlagatelja obvestite o kakršnikoli spremembi/novosti statusa njegovega zahtevka;
- e. Navedite skrajni rok rešitve vloge;
- f. Med reševanjem postopka obveščajte vlagatelje o zamudah ali vprašanih, s katerimi se srečujete;
- g. Prepričajte se, da so vlagatelju informacije vedno dostopne s kakršnimikoli sredstvi (v tiskani ali elektronski obliki ali po telefonu);
- h. Sodelujte z vlagatelji tako, da jim zagotovite vse potrebne informacije, ki so v vaši pristojnosti;
- i. Spoštujte zaupnost vloge in ne razkrivajte osebnih podatkov brez vlagateljevega soglasja;

Primer 11.3 – Informiranje in sodelovanje z vlagateljem

Vaša organizacija si prizadeva zaključiti vse vloge v roku 25 delovnih dni. Trenutno rešujete vlogo iz države Z; za dokončanje postopka zahtevate potrditev statusa institucije, ki je podelila kvalifikacijo. Stopite v kontakt s pristojnim organom države Z in jih povprašajte o statusu institucije. Vendar prejem informacije traja dlje, kot ste pričakovali.

Pri tem kontaktirajte vlagatelja in mu razložite, da čakate na informacijo o statusu institucije, ker je ta podatek v postopku nujen. Pojasnite mu, kakšno potrditev potrebujete (npr. izjava pristojnega organa) – vlagatelj bi moral sodelovati z vami, kar bi olajšalo pridobitev zahtevane informacije od pristojnih organov.

4. Obvestite vlagatelja o odločitvi glede priznavanja in obvestilo dopolnite z naslednjimi informacijami:

- a. Namen, zaradi katerega je bilo zahtevano priznavanje;
- b. Razlog(i) za takšno odločitev;
- c. Pridobljene pravice z odločbo o priznavanju v državi gostiteljici;
- d. V primeru negativne odločitve, informacije o postopku pritožbe, vključno z navodili in roki (glej poglavje 10, "Alternativno priznavanje in pravica do pritožbe");
- e. Če je potrebno, svetujte glede alternativnih oblik priznavanja ali možnosti, na podlagi katerih bi lahko vlagatelj pozneje pridobil priznavanje izobraževanja

Primer 11.4 – Doslednost odločitev glede priznavanja

Nekatere vpisne službe imajo določene smernice in obrazložitve za primere zavrnitve priznavanja izobraževanja, ki jih uporabijo, kadar so bile ugotovljene bistvene razlike v kvalifikacijah vlagatelja.

Razlogi za to so v skladu z merili visokošolskega zavoda, ki temeljijo na Lizbonski konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (LRC). Uslužbenci vpisnih služb lahko uporabijo ustrezne fraze, ko vlagatelju pošiljajo negativno odločitev o priznavanju izobraževanja. Pregled dokumenta služi za zagotovitev doslednosti, učinkovitosti in enake obravnave.

5. Redno pregledovanje postopkov in meril za vrednotenje tujih kvalifikacij in posameznih študijskih obdobij je pomembno za usklajevanje z razvojem na področju priznavanja. Obenem pa s tem zagotavljamo, da postopki in merila niso diskriminatorni.

Primer 11.5 – Pregled postopkov in kriterijev (1)

Najbolj logična možnost za izvajanje tega priporočila bi bila vključitev pregleda pri sistemu zagotavljanja kakovosti vaše institucije. Pregled bi bil lahko v obliki letnega poročila, pri čemer analizirate učinkovitost in ključne rezultate vaših postopkov. Vnos pregleda je lahko sestavljen iz notranjih in zunanjih revizij, letnih poročil, zadovoljstva vlagateljev, ocene izdelkov ter pritožb vlagateljev in drugih deležnikov. Poročilo naj bi vodilo do akcijskih načrtov ter ukrepov za izboljšanje postopkov in kriterijev. Le-to bi bilo potrebno upoštevati naslednje leto.

6. Ko so vpisni postopki in/ali priznavanje izobraževanja preneseni na članice, kampuse ali pogodbene agencije, mora vaša institucija zagotoviti enako stopnjo transparentnosti, izvajanje enakih postopkov in ohraniti enak nadzor pristojnih za zagotavljanje kakovosti.

Primer 11.6 – Pregled postopkov in kriterijev (2)

Vaša institucija se lahko nahaja na dveh ali več različnih lokacijah (morebiti v različnih državah), kjer ločeno delujejo vpisne službe. Dostop do izobraževalnih programov vaše institucije lahko urejajo/vodijo tudi (različne) agencije. V teh primerih je zelo pomembno, da se zagotovi enoten centralni informacijski sistem za vse vpletene strani, saj se s tem zagotovi doslednost pri uporabi meril za priznavanje.

12. Prakse priznavanja na institucijah

Povzetek

To poglavje opisuje dobro prakso priznavanja na visokošolskih zavodih in zagotavlja priporočila oz. načine, kako naj bi se postopki na institucijah še izboljšali. Zagotavljanje kakovosti postopkov priznavanja izobraževanja je pomembno orodje za krepitev kakovosti in skladnosti med odločitvami priznavanja. Predstavljeni so modeli sodelovanja med ENIC-NARIC centri in vpisnimi službami.

Praksa priznavanja na institucijah

Iz poročila z naslovom Trends 2010, ki ga je objavila institucija EUA, je razvidno, da bolj ko je centraliziran postopek priznavanja v okviru visokošolskega zavoda, večja je verjetnost, da študentje ne bodo imeli težav s priznavanjem. Zato je v poročilu priporočeno, da institucije oblikujejo centralno službo za priznavanje, v podporo učinkovitemu in skladnemu priznavanju tujih diplom in študijskih obdobj. Centralna enota bi morala biti organizirana znotraj službe za študentske zadeve.

Centralna enota za priznavanje je sposobna razviti enotne postopke priznavanja in zagotoviti vse pomembne informacije o priznavanju akademskemu osebju, ki sodeluje v postopkih. Kot dobra praksa so spletne strani univerze, ki vsebujejo podatke o postopkih priznavanja s prikazanimi diagrami, sezname kriterijev, povezavo do spletne strani Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji, napotila glede uporabe učnih dosežkov, predloge za sprejem ali zavrnitev študentskih prošelj in povezavo do EAR priročnika.

Postopki

Za zagotovitev pravične prakse priznavanja institucije je priporočljivo, da se določijo postopki in merila za:

- Komuniciranje z vlagatelji (kakor je opisano v poglavju 11, 'Transparentnost in zagotavljanje informacij'),
- Vrednotenje tujih kvalifikacij (ki temeljijo na evalvacijskem postopku kot je to opisano v II in V poglavju tega priročnika),
- Postopek pritožbe (opisan v poglavju 10, "Alternativne oblike priznavanja")

Ti postopki in kriteriji bi morali biti javno dostopni s strani vaše institucije.

Upravljanje z informacijami

Upravljanje z informacijami vključuje oblikovanje baze podatkov in organizacijo informacijskih virov – to je še en predpogoj za zagotovitev pravičnega priznavanja.

Baze podatkov

Priporočljivo je, da se kreirajo in uporabljajo baze podatkov (ki so lahko združene v en sistem):

-Baza podatkov za konkretne namene, ki vsebuje vse prejšnje odločitve/rezultate priznavanja vaše institucije. Zmožnost posvetovanja glede predhodnih/preteklih odločitev priznavanja zmanjša arbitrarnost in podpira usklajenost postopkov priznavanja na vaši instituciji. Prav tako prihranimo veliko časa, če lahko prejšnje odločitve preprosto uporabimo za nove primere prosilcev;

-Baza podatkov za namen preverjanja avtentičnosti, ki vsebuje primere kvalifikacij, ki so bile preverjene in ugotovljene za pristne, primeri goljufivih dokumentov, slovar skupnih izrazov v tujih jezikih (glej poglavje 5, "avtentičnost" in primere kvalifikacij tovarniških diplom (Diploma Mills) (glej poglavje 4, "Lažna diploma in Lažna akreditacija"). Takšna podatkovna baza se lahko uporablja za primerjavo s prihajajočimi kvalifikacijami in je v pomoč pri ugotavljanju, ali gre za pristno ali goljufivo diplomu.

Bazo podatkov je potrebno redno posodabljeti in je kot takšna lahko bistveni del vašega postopka ocenjevanja. Baza podatkov mora zagotavljati zasebnost vlagateljev.

Primer 12.1 – Učinkovita baza podatkov za priznavanje

Vpisna služba je razvila prilagojene baze podatkov s sledečimi značilnostmi:

- vlagatelji lahko vnesejo svojo prijavnico/obrazec in priložijo potrebne dokumente v bazo podatkov preko spletne strani,
- Iz baze podatkov so poslana elektronska sporočila (samodejno ali preko uslužbenca vpisne službe) do vlagatelja o statusu prijave (kot npr. povratnica, o popolnosti vloge, o manjkajočih dokumentih, o odločitvi glede priznavanja);
- na voljo je standardna oblika ocenjevanja, ki vsebuje ustrezne kriterije (kot so kakovost, raven/stopnja obremenitve, profil, učni dosežki), izpolnjen s strani uslužbenca vpisne službe, ki vodi do odločitve o priznavanju ob upoštevanju morebitnih bistvenih razlik;
- podatkovna baza vsebuje predloge za oceno, ki temelji na predhodnih ocenah primerljivih kvalifikacij, da se zagotovi doslednost;
- uslužbenec vpisne službe lahko poišče v bazi podatkov tudi prejšnje ocene priznavanja in sicer preko ustreznega iskalnika (uporabi parametre kot so država, raven/stopnja, ime institucije, ime kvalifikacije, ime programa);
- Baza podatkov vsebuje seznam vlog, ki jih je potrebno evalvirati, razporejenih po rokih. Lahko se uporablja za razdelitev dela med uslužbenci vpisne službe in za spremljanje, ali so roki izpolnjeni. Iz baze podatkov je mogoče pridobiti različne vrste poročil/analiz (o številu vlog, zaključenih postopkov, času reševanja, kvalifikacij po državah, itd.)

Viri

Priporoča se sistematična organizacija virov in priporočil, saj bo to koristilo učinkovitosti celotnega procesa priznavanja v vaši instituciji. Večino virov in priporočil je mogoče najti v poglavju 4 "Informacijska orodja".

Zagotavljanje kakovosti pri postopku priznavanja

Dogovor visokošolskih ministrov iz Bukarešte leta 2012 spodbuja visokošolske zavode in agencije za kakovost v visokem šolstvu, da svoje institucionalne postopke priznavanja izvajajo v okviru notranjega (internega) in zunanjega (eksternega) zagotavljanja kakovosti. Osnova za to priporočilo je, da nekatere države trdijo, da ne morejo zagotoviti, da visokošolski zavodi sledijo načelom Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji zaradi njihove avtonomije.

Vprašanje je mogoče rešiti z vključitvijo postopkov za priznavanje v notranje mehanizme zagotavljanja kakovosti, pri čemer ga zunanje agencije za zagotavljanje kakovosti ustrezno spremljajo.

S takšno rešitvijo se izognemo predpisovanju nacionalnim postopkom priznavanja, temveč omogoča samim visokošolskim zavodom, da poiščejo najustreznejše postopke za zagotavljanje kakovosti v skladu s pravnim okvirom Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji, pri tem pa še vedno ohranjajo svojo akademsko avtonomijo.

Načela in priporočila so opisana v tem priročniku zato, ker so v skladu z Lizbonsko konvencijo o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji in so splošno sprejeta kot dobra praksa – lahko se uporabljajo pri vzpostavitvi notranjega postopka zagotavljanja kakovosti.

Praksa priznavanja na institucijah

Praksa priznavanja na institucijah je določena z nacionalno zakonodajo posamezne države. Prakso priznavanja običajno določa nacionalna zakonodaja s področja izobraževanja. Zelo pomemben dejavnik v nacionalnem okviru je, kako visokošolski zavod sodeluje z nacionalnim ENIC-NARIC centrom, odvisno od tega, ali so ocene/odločitve ENIC-NARIC centra pravno zavezujoče oz. ali se upoštevajo samo kot priporočila. Na splošno se lahko srečamo s tremi vrstami situacij;

1. Avtoritativni model: ENIC-NARIC center izdaja zavezujoče odločitve glede priznavanja. V tem primeru mora visokošolski zavod upoštevati odločitev o priznavanju ENIC-NARIC centra;
2. Posvetovalni model: ENIC-NARIC center izdaja priporočila. V tem primeru visokošolski zavod pripravi odločitev o priznavanju, ki je v skladu s priporočilom, ni pa nujno.
3. ENIC-NARIC center ne vrednoti tujih kvalifikacij, temveč zagotavlja splošne informacije o njih. V tem primeru visokošolski zavod izvede oceno in izda končno odločitev o priznavanju. Nekateri visokošolski zavodi lahko zahtevajo, da vrednotenje tujih kvalifikacij izvede neka zunanja služba za ocenjevanje, ki ni povezana z njihovim nacionalnim ENIC-NARIC centrom.

V nekaterih primerih se zahteve in pogoji visokošolskih zavodov v postopkih priznavanja razlikujejo od tistih v postopkih ENIC-NARIC centrov. Postopki vrednotenja izobraževanja v ENIC-NARIC centrih so v večini standardizirane primerjave tujih kvalifikacij z nacionalnimi kvalifikacijami, pri čemer se navadno ne upošteva v popolnosti zahtev določenega študijskega programa ali specifičnih znanj vlagatelja.

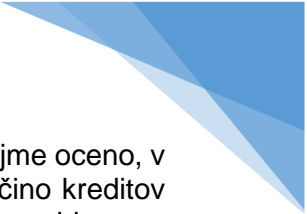
Kadar visokošolski zavod izda odločbo o priznavanju na podlagi vrednotenja, prejetega s strani njihovega nacionalnega ENIC-NARIC centra, lahko upošteva svoje specifično strokovno znanje in poznavanje zahtev programa. To lahko privede do končne odločitve, ki ni povsem v skladu z vrednotenjem. Odločitev je lahko bolj ali manj ugodna za vlagatelja. Kakorkoli že, dokler je odločitev visokošolskega zavoda v skladu z LRC upravičena, ta razlika ne bo predstavljala težav. Kljub temu je pomembno, da visokošolski zavodi in ENIC-NARIC centri razumejo in spoštujejo vlogo drug drugega ter imajo jasno razdeljene naloge in odgovornosti. Prav tako morajo imeti vlagatelji jasno informacijo, na katero organizacijo naj naslovijo vprašanja v zvezi z vrednotenjem in kateri organ naj bi obravnaval pritožbo glede odločitve o priznavanju.

Dobra praksa je, da visokošolski zavodi in ENIC-NARIC centri med seboj komunicirajo v specifičnih primerih priznavanja in da je zagotovljena povratna informacija v primerih, ko se vrednotenje razlikuje. Ta povratna informacija se lahko uporabi v ENIC-NARIC centru za zagotavljanje kontinuitete v svoji ocenjevalni praksi.

Navedeni primeri v nadaljevanju ponazarjajo različne perspektive uslužbencev v pisnih službah na institucijah in ENIC-NARIC centra.

Primer 12.2 – učne vsebine proti učnim izidom

Vlagatelj iz države A, ki je zaključil dodiplomski program s področja sociologije, bi rad nadaljeval s študijem na magistrskem programu sociologije v državi B. Vpisna služba

visokošolske institucije države B vzpostavi kontakt z ENIC-NARIC centrom in prejme oceno, v kateri je navedena bistvena razlika glede na profil, ker kvalifikacija vključuje večino kreditov izven glavnega predmeta. Vpisna služba se prav tako posvetuje s strokovnim osebjem na fakulteti, ki menijo, da je vlagatelj primeren za vpis v magistrski program. To je predvsem zato, ker jim je dodiplomski študijski program države A poznan in ker so zaznali, da so kreditne točke, dosežene pri drugih predmetih, ustrezne za nadaljnji (magistrski) študij sociologije. Vpisna služba sprejme oceno fakultete za sociologijo, saj le-ta temelji na učnih izidih kvalifikacije. Prav tako izključuje morebitno bistveno razliko v profilu. Ta obvesti ENIC-NARIC o razlogih za priznanje dodiplomske(bachelor) kvalifikacije.

Primer 12.3 – priporočilo ENIC/NARIC centra

Vlagatelj države X se želi vpisati na magistrski študijski program v državi Y iz področja inženirstva. Vlagatelj iz države X je diplomiral iz programa na Visoki strokovni šoli, ki ni znanstveno-raziskovalno usmerjena. Institucija, ki v državi Y prejme vlogo, je znanstveno-raziskovalno usmerjena. Vpisna služba vzpostavi kontakt z nacionalnim ENIC-NARIC centrom, ki svetuje odločitev o pogojnem priznavanju. Njihov nasvet temelji na izobraževalnih reformah, ki so se zgodile v državi X, ki omogočajo prehod študentov iz visokošolskih programov na bolj raziskovalno orientirane programe. Pogojevanje priznavanja temelji na profilu visokošolskega strokovnega programa. Vlagatelju je predpisano, da sprejme kot obvezni modul raziskovalno metodologijo še preden se vpiše v magistrski program.

Vpisna služba kontaktira inženirsko fakulteto in razišče različna mnenja. Nekateri akademski učitelji so naklonjeni, drugi nasprotujejo vsakemu prosilcu, ki prihaja iz Visoke strokovne šole. Vpisna služba odloči, da bo upoštevala nasvet ENIC-NARIC centra o pogojnem priznanju, v kolikor je takšna odločitev v skladu z Lizbonsko konvencijo o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji.

Vpis: Priznavanje in selekcija

Priznavanje in selekcija sta dva različna, včasih tudi zelo povezana postopka, katera se lahko prekrivata, ker sta lahko sestavni del istega procesa. Oba sta korak pri vpisu kandidatov, ki prihajajo iz tujih akademskih okolij. Kakorkoli že, medtem ko se priznavanje osredotoča na ugotavljanje, ali so vlagateljeve kvalifikacije ustrezne za dostop do programa, se selekcija osredotoča na druge dodatne zahteve za bodoče študente.

Obstaja kar nekaj različnih vpisnih sistemov v (različnih) državah. Nekateri so lahko odprti ali selektivni, centralizirani ali na fakultetni ravni. Uporabljajo se različni vpisni sistemi v isti državi ali celo na isti univerzi. Obseg zahtev za vstop, ki jih določi visokošolski zavod, je odvisen tudi od nacionalnega konteksta. Posledično so lahko vstopni pogoji določeni na nacionalni ravni. Na primer, od vseh kandidatov se zahteva, da se udeležijo sprejemnega izpita. V drugih primerih imajo visokošolske institucije avtonomijo pri selekciji kandidatov na bolj fleksibilen način. Nekateri države imajo lahko oba elementa, odvisno od programa in/ali vira financiranja. Ne glede na vpisni sistem, obstajajo skupni koraki, ki so običajno prisotni v tem procesu.

Priznavanje v kontekstu vpisa

V postopku vpisa je določena upravičenost kandidata do dostopa do določenih študijskih programov na osnovi njegovih/njenih akademskih kvalifikacij.

Priznavanje za namen vpisa obsega naslednje:

- 1) "splošen dostop", ki določa, ali ima prosilec ustrezne kvalifikacije za dostop do programov na določeni ravni (na primer, kvalifikacija, ki omogoča dostop do dodiplomskih (bachelor) programov);
- 2) "dostop do specifičnih programov", ki določa, ali kandidat izpolnjuje posebne pogoje, kot so ustrezen profil kvalifikacije, kompetence iz določenih predmetov ali predmetnih skupin, če jih določi institucija (na primer kombinacija predmetov, ki bi omogočala dostop do programa stopnje bachelor v medicini).

V primeru pozitivne odločitve pri priznavanju, se kandidatu, ki izpolnjuje druge vstopne pogoje za sprejem, kot je na primer znanje jezika, se omogoči:

- 1) Vpis v program pri vpisu brez omejitve; ali,
- 2) Dovoljenje za sodelovanje pri selektivnem vpisu/brez omejitve.

Pri vpisu brez omejitve se dostop in vpis prekrivata, saj so sprejeti vsi upravičeni kandidati. Vendar pa obstajajo tudi selektivni vpisni sistemi oziroma vpisi z omejitvijo. Izbirni postopek (npr. numerus clausus) je lahko značilnost sistema v celoti, ali pa se izvaja le pri določenih študijskih programih v primeru, ko je prijavljenih več kandidatov, kot je razpisanih mest.

V izbirnem postopku so vsi primerni kandidati razvrščeni po določenih kriterijih z namenom, da bi lahko izbrali omejeno število študentov za študij v specifičnem programu. Merila za izbor se lahko razlikujejo glede na institucionalno politiko in lahko vključujejo akademsko povezane kriterije in druga merila, kot je to povprečje ocen (glej poglavje 8, krediti, ocene, pridobivanje kreditov in prenos kreditov), selekcijski testi, merila, povezana z osebnostjo (motivacijska pisma, reference, intervjuji, itd), kot pogoji za sprejem/vpis.

Priporočila

1) Priznavanje in izbirni postopek

Visokošolske institucije bi morale razviti standardizirano integrirano vpisno politiko, ki bi zajemala pravične in nediskriminatorne postopke priznavanja in izbirne postopke ter merila, in določiti različne faze vpisnega postopka, njihove rezultate, pritožbene postopke, itd... Sprejeti postopki priznavanja in merila bi morali biti v skladu z Lizbonsko konvencijo o priznavanju visokošolskih kvalifikacij, njenimi pomožnimi besedili in s tem priločnikom. Vpisna politika bi morala biti javno dostopna ter bi jo bilo potrebno dosledno uporabljati (glej poglavje 11, "Transparentnost in zagotavljanje informacij").

Visokošolski zavodi morajo razlikovati med priznavanjem in izbirnim postopkom. To bi se moralo odražati pri vpisni politiki in njeni uporabi:

- a. Medtem ko se lahko vpisni postopki in merila za izbor kandidatov precej razlikujejo od institucije do institucije, odvisno od institucionalne politike in nacionalnega konteksta, pa morajo biti postopki priznavanja in merila, ki sledijo načelom pravičnega priznavanja, konsistentni na institucionalni in nacionalni ravni;
- b. Medtem ko med selekcijo lahko visokošolski zavodi upoštevajo ne le akademske kvalifikacije, temveč tudi druge dejavnike, kot so npr. značajske lastnosti, jezikovne kompetence in znanja, v nekaterih primerih celo državljanstvo, pa na odločitve o priznavanju ne smejo vplivati okoliščine, ki niso povezane z akademsko kvalifikacijo kandidata.

Primer 12.4 – Razlikovanje med priznavanjem in odločitvami o izbiri

Kandidat se prijavlja na študijski program s področja političnih ved na institucijah A in B v isti državi, z enakimi splošnimi pogoji za dostop. Institucija A, ki ima vpis brez omejitve, sprejme pozitivno odločitev o vpisu na študij. Institucija B, z izbirnim postopkom na osnovi povprečnih ocen, sprejme negativno odločitev o vpisu na študij. Obe instituciji pa sprejmeta enako odločitev v postopku priznavanja izobraževanja, saj imata enake splošne pogoje za dostop do študijskega programa in izvajata prakso pravičnega priznavanja. Na instituciji A je pozitivna odločitev v postopku priznavanja izobraževanja zagotovila tudi vpis v željeni študijski program. Na instituciji B pa je pozitivna odločitev v postopku priznavanja izobraževanja zagotovila dostop do izbirnega postopka.

2. Priznavanje in praksa izbora/selekcije

Priporočljivo je, da pri priznavanju in postopku vpisa, visokošolski zavodi izvedejo naslednje korake:

- a. Ugotoviti, ali kandidat izpolnjuje splošne pogoje,
- b. Ugotoviti, ali kandidat izpolnjuje posebne zahteve,
- c. Izbrati primernega kandidata ali omejeno število kandidatov iz izmed vseh primernih kandidatov za sprejem/vpis.

Visokošolske institucije bi morale biti bolj fleksibilne pri ugotavljanju in ocenjevanju pogojev dostopa in meril pri izboru kandidatov s tujimi kvalifikacijami ter bi morale upoštevati tudi razlike v nacionalnih sistemih izobraževanja. Visokošolske institucije ne bi smele postavljati zahtev, ki jih je težko ali nemogoče izpolniti.

Primer 12.5 – Upoštevanje različnih nacionalnih kontekstov

V državi A, ki ima centraliziran nacionalni sistem zaključnih izpitov, so posebne zahteve za vpis na študijske programe I. stopnje Medicine ocene iz predmetov biologija, kemija in matematika, na podlagi katerih se naredi selekcija oz. izbor. Vlagatelj, ki ima opravljeno srednješolsko obveznost po predmetih v državi B, v kateri nimajo centraliziran nacionalni sistem zaključnih izpitov, zaprosi za nadaljnji vpis v program.

Kandidat je opravil vse zahtevane izpite na verificiranem srednješolskem programu, katerih ocene so prikazane na končnem spričevalu. Visokošolska institucija, ki kandidata vpisuje, naj bi upoštevala, da kandidat ni imel možnosti opravljati zaključnih izpitov v državi B in zato naj bi upoštevala dosežene ocene predmetov namesto rezultatov zaključnih izpitov.

Visokošolske institucije bi morale zagotoviti jasne in pregledne informacije o vstopnih pogojih na študij in merilih za izbor/selekcijo kandidatov. Priporočljivo je, če je le-to mogoče, da se določi in objavi vstopne pogoje za dostop na študij v državi izvora. Na ta način bi lahko vsak vlagatelj vnaprej ocenil njegove možnosti za uspeh in bi se tako izognili neutemeljenim pričakovanjem kandidatov.

Primer 12.6 – zagotoviti informacije o vstopnih pogojih do študija po posameznih državah, če je le-to mogoče

Primeri zagotavljanja informacij o splošnih zahtevah za upravičenost do dostopa v posamezni državi so:

- informacije institucije Univerze v Calgaryju za vlagatelje, ki se želijo vpisati na dodiplomski študij,
- informacije o vstopnih pogojih za tuje vlagatelje, ki jih zagotavlja danska agencija univerz in internacionalizacijo (Danish Agency for Universities and Internationalisation).

Čeprav pozitivna odločitev o priznavanju vedno ne omogoči prostega vstopa na študij, je priporočljivo, da negativna odločitev o priznavanju ne pomeni zavrnitve do vstopa, kajti visokošolski zavodi lahko dopustijo vstop na študij tudi na osnovi drugih učnih dosežkov z upoštevanjem neformalnega in formalnega učenja skozi priznavanje predhodnega učenja (glej poglavje 17. Kvalifikacija, pridobljena po fleksibilnih poteh učenja). V primeru negativne odločitve za vpis na študij mora biti vlagatelj jasno obveščen/informiran o rezultatih različnih faz vpisnega postopka in razlogih, zakaj in v kateri fazi je bil vpis zavrnjen. To daje vlagatelju možnost, da dobro premisli glede pritožbe na izpeljan postopek.

Primer 12.7- Upoštevanje neformalnega ali priložnostnega učenja

Vstopni pogoji za vpis na študijske programe 1. stopnje na Univerzi Malmö, priznavanje predhodnega učenja za tiste, ki ne izpolnjujejo formalnih vstopnih pogojev.

DEL IV - Viri informacij

Četrty del priročnika podaja informacije o virih, ki jih lahko uporabite v postopku ocenjevanja. Prikaže, kako in kje je moč najti vire informacij ter podrobno predstavi prilogo k diplomi in različna ogrodja kvalifikacij, kot uporabna orodja oziroma instrumente za pridobivanje informacij.

13. Kako najti in uporabiti informacijo

Povzetek

Poglavje posreduje uporabne informacije za pomoč pri ocenjevanju tujih kvalifikacij in nasvete o tem, kako te informacije uporabiti.

Uvod

Z namenom korektna ocena tuje kvalifikacije je potrebno ugotoviti, kakšen je status institucije, preveriti verodostojnost dokumentacije, priložene s strani vlagatelja, ter vrednotiti kvalifikacijo samo na način, da se določi stopnja izobrazbe, študentova obremenitev, pravica do nadaljevanja študija, profil programa in učne izide. V ta namen potrebujemo točne in zanesljive informacije o vseh prej omenjenih vidikih. Informacije lahko najdemo v:

1. Dokumentaciji izdani s strani visokošolske institucije:

- Diplomi
- Potrdilu izdanemu kot začasen dokument, ki velja do izdaje diplome?
- Potrdilu o opravljenih obveznostih
- Prilogi k diplomi (glej poglavje 14, Priloga k diplomi (in druga informacijska orodja)
- Vrsta izobraževalnega programa (če je na voljo)
- Internetna stran institucije

2. Uradni nacionalni viri

- Internetna stran ministrstva za izobraževanje
- Uradne nacionalne publikacije o izobraževalnem sistemu
- Spletne strani strokovnih svetov/agencij, ki zagotavljajo akreditacijo/kakovost
- Spletne strani nacionalne akreditacijske agencije za kakovost
- Spletne strani nacionalnih ENIC-NARIC centrov

3. Mednarodni uradni viri

- Spletne strani zveze ocenjevalcev kvalifikacij, kot je mreža ENIC-NARIC (www.enic-naric.net);
- Spletne strani mednarodnih organizacij, kot so UNESCO (www.unesco.org/en/education)
- Publikacije, ki vsebujejo informacije o nacionalnih izobraževalnih sistemih in akreditacijah ter priznavanju.

Priporočila:

1. Najprej poglejte dokumentacijo, izdano s strani visokošolske izobraževalne institucije.

Ta dokumentacija lahko zagotovi informacije o:

- Podeljeni kvalifikaciji (vključno z nivojem in nazivom)
- Statusu institucije,
- Učnem načrtu,
- Kreditnem sistemu,
- Ocenjevalnem sistemu,
- Dostopu do nadaljevanja izobraževanja na podlagi pridobljene kvalifikacije,
- Učnih izidih,
- Opisu šolskega sistema.

Primer: 13.1 – Informacije s strani visokošolske institucije: Priloga k diplomi (v nadaljevanju PD)

Vlagatelj se želi vpisati na magistrski program. Vpisna služba želi vedeti, ali študentova kvalifikacija daje pravico vpisa na magistrske študije v državi, kjer si je kvalifikacijo pridobil. Dokumentacija, ki jo je vlagatelj predložil, vsebuje tudi PD. Glede na točko 5.1 v PD kvalifikacija daje splošen dostop do podiplomskih študijev, vključno z magistrskimi študijskimi programi. Vpisna služba se je odločila, da se zanese na te podatke potem, ko je preverila status institucije.

2. Iskanje manjkajočih informacij

V primeru, da vlagatelj ni predložil vse zahtevane dokumentacije in ključna informacija o njegovi kvalifikaciji manjka, zahtevajte, da zagotovi manjkajočo informacijo oziroma dokumentacijo. V primeru, da je sama dokumentacija tehnično popolna, vendar potrebujete dodatne informacije za odločitev, lahko skušate te informacije pridobiti sami, največkrat jo lahko najdete na spletnih straneh visokošolske izobraževalne institucije. Prednost iskanja po internetu je, da lahko preveriš tudi določene informacije, ki jih je priskrbel vlagatelj oziroma jih navaja visokošolska izobraževalna institucija.

Primer 13.2 – Iskanje dodatnih informacij

Po pregledu vse priložene dokumentacije vlagatelja vpisna služba ne more določiti učnih izidov in potrebuje dodatne informacije za odločitev, ali ga bo pripustila na magistrski študijski program. Spletna stran visokošolske izobraževalne institucije vsebuje podrobne informacije o programu in vpisni službi pomaga pri odločitvi, ali so učni izidi doseženi v taki meri, da bo vlagatelja pripustila na magistrski študijski program.

3. Dvojno preverjanje informacij statusa institucije/programa ali izobraževalnega sistema, ki ga navaja visokošolska izobraževalna institucija z drugimi uradnimi viri.

Na primer, lažna diploma (diploma mills) ali nezakonita institucija, ki navaja informacije v dokumentaciji, ki jo izdaja, napeljuje na to, da je institucija zakonita (za več informacij glej poglavje 4, »Lažna diploma in akreditacija«)

Zaradi navedenega je priporočljivo da:

a. Preverite nacionalne uradne vire:

Ministrstva za izobraževanje in agencije za zagotavljanje kakovosti in akreditacije so zanesljivi viri, kjer lahko potrdite status institucije. Velikokrat tam najdete tudi splošne informacije o šolskem sistemu, vključno z listo priznanih visokošolskih izobraževalnih institucij.

Primer 13.3 – Preverjanje informacij o izobraževalnem sistemu na podlagi nacionalnih uradnih virov

Vlagatelj, ki se želi vpisati na doktorski študijski program, predloži magistrsko diplomu in potrdilo o opravljenih obveznostih. Eden izmed vpisnih pogojev so tudi dobre ocene v času magistrskega študija. Po pregledu predložene dokumentacije ni jasno, kako je kvalifikacija umeščena v nacionalni šolski sistem, in kako si razložiti študentovo povprečje ocen. Odgovora na ti dve vprašanji sta najdena na spletnih straneh ministrstva za izobraževanje, kjer sta objavljena tako podroben opis izobraževalnega sistema, kot tudi razlaga lestvice ocen.

b. Preverite mednarodne uradne vire informacij.

To so uporabni viri, kjer lahko potrdimo status institucije in najdemo splošne informacije o šolskem sistemu. V mednarodnih bazah ali publikacijah lahko najdete informacije o šolskih sistemih in/ali sezname priznanih institucij različnih držav.

Primer 13.4 – Preverjanje informacij o šolskem sistemu na podlagi mednarodnih uradnih virov
Vpisna služba obdeluje vlogo prosilca za vpis na študijski program prve stopnje na podlagi tujega spričevala iz države, katere šolskega sistema ne pozna. Informacije ministrstva za

izobraževanje države, od koder prihaja spričevalo, so le v nacionalnem jeziku, ki pa ni eden izmed svetovnih jezikov. Vpisna služba pregleda mednarodne uradne vire informacij o predmetnem šolskem sistemu, ki ji pomagajo pri odločitvi.

c. Vedno se prepričajte, da so viri informacij uradni in da natančno opisujejo obdobje (sedanje ali preteklo), v katerem je bila kvalifikacija pridobljena, saj se lahko šolski sistemi in statusi institucij skozi čas spreminjajo.

Poskušajte se tudi prepričati, ali ima avtor oziroma organizacija, ki je odgovorna za publikacijo, strokovna znanja na tem področju.

Ne pozabite, da so informacije s spletnih strani o šolskih sistemih in priznanih institucijah ter programih točne le za tiste kvalifikacije, ki so bile nedavno pridobljene. V primeru, da ocenjujete starejšo kvalifikacijo, bo najbrž potrebno poiskati druge vire. V primeru, da uporabljate publikacije (v papirnati ali elektronski obliki) preverite, ali se nanašajo na časovno obdobje, v katerem je bila kvalifikacija pridobljena.

4. V primeru, da informacij ne morete najti v dosegljivih virih, kontaktirajte pristojne institucije v državi izvora, kot so ENIC-NARIC centri, ministrstvo za izobraževanje, akreditacijske agencije ali izobraževalne institucije. Če je primerno, lahko za pomoč zaprosite tudi ENIC-NARIC center v vaši državi.

Primer 13.5 – Vzdrževanje seznamov z zanesljivimi kontakti

Dobra praksa je zbiranje informacij o relevantnih in zanesljivih kontaktih in njihovih organizacijah, sortiranih po državah in tipu informacij, ki jih nudijo, na način, da se hitro najdejo in so dosegljive vsem v vpisni službi. Tak dokument mora biti sproti posodobljen, sproti pa naj se dodajajo tudi novi preverjeni kontakti.

Viri in reference (op.: nekateri viri in reference so zapisani v izvorni obliki):

Spletne strani regijskih mrež, ki se ukvarjajo s priznavanjem:

- ENIC-NARIC mreža, spletna stran: www.enic-naric.net,
- Azijsko-pacifična mreža za akademsko priznavanje, spletna stran: www.aparnet.org/country-reports.htm.

Publikacije, ki vsebujejo informacije o nacionalnih šolskih sistemih:

Globalni vidik

UNESCO gosti dva portala:

- Portal priznanih visokošolskih izobraževalnih institucij, spletna stran: ww.unesco.org/new/en/education/resources/unesco
- portal-to-recognized-higher-education-institutions.

Informacije po državah, spletna stran:

www.ibe.unesco.org/en/worldwide.html

- Mednarodna zveza univerz-International Association of Universities (IAU) gosti dva portala:

- Baza o visokošolskih sistemih po svetu, spletna stran: www.iau-aiu.net/content/he-systems

- Seznam univerz po svetu, spletna stran: www.iau-aiu.net/content/list-heis

- Profili izobraževalnih sistemov držav po svetu, ki jih je pripravila organizacija World Educations Services (WES) v Kanadi. Profili po državah vključujejo informacije o vseh stopnjah izobraževanja in ocenjevalnih sistemih za izbrano državo. Spletna stran: www.wes.org/ca/wedb/ecountrylist.htm.

- Anerkennung und Bewertung ausländischer Bildunsachweise (ANABIN)

Baza vsebuje ocene visokošolskih izobraževalnih institucij, dostop do kvalifikacij in za veliko držav posreduje tudi informacije o ocenjevalnih sistemih za namen vstopa v visoko šolstvo v

Nemčiji. Vključuje tudi informacije o priznanih institucijah. Vse informacije najdete na spletni strani: www.anabin.de

- NUFFIC country moduls. Vsebuje informacije o izobraževalnih sistemih iz več kot 60 držav. Moduli držav vsebujejo primere dokumentov in nasvete za vrednotenje tujih kvalifikacij v primerjavi z nizozemskimi kvalifikacijami. Spletna stran: www.nuffic.nl/en/diploma-recognition/country-modules
- Quality and Qualifications Ireland (QQI): mednarodna baza kvalifikacij. Tukaj najdete nasvete o primerljivosti številnih tujih kvalifikacij s kvalifikacijami na Irskem. Spletna stran: www.qualificationsrecognitions.ie/qualification-recognition-service-database.html
- UK NARIC International Comparisons. Za veliko držav vsebuje informacije o izobraževalnih sistemih, lestvicah ocen in primerjavah z britanskimi kvalifikacijami. Ravno tako vsebuje za vsako državo grafični prikaz šolskih sistemov. Potreben je vpis v bazo. Baza je plačljiva. Več informacij na spletni strani: www.naric.org.uk
- NOOSR Country Educations Profiles. Vsebuje informacije o šolskih sistemih za več kot 100 držav in nasvete pri vrednotenju-assessment guidelines tujih kvalifikacij v primerjavi z avstralskimi kvalifikacijami. Potreben je vpis. Baza je plačljiva. Spletna stran: <https://aei.gov.au/Services-And-CEP/Pages/default.aspx?ReturnUrl=%2fcep>

Evropski vidik

- Eurydice's Eurypedia je evropska enciklopedija o nacionalnih šolskih sistemih, ki predstavlja šolske sisteme in reforme v Evropi. Spletna stran obsega 38 evropskih šolskih sistemov.

Latinsko ameriški vidik

- Organisation de Estados Iberoamericanos, vsebuje šolske sisteme v Latinsko ameriški regiji. Spletna stran: www.oei.es/quipu/.

Spletne strani, ki vsebujejo informacije o nacionalnih agencijah za akreditacije/ kakovost in združenjih:

- Mednarodna mreža agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (INQAAHE) vsebuje pregled mrež za zagotavljanje kakovosti po svetu. S pomočjo te mreže lahko najdete ustrezno nacionalno agencijo za zagotavljanje kakovosti. Spletna stran: www.inqaahe.org/memebers/list-networks.php.
- ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education). Spletna stran: www.enqa.eu.
- EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education) vsebuje bazo agencij za zagotavljanje kakovosti v Evropi. Spletna stran: www.eqar.eu.
- Grossroads. Baza vsebuje kvalifikacije pridobljene na akreditiranih institucijah po akreditiranih programih iz držav evropske regije. Informacije so posredovane s strani agencij za zagotavljanje kakovosti in akreditacije. Spletna stran: www.grossroads.eu.

Ostali viri

- Internet Archives/Wayback Machine: omogoča pristop k informacijam za starejše kvalifikacije, študijske programe itd... Dosegljivost strani je odvisna od tega, ali je bila določena spletna stran arhivirana ali ne, vendar ne glede na to je lahko ta spletna stran zelo dragoceno orodje. Povezava: <http://archive.org/web/>.

14. Priloga k diplomi (in druga informacijska orodja)

Povzetek

Poglavje predstavlja Prilogo k diplomi (v nadaljevanju PD) kot instrument, ki olajša priznavanje tujih kvalifikacij in poskrbi za smernice, kako PD uporabiti (tak je smisel tudi drugih instrumentov).

Uvod

PD je dokument, ki opisuje visokošolsko kvalifikacijo in šolski sistem, ki mu pripada. Je transparentno orodje z namenom olajšati razumevanje in priznavanje kvalifikacije. PD je

zamišljena kot eno najpomembnejših virov informacij o kvalifikaciji in o sistemu, v katerem je bila izdana.

PD je izdana avtomatično ob zaključku študija, oziroma kasneje na zahtevo diplomanta, s strani visokošolske izobraževalne institucije v državah evropskega visokošolskega prostora (European Higher Education Area-v nadaljevanju EHEA). Vse države, ki so podpisale bolonjsko deklaracijo, ne izdajajo PD.

PD je spremljajoč dokument h kvalifikaciji in naj bi vsebovala prepis ocen, seznam predmetov in druge pomembne elemente končanega študijskega programa (glej spodaj).

Poznamo še en vir informacij oziroma orodje, ki je podobno PD, to je priloga k spričevalu (Certificate Supplement), ki se izdaja v državah EHEA, in zagotavlja informacije s področja poklicno strokovnega izobraževanja in usposabljanja (Vocational Education and Training – VET).

Tudi v državah izven EHEA visokošolske izobraževalne institucije včasih izdajajo dodatno dokumentacijo, skupaj s podeljeno diplomom, z namenom pojasnitve značilnosti kvalifikacije.

Priporočila

1. V primeru, da je vlagateljeva kvalifikacija izdana s strani visokošolske izobraževalne institucije držav EHEA, od vlagatelja zahtevamo PD.

PD ne zahtevamo od vlagatelja, katerega kvalifikacija je izdana izven držav EHEA, ali v primeru, ko je kvalifikacija starejša, iz obdobja, ko država še ni implementirala PD, saj je vlagatelj nimajo. Vsekakor pa odsotnost PD ni razlog za zavrnitev priznavanja oziroma negativno odločitev.

Primer 14.1 – Zahtevanje PD s strani vlagatelja

Vpisna služba prejme dve vlogi dveh vlagateljev z enakimi kvalifikacijami izdanimi s strani iste visokošolske izobraževalne institucije in izdane v istem letu. Vloga vlagatelja A vsebuje kopijo PD, medtem ko vloga vlagatelja B PD ne vsebuje. Vpisna služba pošlje elektronsko sporočilo vlagatelju B, da predloži kopijo PD. Vlagatelj B pojasni, da je izgubil PD in da mu druge PD institucija ne bo izdala. Vpisna služba se obrne na izobraževalno institucijo in ugotovi, da je vlagatelj res končal izobraževanje pri njej in da je ravno tako res, da ne izdajajo dvojnika PD. Vpisna služba nadaljuje s priznavanjem izobraževanja obeh vlagateljev.

2. V primeru, da PD ni, uporabite vse ostale spremljajoče informacije o kvalifikaciji.

Mnoge visokošolske izobraževalne institucije izdajajo dopolnilno dokumentacijo, ki vsebuje informacije, ki so vsaj delno podobne tistim iz PD, kot profil kvalifikacije, različna spričevala (letna, zbirna poročila o celotnem izobraževanju), seznam opravljenih obveznosti, izpitov (npr. knjižica kreditov, indeks izpitov, itd.). Pri ocenjevanju je potrebno te vrste informacij obravnavati enako kot tovrstne informacije navedene v PD.

Primer 14.2 – Druga informacijska orodja

Vpisna služba prejme vlogo za ocenjevanje kvalifikacije, je pridobljena izven držav EHEA.

Poleg zahtevane dokumentacije vloga vsebuje tudi dokument, izdan s strani visokošolske izobraževalne institucije z naslednjimi informacijami:

- poslanstvo/vizija visokošolske izobraževalne institucije,
- cilji programa,
- možnosti za nadaljevanje študija,
- zaposlitvene možnosti.

Po opravljenem preverjanju avtentičnosti dokumentov, statusa institucije in programa, vpisna služba uporabi informacije iz dodatnih dokumentov, da pridobi vpogled v profil kvalifikacije in učne izide kvalifikacije, ki jih nato uporabi v postopku priznavanja.

3. Uporabite PD kot sekundarni vir in preverite ključne informacije.

Potrebno se je zavedati, da PD sama po sebi še ne zagotavlja, da sta status institucije in diplome v redu, oziroma, da je izobraževanje priznано kot del visokošolskega sistema v državi, kjer je bilo izdano. Četudi PD vsebuje vse te informacije, je potrebno:

- a) Na podlagi drugih virov skrbno preveriti status institucije in priznanost kvalifikacije v državi izdajateljici (glej poglavje 3. Akreditacija in zagotavljanje kakovosti)
- b) Preverite, ali je ime in priimek osebe, ki je pridobila kvalifikacijo, enak tistemu v PD. V nekaterih primerih je diploma opremljena s številko, ki je enaka v PD. Preverite, če se številki ujemata. V primeru, da se številki oziroma podatki ne ujemajo, je potrebno postopati, kot je navedeno v poglavju 5. Pristnost.

Primer 14.3 – Preverjanje PD

Vlagatelj je podal vlogo s kvalifikacijo iz države E, vključno z dobro strukturirano PD, ki vsebuje jasne informacije o statusu institucije in programu. Iz informacij je razvidno, da je institucija priznana s strani Ministrstva za izobraževanje države E in da je program nedavno pridobil akreditacijo za obdobje šestih let s strani Nacionalne organizacije za kakovost. Vpisna služba je te informacije preverila na spletnih straneh ministrstva in Nacionalne agencije za kakovost v državi E, vendar ne institucije ne programa ni bilo mogoče najti na seznamih, ki jih ponujajo te spletne strani. Iz razloga, ker institucije ne programa ni moč najti na uradnih spletnih straneh, se je vpisna služba odločila, da povpraša za informacije pri nacionalnem ENIC-NARIC centru. ENIC-NARIC center države E je odgovoril, da gre za lažno diplomu (diploma mill), ki je specializirana, da prodaja lažne kvalifikacije (bogus qualification) skupaj z avtentičnimi PD. Na podlagi informacij se vloga za priznavanje zavrne.

4. V primeru, da je PD na razpolago, uporabite informacije, ki jih PD zagotavlja iz različnih zornih kotov.

PD v enem dokumentu zagotavlja strukturiran pregled informacij, pomembnih za postopek priznavanja. Naslednja področja in pod področja PD so še posebno uporabna pri zagotavljanju informacij:

- a. Področje 2. Informacije identificirajo kvalifikacijo še posebej v naslednjih odstavkih:
 - 2.1 Naziv/ime kvalifikacije in če obstaja podeljen strokovni naslov (v originalnem jeziku)
 - 2.3 Naziv in status institucije, ki je podelila kvalifikacijo

Za več informacij o tem glejte poglavje 3 »Akreditacija in zagotavljanje kakovosti«

- 2.4 Ime in status institucije (če se razlikuje od 2.3), ki izvaja študij.

To je še posebej pomembno, če institucija, ki je podelila kvalifikacijo, ni enaka kot institucija, ki je študij izvajala, na primer v primeru skupnega programa ali čezmejnega transnacionalnega izobraževanja. Za več informacij o tem glejte poglavje 19. »Kvalifikacije pridobljene po skupnih programih«,

- b. Poglavje 3. Informacije o ravni kvalifikacije v povezavi z nacionalnim in mednarodnim okvirjem kvalifikacij.

Poglavje je lahko uporabno za umestitev tuje kvalifikacije v njen nacionalni izobraževalni kontekst, ki se jo nato na podlagi te umestitve, lažje umesti v nacionalni okvir države gostiteljice. Za več informacij glejte poglavje 15. »Ogrodja kvalifikacij«.

- c. Poglavje 4. in še posebej 4.2 informacije o vsebini in doseženih rezultatih s poudarkom na učnih izidih. Če so učni izidi jasno dokumentirani, jih je potrebno v procesu ocenjevanja vzeti v obzir, jih upoštevati, in priznavanje mora temeljiti na primerjavi učnih izidov in kompetenc.

Več o tem glej poglavje 7. »Učni izidi«.

- d. Poglavje 6. Dodatne informacije. To poglavje se uporablja po potrebi, odvisno od primera, ki ga imamo.

- e. Poglavje 8. Informacije o nacionalnem, visokošolskem sistemu.

Poglavje nudi informacije o visokošolskem izobraževalnem sistemu in sicer o: pogojih za splošen dostop do nadaljevanja izobraževanja, nacionalnem kvalifikacijskem ogrodju (če ga država ima), tipu kvalifikacije, o zagotavljanju kakovosti oziroma akreditacijskem sistemu.

Primer 14.4 - uporaba priloge k diplomi (PD)

Vpisna služba prejme zahtevno vlogo od vlagatelja X. Država prejemnica vloge ima zelo malo izkušenj s kvalifikacijami države izdajateljice. Gre za skupen program, ki ga izvajata dve po tipu različni instituciji v državi X, akreditirani s strani majhne privatne agencije. Podeljena diploma se ne imenuje bachelor ali master degree (niti ni v kakšni drugi lahko razumljivi varianti). Vpisna služba ne razume niti kreditnega sistema niti ocenjevalne lestvice.

Namesto da bi vpisna služba poslala dolg, kompliciran e-mail z mnogo vprašanji nacionalnemu informacijskemu centru države izdajateljice, se odloči korak za korakom proučiti vsebino PD (ki je del vloge). PD vključuje jasne informacije o organizaciji skupnega programa, o akreditacijskemu sistemu in akreditacijski agenciji, o nacionalnem kvalifikacijskem ogrodju in evropskem kvalifikacijskem ogrodju, o stopnji in učnih izidih kvalifikacije in o izobraževalnem sistemu (vključno s krediti in ocenami). Ravno tako posreduje vire, kje je mogoče te informacije preveriti. V samo petih minutah je vpisna služba pridobila vse potrebne informacije, zdaj bo le še preverila te podatke in pripravila odločitev.

5. V primeru, da je PD izdana v enem izmed svetovnih jezikov, razmislite ali potrebujete prevode vseh drugih ključnih dokumentov.

Informacije v PD naj bi bile zapisane v jeziku države, ki je diplomo izdala, in v enem izmed svetovnih jezikov (navadno v angleščini). V takem primeru je dobro razmisliti, ali res potrebujete prevod ključnih dokumentov. Na ta način lahko prosilcu prihranite stroške za prevod listin in obenem skrajšate čas priznavanja.

Primer 14.5 – upošteevane informacije s strani prevodov PD

Vpisna služba sprejme kvalifikacijo, ki je izdana v jeziku, za katerega se načeloma v postopku priznavanja potrebuje sodno overjen prevod. Vloga je skoraj popolna, vendar je seznam predmetov, ki je del podeljene kvalifikacije (del diplome), izdan le v nacionalnem jeziku. Glede na to, da ni nobenega dvoma v avtentičnost kvalifikacije, se vpisna služba odloči, da uporabi prevod teh predmetov iz PD, brez zahteve po sodno overjenem prevodu drugih listin.

Viri in reference:

- Predloga PD na spletni strani Evropske komisije:
http://ec.europa.eu/education/tools/diploma-supplement_en.htm
- Spletna stran Nacionalnega centra Europass:
http://www.europass.si/europass_slovenija.aspx

15. Ogrodja kvalifikacij

Povzetek

Ogrodja kvalifikacij so uporabna orodja, ko preučujemo, tehtamo kvalifikacijo v odnosu do stopenj izobrazbe v nacionalnem sistemu, delovne obremenitve študenta, kakovosti študija in učnih izidov. To poglavje vsebuje smernice za upoštevanje ogrodja kvalifikacij v luči priznavanja tuje kvalifikacije.

Uvod

Namen nacionalnih ogrodij kvalifikacij

Nacionalno ogrodje kvalifikacij (NOK) je instrument, s katerim razvrščamo kvalifikacije nacionalnega izobraževalnega sistema. NOK opisuje razmerja med različnimi ravni nacionalnega izobraževalnega sistema in njegove glavne tipe kvalifikacij ter podaja generične učne izide za vse NOK ravni. Splošno ogrodje kvalifikacij pokriva vse ravni in tipe izobraževanja, tako akademske kot strokovne. Nekateri tipi NOK pa lahko pokrivajo samo omejen nabor stopenj, kot na primer visokošolsko izobraževanje. NOK ima lahko razvite tudi pod ravni.

Uporaba NOK pri priznavanju

Na podlagi NOK lahko opravimo primerjavo kvalifikacije glede na raven, študentovo obremenitev, kakovost in učne izide. NOK nam tudi pomaga pri iskanju podobnosti med kvalifikacijami. V tem smislu ga lahko uporabljamo za čezmejno priznavanje kvalifikacij. Pomaga nam tudi pri lažjem razumevanju kvalifikacij, še zlasti pri razumevanju možnosti nadaljevanja izobraževanja.

Vseobsegajoče (meta) ogrodje kvalifikacij in klasifikacijski sistemi

Ločeno od NOK, poznamo tudi mednarodno vseobsegajoče ogrodje kvalifikacij, kot na primer Evropsko ogrodje kvalifikacij vseživljenjskega učenja (EOK), v angleškem jeziku European Qualification Framework for Lifelong Learning (EQF LLL), ki je skupno referenčno ogrodje, in ogrodje kvalifikacij za področje skupnega evropskega visokošolskega prostora (European Higher Education Area: EHEA), ki je znano tudi pod imenom bolonjsko ogrodje ali v angleškem jeziku Bologna framework oziroma kratica EHEA-QF. Namen ogrodij EQF-LLL in EHEA-QF je omogočiti medsebojno razumevanje kvalifikacij v Evropskem gospodarskem prostoru in evropskem visokošolskem prostoru (EHEA) in s tem omogoči lažjo primerjavo sistemov in ravni izobrazbe.

Nekateri NOK so že usklajeni z mednarodnimi ogrodji kvalifikacij (z EQF-LLL in z EHEA-QF) in nam povedo, kako je nacionalna kvalifikacija primerljiva z drugimi klasifikacijami. (glej primer 15.4)

Obstajajo tudi bolj splošne mednarodne klasifikacije sistemov, ki pa jih ne smemo zamenjevati z ogrodjem kvalifikacij. Tak primer je ISCED (Standard Classification of Education), mednarodna klasifikacija izobraževanja, ki jo lahko uporabimo kot orodje transparentnosti za prepoznavanje ravni in vrste izobrazbe v državi izvora. Tovrstna klasifikacija je lahko v pomoč pri splošnem razumevanju različnih ravni nekega izobraževalnega sistema.

Priporočila

Uporaba ogrodja kvalifikacij pri ocenjevanju kvalifikacij

Pri uporabi ogrodja kvalifikacij v procesu priznavanja je potrebno upoštevati zapisane principe v komplementarnem tekstu Konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (Recommendation on the use of qualifications frameworks in the recognition of foreign qualifications). V praksi je priporočljivo upoštevati sledeče:

1. Ogradje se uporablja kot transparentno orodje za določitev ravni, učnih izidov, kakovosti izobraževanja in študentove obremenitve za pridobitev tuje kvalifikacije.

V primeru, da je kvalifikacija že bila samocertificirana glede na ravni vseobsegajočega ogrodja kvalifikacij, lahko tako kvalifikacijo smatramo za bolj kompatibilno.

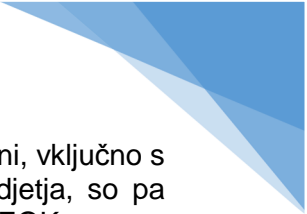
Primer 15.1-Uporaba NOK kot transparentnega orodja

Vpisna služba prvič prejme v postopek priznavanja kvalifikacijo iz Walesa. Na internetu poišče NOK Združenega kraljestva in ugotovi, da je Wales razvil svoje ogrodje CQFW (Credit and Qualifications Framework for Wales). Diagram pokaže osem CQFW ravni, kakor tudi poti izobraževanja in napredovanja, medtem ko priročnik ponuja podrobno opisane učne izide za vse ravni.

Ne glede na koristnost NOK pa ga ne upoštevamo kot instrument, ki omogoča avtomatično priznavanje tujih kvalifikacij.

Primer 15.2 – Interpretacija ravni NOK

Obstaja kar nekaj razlogov, zakaj ne bi bilo pošteno priznavati tujo kvalifikacijo samo na osnovi upoštevanja NOK (čeprav se zdi privlačna oblika »avtomatičnega priznavanja«).

- v vsakem NOK je lahko kar nekaj kvalifikacij, ki so grupirane skupaj na neki ravni, vključno s kvalifikacijami, ki so pridobljene kot kratki tečaji oziroma seminarji znotraj podjetja, so pa uvrščeni na nivo visokošolskega izobraževanja v Evropskem ogrodju kvalifikacij-EOK.
- čeprav se zdi, da se tuja kvalifikacija dobro ujema s specifično ravno NOK države izdajateljice glede na NOK države gostiteljice, je potrebno preveriti, ali profil tuje kvalifikacije izpolnjuje pogoje za priznavanje glede na namen (recimo za vstop na magistrski študijski program s področja fizike).

Uporaba Evropskega ogrodja kvalifikacij EOK in Evropskega ogrodja visokošolskih kvalifikacij EOVK

2. V primeru kvalifikacije iz evropskih držav preverite, ali je bila že opravljena in potrjena uskladitev NOK z EOK in EOVK. Evropska komisija je postavila EQF-portal, kjer lahko opravite primerjavo med posameznimi NOK v povezavi z EOK, kot prevajalnikom. Glede na razvoj in spremembe na tem področju je smiselno, da navedeno spletno stran občasno spremljamo.

Primer 15.3 – Primerjava ravni različnih NOK

Države imajo razvite različne NOK z različno strukturo in različnim številom ravni, ki ustreza njihovem izobraževalnem sistemu. Tako je na primer lahko neka kvalifikacija na področju socialnega dela uvrščena na raven 5 v državi X, v državi Y pa na raven 3. EOK lahko uporabimo kot orodje za primerjavo ravni teh dveh različnih NOK, v primerih, ko je bila že opravljena in potrjena uskladitev njunih NOK z EOK.

Primer 15.4 – Uporaba meta ogrodja kvalifikacij za tolmačenje ravni v NOK

Britanska kvalifikacija (British bachelor's honours degree) je uvrščena na 6 raven britanskega NOK in na 6 raven EOK. Irska kvalifikacija (Irish bachelor's honours degree) je uvrščena na 8 raven irskega NOK, in na 6 raven EOK. V primeru, da mora vpisna služba opraviti primerjavo teh dveh kvalifikacij, je lahko uporaba EOK koristna pri razumevanju njunih ravni izobraževanja.

Ocenjevanje kvalifikacij izdanih v nekdanjih izobraževalnih sistemih

3. V primeru, da so kvalifikacije izdane v prejšnjem sistemu in zato niso predmet zdajšnjega NOK, se je potrebno opreti na status kvalifikacije v državi izdajateljici. Če NOK v državi izdajateljici obstaja, je potrebno zvedeti, ali morebiti vključuje tudi kvalifikacije, ki so bile pridobljene pred vzpostavitvijo NOK.

Primer 15.5 – Kvalifikacije izdane v prejšnjih sistemih

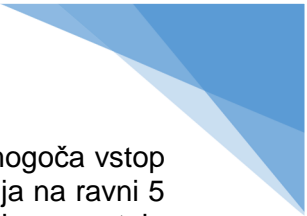
Kako umestiti staro kvalifikacijo v NOK? Vpisna služba prouči, ali je tovrstna kvalifikacija že vključena v NOK. Če je, je to pomemben podatek v procesu priznavanja. Če kvalifikacija ni vključena v NOK, je potrebno proučiti, ali obstaja kakšen drug dokument o ravni kvalifikacije, na podlagi katerega se lahko opravi priznavanje.

Odsotnost kvalifikacijskega ogrodja

4. V primeru, ko ni na voljo nobenega nacionalnega ogrodja kvalifikacij, odsotnost le tega nikakor ne sme vplivati na priznavanje kvalifikacije.

Primeri 15.6 – Kvalifikacija iz države brez NOK

Vpisna služba v državi B je prejela vlogo za priznavanje. Vlagatelj želi nadaljevati izobraževanje v tretjem letniku visokega strokovnega programa poslovanje na podlagi opravljenega post sekundarnega izobraževanja v državi C. Država B ima NOK, v katerem je zahtevana kvalifikacija na ravni 5 (associate degree). Država C nima NOK, zato vpisna služba proučuje informacije, ki jih je pridobila s strani informacijskega centra države C (vključno z diagramom šolskega sistema). Ugotovitve kažejo na to, da je zadevna kvalifikacija iz države

C primerljiva glede na učne izide (gre za študijski program kratkega cikla, ki omogoča vstop na trg dela in vpis v tretji letnik visokošolskega programa), kot ga ima kvalifikacija na ravni 5 (associate degree) v državi B. Na podlagi tega se je vpisna služba odločila, da je raven tuje kvalifikacije ustrezna, ne glede na to, da kvalifikacija ni formalno strukturirana kot vmesna raven visokošolskega izobraževanja.

Viri in reference:

Glede na to, da so ogrodja kvalifikacij relativno novo področje, svetujemo, da se spremlja razvoj in novosti na tem področju. Uporabni viri informacij so EOK novice (EQF Newsletter), ki vsebujejo novice v zvezi z usklajenostjo nacionalnih ogrodij z meta ogrodji. Poročila o usklajenosti najdete na CEDEFOP spletni strani. Slednje si lahko prenesete iz http://ec.europa.eu/eqf/newsletter_en.htm. Informacije o kvalifikacijskih orodjih na globalni ravni lahko najdete na spletni strani organizacije European Training Foundation (www.etf.europa.eu).

Nacionalna ogrodja kvalifikacij

- kvalifikacijsko ogrodje Avstralije, povezava:

www.aqf.edu.au/;

- kvalifikacijsko ogrodje države Butan, povezava:

www.education.gov.bt/documents/10156/373574/Inside+BQF; - naslov ni aktualen

- kvalifikacijsko ogrodje Kanade, povezava:

www.cicic.ca/706/Qualifications_Frameworks.canada; - naslov ni aktualen

Evropska regija:

- NOK glede na EOVK, povezava:

<http://enic-naric.net/index.aspx?s=n&r=ena&d=qf>;

- NOK glede na EOK, povezava: http://ec.europa.eu/eqf/compare/select_en.htm;

- kvalifikacijsko ogrodje Hong Konga, povezava: www.hkqf.gov.hk/guie/hkqf.asp;

- kvalifikacijsko ogrodje Malezije, povezava:

www.mqa.gov.my/mqr/english/ePengenalanMQF.cfm;

- kvalifikacijsko ogrodje Nove Zelandije, povezava: www.nzqa.govt.nz/studying-in-new-zealand/nzqf/;

- kvalifikacijsko ogrodje Južne Afrike, povezava: www.nqf.org.za/; - povezava ni aktualna

- kvalifikacijsko ogrodje za reformo strokovnega izobraževanja (for Skills Training Reform) Šrilanka,

povezava:

www.adb.org/publications/national-qualifications-framework-skills-training-reform-sri-lanka;

- kvalifikacijsko ogrodje Tanzanije, povezava:

www.idea-phd.net/files/8113/5773/7871/TCU_NQF_Final_Report_March_2010.pdf; -

povezava ni aktualna

- visokošolsko kvalifikacijsko ogrodje Tajske, povezava:

www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews8/NQF-HEd.pdf; - računalnik ne zaupa spletni strani-virusi

- kvalifikacijsko ogrodje Združenih arabskih emiratov,

povezava: https://www.caa.ae/caa/.%5Cimages%5CQFEmirates_DrBadr.pdf. - računalnik ne zaupa spletni strani-virusi

Primeri regijskih ogrodij kvalifikacij

- spletna stran EOK-portal (primerjava kvalifikacijskih ogrodij), Evropska komisija, povezava: http://ec.europa.eu/eqf/home_en.htm;

- kvalifikacijsko ogrodje Pacifika, povezava:

www.spbea.org.fj/getattachment/Our-Work/Projects/Pacific-Register-for-Qualifications-Standards/2--PQF-booklet-FINAL.pdf.aspx; - računalnik ne zaupa spletni strani-virusi

- kvalifikacijsko ogrodje Karibske skupnosti (Caribbean Community-CARICOM), povezava: www.accc.ca/xp/index.php/en/2012/doc_download/173-caricom-qualifications-framework. – ne obstaja

DEL V – Posebni tipi/vrste kvalifikacij

Peti del priročnika predstavlja posebne tipe kvalifikacij, s katerimi se lahko srečamo v procesu priznavanja, kot so skupne diplome in kvalifikacije, ki vključujejo fleksibilne poti učenja ali transnacionalno izobraževanje. Tovrstne kvalifikacije naj bi se štete in obravnavale kot »običajne kvalifikacije«, vendar je zanje potrebnega nekaj več raziskovanja v postopku ocenjevanja.

16. Kvalifikacije, ki omogočajo dostop

Povzetek

Ta del zagotavlja informacije in priporočila za obravnavo vstopnih kvalifikacij v vpisnem postopku pri vaši instituciji. Odskočna deska je Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji v delu o priznavanju kvalifikacij, ki omogočajo dostop do visokošolskega izobraževanja.

Predstavitev

Vstopna kvalifikacija je kvalifikacija, ki daje dostop do visokošolskega izobraževanja v državi izvora.

Trije tipi vstopnih kvalifikacij:

1. Nacionalna vstopna kvalifikacija (v tem poglavju navedena kot tuja vstopna kvalifikacija) podeljena po zaključku višjega srednješolskega izobraževanja v zadevni državi.

2. Mednarodna vstopna kvalifikacija je podeljena po zaključku srednješolskih programov, ki se razlikujejo od programov ponujenih znotraj nacionalnih izobraževalnih sistemov. Skladno z definicijo v Priporočilih o mednarodnih vstopnih kvalifikacijah »Recommendation on International Access Qualifications«, dajejo mednarodne vstopne kvalifikacije dostop do visokošolskega izobraževanja in so upravljane s strani enega ali več organov zunaj nacionalnih izobraževalnih sistemov. Primera mednarodnih vstopnih kvalifikacij sta »International Baccalaureate« in »European Baccalaureate«.

3. Vstopne kvalifikacije, ki premostijo v delu nacionalnega sistema, ki ni (splošni) srednješolski (npr. poklicni ali tehnični), ali delujejo kot mehanizem za lajšanje vstopa do visokega šolstva posebnim skupinam, kot so begunci ali odrasli povratniki v izobraževanje.

Raznolikost izobraževalnih sistemov po svetu se odraža pri pogojih za dostop do visokega šolstva. Gre za zahtevano dolžino predhodnega šolanja in za različne tipe višjih srednješolskih kvalifikacij.

Za vpis na visokošolsko izobraževanje mnoge države zahtevajo 12 let predhodnega šolanja, medtem ko druge lahko zahtevajo 11 do 13 let. Nekatere države imajo pretežno splošne srednješolske kvalifikacije, druge pa imajo širok razpon poklicno tehniškega srednješolskega izobraževanja oziroma srednješolskih kvalifikacij, ki vključujejo poklicne in tudi splošne predmete. V številnih državah se zahteva nacionalni sprejemni izpit. V drugih lahko izobraževalne institucije organizirajo lastne sprejemne izpite, ali pa sprejemni izpiti ne obstajajo.

Pri ocenjevanju, če tuja vstopna kvalifikacija lahko dostopa do danega programa pri vaši instituciji, je dobro izhodišče, da se pregleda tipe programov in visokošolskih institucij, do katerih vstopna kvalifikacija daje dostop v državi izvora.

Poleg tega se je pomembno seznaniti z zakonodajo vaše države o vpisu v visokošolsko izobraževanje in z morebitnimi informacijami in priporočili pristojnega nacionalnega organa za

vpis študentov z vstopnimi kvalifikacijami drugih držav. V nekaterih državah so nacionalni pristojni organi pripravili splošna vrednotenja tujih in mednarodnih višjih srednješolskih kvalifikacij, ki jih lahko uporabijo visokošolske izobraževalne institucije, ali pa je od kandidatov zahtevano, da imajo svoje srednješolske kvalifikacije vrednotene s strani nacionalnih organov priznavanja.

Priporočila

1. Preveri se, če vstopna kvalifikacija daje dostop do določenih visokošolskih izobraževalnih institucij ali programov v državi izvora.

Če vstopna kvalifikacija daje dostop do določenih visokošolskih izobraževalnih institucij ali programov v državi izvora, je potrebno omogočiti dostop do primerljivih institucij ali programov v vaši državi, razen če se dokaže bistvene razlike (glej poglavje 9, »Bistvene in ne-bistvene razlike«).

Primer 16.1 – Dostop do posebnih institucij in programov.

Državi X in Y imata različna srednješolska sistema z zaključnimi listinami in izpiti na različnih nivojih po letih. Nekaj takih zaključkov daje splošni dostop do splošnega terciarnega izobraževanja, nekaj do po-sekundarnega tehničnega izobraževanja in nekaj do poklicnega vajeništva. Državi imata tudi različne tipe visokošolskih izobraževalnih institucij in drugih posekundarnih šol, ki nadaljujejo s srednješolsko raznolikostjo. Ko se diplomanti iz takih sistemov prijavijo za vstop v programe v državah, ki nimajo take raznolikosti v sistemu, se pojavi vprašanje, kam umestiti take študente. Enako velja v obratni smeri, ko diplomanti iz neraznolikega šolskega sistema želijo vstopiti v terciarni sistem v državi z raznolikim šolskim sistemom. Visokošolske institucije se naj poskušajo zavedati tovrstnih razlik med izobraževalnimi sistemi in razvijajo usmeritve ali prakso, ki pripomore h pravičnejšemu priznavanju za diplomante z drugače strukturiranim šolskim sistemom.

2. Preveri se, če vstopna kvalifikacija izpolnjuje posebne pogoje.

Če se za dostop na študijski program na vaši instituciji zahtevajo posebni pogoji, se preveri, če jih kandidat izpolnjuje. Od organizacije vpisnega postopka je odvisno, če bo potrebna asistenca akademskega osebja. Če kandidat ne izpolnjuje nekaterih bistvenih posebnih pogojev, se lahko sporoči, da so bile ugotovljene bistvene razlike (glej poglavje 9, »Bistvene in ne-bistvene razlike«).

Primer 16. 2 – Posebni pogoji za dostop

Za vpis na dodiplomski »Bachelor« program kemije se v državi C zahteva, da so predmeti matematika, fizika in kemija del zaključnega izpita kandidata iz države C. V vpisnem postopku naj se določi, kaj se v zvezi s temi predmeti zahteva od tujih študentov. Zahteve naj ne bodo prestroge pri vsebini programa, poleg tega je potrebno upoštevati, da med šolskimi sistemi obstajajo ne-bistvene razlike. V primeru razlik pri enem ali več predmetih, se kandidate napoti na institucijo, kjer lahko opravi predmet, da zadosti vstopnim pogojem programa kemije.

3. Definira se, kako lahko kandidat zadosti splošnim in posebnim pogojem za vpis na visokošolski program na vaši instituciji.

Informacije o splošnih in posebnih pogojih za vpis na določen študijski program na vaši instituciji naj bodo lahko dostopne vsem kandidatom. Prav tako naj se definira, kako lahko kandidati izpolnjujejo splošne in posebne pogoje. Če je državno pristojni organ podal minimalne pogoje za vpis v visoko šolstvo v vaši državi, je potrebno ponuditi spletno povezavo nanje. V nasprotnem primeru je med informacijami, ki jih ponujate potencialnim študentom, potrebno navesti splošne in posebne pogoje vaše institucije. Ne pozabite seznaniti

potencialnih kandidatov tudi, če zahtevate dodatni študij, v primeru da vstopne kvalifikacije neke države ne štejete za primerljive glede na nivoj vstopnih kvalifikacij vaše države.

Primer 16. 3. – Objavite pogoje za dostop do vašega visokošolskega programa

Na Švedskem je institucija Universitets- og Högskolerådet objavila seznam vstopnih kvalifikacij izbranih držav skupaj z informacijami o splošnih vstopnih pogojih za vpis na visokošolsko izobraževanje na Švedskem. Dodatno seznam vključuje informacijo o tem, kako lahko kandidat izpolni posebne pogoje v zvezi z nivojem posameznega predmeta, tako da se ujema z nivojem ustreznega predmeta v švedskem (višjem) srednješolskem izobraževanju.

4. Sklicevanje na nacionalno zakonodajo.

Če ima vaša država zakonodajo o vpisu kandidatov s tujimi vstopnimi kvalifikacijami v visokošolski sistem, se je potrebno sklicevati na navedeno zakonodajo. Če zakonodaja vaše države dovoljuje možnost pritožbe na odločitev visokošolske institucije o vpisu, se ponudi tudi informacija o tem.

Primer 16.4 Nacionalna zakonodaja o tujih vstopnih kvalifikacijah

Mnoge države imajo v zvezi s priznavanjem kvalifikacij dvostranske sporazume z drugimi državami. Tovrstni sporazumi lahko vključujejo predpise o načinu priznavanja posebnih kvalifikacij drugih držav, vključno vstopnih kvalifikacij. Tak tip informacije je tako za kandidate kot za vpisno službo zelo pomemben in naj bi bil jasno objavljen na spletni strani vaše institucije.

Viri in sklici (op.: zapisani v izvorni obliki):

- Nuffic Country Modules.

Link: www.nuffic.nl/en/diploma-recognition/country-modules;

- Eurypedia, European Encyclopedia on National Education Systems.

Link: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php?title=Home>.

17. Kvalifikacije, pridobljene po fleksibilnih poteh učenja

Povzetek

To poglavje zagotavlja informacije o fleksibilnih poteh učenja in priporočila za ocenjevanje kvalifikacij, pridobljenih izven tradicionalnih učilnic.

Predstavitev

S tem, ko koncept vseživljenjskega učenja postaja vse pomembnejši (npr. v EQF-LLL), bo vse običajnejše, da se kvalifikacijo pridobi na fleksibilnejši način. Fleksibilna učna pot je vsaka situacija, v kateri je diplomant pridobil kvalifikacijo na način, ki ni standardna učna pot rednega študenta.

Primeri fleksibilnih učnih poti so:

- Kadar dostop in vpis v program ne temelji na standardnih pogojih v smislu vstopnih kvalifikacij (npr. zaključni izpit/matura);
- Kadar oprostitev delov programov temeljijo na predhodno pridobljeni kvalifikaciji ali delu študija,
- Kadar oprostitev delov programov, ali celotni program, temeljijo na neformalnem ali priložnostnem učenju;
- Kadar je bil program ali del programa zaključen preko učenja na daljavo in e-učenja;

Fleksibilne učne poti v večini primerov temeljijo na metodologiji priznavanja predhodnega učenja.

Uporabna terminologija

V ECTS priročniku za uporabnike so definirani:

Formalno učenje

Izobraževanje, ki se tipično zagotavlja s strani izobraževalne institucije ali institucije za usposabljanje, in je strukturirano (preko učnih izidov, trajanja izobraževanja ali učne podpore) ter tipično vodi do certificiranja/izdaje diplom. Formalno učenje je, iz perspektive študenta, namerno/načrtovano učenje.

Priložnostno učenje

Učenje, ki je rezultat vsakodnevnih aktivnosti, povezanih z delom, družino in prostim časom. Ni strukturirano (preko učnih izidov, trajanja izobraževanja ali učne podpore) in tipično ne vodi do certificiranja/izdaje diplom. Priložnostno učenje je lahko namerno/načrtovano, a v večini primerov je nenamerno (ali naključno).

Neformalno učenje

Izobraževanje, ki se tipično ne zagotavlja s strani izobraževalne institucije ali institucije za usposabljanje in tipično ne vodi do certificiranja/izdaje diplom. Vendar pa je strukturirano (preko učnih izidov, trajanja izobraževanja ali učne podpore). Neformalno učenje je, iz perspektive študenta, namerno/načrtovano učenje.

Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja

Gre za proces, v katerem institucija potrdi, da učni izidi, pridobljeni in ocenjeni v drugem kontekstu (neformalnega ali priložnostnega učenja), zadostijo (nekaterim ali vsem) pogojem določenega programa, njegovim komponentam ali kvalifikaciji.

Priznavanje predhodnega učenja

Priznavanje predhodnega učenja (RPL) se nanaša na proces, v katerem pristojni organ ali izobraževalna institucija oceni znanje, spretnosti in kompetence posameznika, ki so posledica:

- učenja, pridobljenega v neformalnem ali priložnostnem okolju;
- učenja, ki ni vodilo do kvalifikacije;
- učenja, pridobljenega z delovnimi izkušnjami;
- učenja, pridobljenega z nedokončanim študijem na priznani instituciji.

Obstaja široka paleta terminoloških izrazov, ki se nanaša na proces identifikacije, ocenjevanja in formalnega potrjevanja predhodnega učenja in dosežkov (primeri so: akreditacija predhodnega učenja (APL), potrjevanje pridobljenih izkušenj in akreditacija predhodnega izkustvenega učenja (APEL). V tem priročniku se uporablja termin RPL, ki pokrije vso to različno terminologijo.

Rezultat predhodnega učenja so lahko učni izidi, ki so primerljivi tistim, pridobljenim s tradicionalnim učenjem.

Priznavanje RPL je pomembno za olajšanje vpisa študentov v nadaljnje študije ali prenos kreditov, glede na to, da naj bi se udeležencem netradicionalnega učenja omogočalo ugodnosti na podlagi enakih principov transparentnosti, mobilnosti in pravičnega priznavanja kot tistim s formalnimi kvalifikacijami.

Priporočila

Ob ocenjevanju kvalifikacij, ki so delno ali v celoti pridobljene preko fleksibilnih poti učenja, je potrebno:

1. Oceniti te kvalifikacije na enak način kot primerljive kvalifikacije, pridobljene na tradicionalen način.

Sprejme se, da je institucija, ki podeljuje kvalifikacijo, pridobljeno preko fleksibilnih poti učenja, ugotovila, da so bili s strani diplomanta učni izidi za to kvalifikacijo doseženi.

Ustrezni sistem zagotavljanja kvalitete jamči, da je (minimum) kvalitete vnaprej določen oziroma, da institucija dosega standarde, ne glede fleksibilno učno pot, zaključeno s strani študenta.

Primer 17.1 – Ocenjevanje kvalifikacije, podeljene na podlagi RPL

Kandidat se prijavi v državi X za priznavanje francoske kvalifikacije: »Brevet de Technicien Supérieur (BTS)«. Kvalifikacija je bila podeljena pretežno na osnovi RPL s strani francoskih pristojnih organov. Kvalifikacija naj bi bila priznana s strani pristojnih organov države X na podlagi natanko enakih standardov, kot če bi bila kvalifikacija pridobljena izključno preko francoskega formalnega izobraževalnega sistema.

2. Sprejme se, da je lahko kvalifikacija, pridobljena preko priznavanja predhodnega učenja (RPL), videti drugačna od tradicionalno pridobljenih kvalifikacij, še posebej pri vrsti informacij, ki kvalifikacijo opredeljujejo (kot je obremenitev, krediti, vsebina programa).

Zavedati se je potrebno, da se organi, pristojni za RPL, morebiti ne pojavijo na običajnih listah priznanih visokošolskih institucij. Za pomoč pri iskanju informacij, se obrnite na ENIC-NARIC ali nacionalni informacijski center v državi, kjer se institucija nahaja.

Primer 17. 2 – Priznavanje RPL kvalifikacije, ki je videti drugačna

Kandidat je predložil priznano kvalifikacijo, ki je bila podeljena izključno na podlagi RPL. Kvalifikaciji ni priloženo dokazilo o opravljenih obveznostih in ni opisana s tradicionalnimi pojmi o obremenitvi in vsebini programa, ki se jih obravnava pri odločitvah. Vseeno naj se zaupa, da je bila kvalifikacija podeljena po tem, ko je imetnik le-te dosegel kompetence, zahtevane za navedeno kvalifikacijo. Oceno je mogoče opreti na razpoložljive informacije o splošnih in posebnih učnih izidih za to raven oziroma vrsto kvalifikacije.

Viri in sklicevanje:

V pomoč v tem procesu so lahko naslednja informacijska orodja:

- Priloga k diplomi (DS), ki naj bi zagotavljala informacije o fleksibilnih poteh učenja v visokem šolstvu, če je to primerno. (glej poglavje 14, 'Priloga k diplomi (in druga informacijska orodja)');
- Poročila o samo-certificiranju od držav, ki sodelujejo v Bolonjskem procesu, ki zagotavljajo informacije o fleksibilnih učnih poteh in učnih izidih v visokošolskih sistemih. Poročila o samo-certificiranju so objavljena na tej spletni strani: www.enic-naric.net/index.aspx?s=n&r=ena&d=qf;
- priporočila pisma/reference in dokumenti o mobilnosti kot je npr. Europass priloga k diplomi, ki podrobno podaja učne izide, pridobljene skozi obdobje usposabljanja v tujini;
- Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (EQF-LLL) se nanaša na vse vrste izobraževanja in spodbuja potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja. Izide ne-tradicionalno pridobljenega učenja je mogoče primerjati z opisniki učnih izidov iz osmih referenčnih ravni ogrodja (EQF-LLL).

18. Kvalifikacije, pridobljene na podlagi transnacionalnega izobraževanja

Povzetek

Rast transnacionalnega izobraževanja (TNE) ali čezmejnega izvajanja je bila v zadnjih letih neverjetna, po zahvali napredka tehnologije in večje mobilnosti ponudnikov v globaliziranem gospodarstvu. Glavni problem pri odločanju za ali proti priznanju transnacionalno izobraževalne kvalifikacije je v preverjanju statusa – ne v eni državi, pač pa v dveh ali celo več državah.

Predstavitev

Transnacionalno izobraževanje (poznano tudi kot 'čezmejno izvajano izobraževanje') je relativno nov pojav v visokošolskem izobraževanju. Nanaša se na izvajanje visokošolskih študijskih programov (tudi tistih na daljavo), pri katerih se učeči nahajajo v drugi državi kot je država, kjer je institucija, ki podeljuje (kvalifikacijo). V tem se razlikuje od transnacionalnih 'Joint Degree' programov (glej Poglavje 19, 'Kvalifikacije pridobljene po skupnih programih'), kjer se stopnja izobrazbe podeljuje skupno in tudi študij poteka pri institucijah v več državah. V mnogih primerih je težko določiti 'državo izvora' podeljujoče institucije in organ, ki je pristojen za priznanje oziroma akreditacijo te institucije oziroma njenih programov. Transnacionalni izobraževalni programi so vzpostavljeni preko transnacionalnih dogovorov, ki se delijo na dve vrsti:

1. Dogovor/angažma s sodelovanjem, pri katerem se študijski programi institucije, ki podeljuje (kvalifikacijo), izvajajo pri drugi partnerski instituciji (npr. institucija iz države X dovoli instituciji iz države Y, da izvaja njen program, kvalifikacija pa se podeljuje pri instituciji iz države X);
2. Samostojni angažma, kjer se študijski programi izvajajo neposredno pri instituciji, ki podeljuje (kvalifikacijo), na način čezmejnega izvajanja (npr. univerza iz države X ima podružnico v državi Y, kjer ponuja program, kvalifikacijo pa podeljuje v državi X).

Priporočila

Kot je bilo že pojasnjeno v poglavju 3 ('Akreditacija in zagotavljanje kakovosti'), nekatere specifične vrste kvalifikacij lahko zahtevajo več raziskovanja, da se ugotovi, ali so primerno akreditirane ali priznane. Ob ocenjevanju kvalifikacij, pridobljenih preko transnacionalnega izobraževanja, se priporoča:

1. Preveritev statusa institucije, ki je pristojna za ponujanje transnacionalnega programa:

- a. preveriti, da je ponudnik priznan/akreditiran v državi, kjer je lociran;
- b. če pride v poštev, preveriti, da je ponudniku dovoljeno (s strani države izvora in države gostiteljice) delovati v državi gostiteljici.

Več informacij o principih, ki naj bi jih spoštovani ponudniki transnacionalnega izobraževanja, je mogoče najti v (navedeno v izvornem imenu):

- a) 'The Code of Good Practice for the Provision of Transnational Education' (komplementarni tekst Lizbonski konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji);
- b) 'OECD's Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education'.

Primer 18. 1- Lažni ponudniki

Transnacionalno izobraževanje se običajno šteje za uporabno dopolnitev nacionalnemu izobraževalnemu sistemu, posebno v državah, kjer imajo visokošolske institucije nezadostne kapacitete za nacionalno študentsko populacijo. A vendar pomanjkanje transparentnosti in jasne zakonodaje lahko vodi do situacij, kjer poskušajo lažni ponudniki obiti regulacijo o kakovosti visokošolskega izobraževanja. Iz navedenega razloga je lahko potrebno dodatno preverjanje, še posebno, kadar ni dostopnih informacij o statusu akreditiranosti transnacionalnega izobraževalnega programa. V takih primerih pa dejstvo, da je ponudnik priznana visokošolska institucija v državi izvora, ne daje vedno garancije za kakovost programa ponujenega v drugi državi.

2. Preverite, če je kakovost programa pri transnacionalnem delovanju zagotovljena s strani udeleženih institucij.

Preveriti je potrebno, če je transnacionalni izobraževalni program akreditiran v državi izvora ponudnika ali priznan/akreditiran v državi gostiteljici. Ena izmed teh dveh možnosti običajno zadošča.

Primer 18. 2 –Preverjanje transnacionalne izobraževalne kvalifikacije

Uslužbenec v vpisni službi preučuje primer kvalifikacije, ki je bila podeljena s strani priznane institucije države A, preko podružnice/campusa v državi B. Podružnica/campus nima nikakršnega uradnega statusa priznane visokošolske izobraževalne institucije v državi B. Uslužbenec v vpisni službi izve, da je bil program podružnice/campusa akreditiran v državi A

(ki ima sistem programske akreditacije). Posledično, uslužbenec v vpisni službi sklene, da gre za dovolj dober dokaz o kakovosti programa, zato nadaljuje z ocenjevanjem kvalifikacije.

Če ponudnik oziroma program ne izpolnjuje zahtev iz zgornjih dveh priporočil, ni zadostnih dokazov o kakovosti transnacionalnega izobraževalnega programa. Glej priporočilo 3 pri Poglavju 3 ('Akreditacija in zagotavljanje kakovosti') o možnostih za nadaljevanje postopka priznavanja.

19. Kvalifikacije, pridobljene po skupnih programih

Povzetek

Pri priznavanju skupnih programov je potrebno podrobno pregledati program in status vseh sodelujočih institucij. Po drugi strani pa je določena mera fleksibilnosti pri vrednotenju skupnih programov priporočljiva, saj nacionalna zakonodaja na področju podeljevanja skupnih kvalifikacij (diplom) v mnogih državah zaostaja (pomanjkljiva). V tem poglavju je podanih nekaj nasvetov, kako vrednotiti take kvalifikacije.

Uvod

Skupni program je program, ki ga skupaj izvaja več visokošolskih institucij. Skupni program ne vodi nujno tudi do skupne diplome. To je le ena izmed možnosti. Po zaključku skupnega programa se diplomirancu lahko podeli: enojna nacionalna kvalifikacija, dvojna/multipla kvalifikacija in/ali skupna kvalifikacija (diploma).

Skupni programi se razlikujejo od tujih nacionalnih kvalifikacij, saj pripadajo več kot enemu nacionalnemu sistemu, ali pa v celoti ne pripadajo nobenemu posameznemu nacionalnemu sistemu. Zato je pri vrednotenju teh kvalifikacij potrebno upoštevati nekaj dodatnih elementov. Oviro pri izvajanju določil za skupne programe in podeljevanje skupnih diplom predstavljajo nacionalne zakonodaje partnerskih institucij v konzorciju. Pomembna zakonodaja na tem področju lahko manjka, ali pa preprečuje pravilno/primerno izvajanje. Druga možnost je, da je nacionalna zakonodaja v različnih državah v nasprotju z določenimi vidiki skupnih programov. Da bi razrešili to problematiko, se agencije za kakovost zavzemajo, da bi bila akreditacija skupnega programa izvedena s strani ene zanesljive agencije za kakovost, kar bi moralo zadostovati za dokaz o kakovosti določenega skupnega programa.

V odsotnosti jasnega statusa o akreditaciji skupnega programa, je potrebno dokazila o kakovosti skupnega programa iskati v statusu partnerskih institucij v konzorciju in njihovih programov.

Priporočila

Kot je razloženo v 3. poglavju (»Akreditacija in zagotavljanje kakovosti«), določene posebne oblike kvalifikacij zahtevajo več raziskovanja, da bi lahko ugotovili, ali so primerno akreditirane in priznane. Ko vrednotite skupne programe, je priporočljivo da:

1. Preverite, ali je skupni program v celoti akreditiran s strani zanesljive akreditacijske organizacije, navadno v državi ene od partnerskih institucij v konzorciju. V tem primeru imate zadosten dokaz o kakovosti programa in nadaljnje preverjanje statusa programa pri ostalih partnerjih v konzorciju naj ne bi bilo potrebno.

Primer 19.1 – akreditiran skupni program

Vlagatelj predloži magistrsko diplomu iz evropskih študij (master's degree in European Studies), ki jo je izdal konzorcij sedmih visokošolskih institucij. V prilogi k diplomi (glej 14. Poglavje, »Priloga k diplomi (in druga informacijska orodja)«) je navedeno, da je skupni program akreditiran s strani nacionalne akreditacijske organizacije v eni izmed držav, ki je zastopana v konzorciju. Pooblaščen oseba za priznavanje preveri status skupnega programa

in nadaljuje postopek priznavanja brez preverjanja statusa programa v ostalih sedmih partnericah konzorcija.

2.V primeru odsotnosti informacije o akreditaciji programa, preverite status akreditacije/priznanja partneric konzorcija ali (v državah kjer imajo programsko akreditacijo) status delov programa, da bi pridobili zadosten dokaz o kakovosti programa.

To je lahko precej težka in zamudna naloga, v primeru da vrednotite skupni program, ki ga izvaja konzorcij institucij. Status dela programa, ki ga izvaja ena izmed institucij konzorcija, je posebno težko preveriti v večini izobraževalnih sistemov. Zato je priporočljivo, da skupne programe preverjamo s fleksibilnim pristopom. Dokler imate zadostne dokaze o kakovosti programa nasploh, detajlno preverjanje akreditacije programa ni potrebno.

Primer 19.2 – preverjanje statusa akreditacije /priznanja partneric konzorcija

Vlagatelj predloži magistrsko diplomu iz nevrolingvistike (master's degree in neurolinguistics), ki jo je izdal konzorcij petih visokošolskih institucij. Program ni akreditiran v celoti s strani nacionalne akreditacijske organizacije. Uslužbenec v vpisni službi preveri status celotnega konzorcija in ugotovi, da sta dve partnerski instituciji priznani visokošolski instituciji v svojih nacionalnih sistemih, medtem ko tri partnerske institucije delujejo v nacionalnih sistemih na podlagi programske akreditacije. Uslužbenec v vpisni službi ne najde informacij o akreditaciji posameznih delov skupnega programa, ki ga izvajajo te tri institucije, vendar pa imajo vse tri institucije akreditiran nacionalni program iz področja nevrolingvistike. Uslužbenec v vpisni službi zaključi, da obstaja zadosten dokaz o kakovosti programa in nadaljuje z vrednotenjem/priznavanjem kvalifikacije.

3.Sprejmite dejstvo, da konzorciji, ki izvajajo skupne študijske programe, lahko vključujejo institucije, ki niso priznane visokošolske institucije, vsaj dokler priznane institucije konzorcija sprejmejo odgovornost za kakovost skupnega študijskega programa.

Določila o skupnih študijskih programih so v določenih pogledih eksperimentalna (posebno znotraj evropskega visokošolskega prostora), da bi se oblikovale nove oblike visokošolskih študijskih programov. Zato lahko konzorcij vključuje partnerske institucije izven kroga formalno priznanih visokošolskih institucij, kot na primer raziskovalne institucije ali gospodarske organizacije s specifičnimi znanji, ki so pomembna za skupni študijski program.

Primer 19.3 – konzorcij z ne priznano partnersko institucijo

Vlagatelj predloži magistrsko diplomu iz mednarodnega marketinga (master's degree in international marketing), ki jo je izdal konzorcij dveh visokošolskih institucij in mednarodnega marketinškega podjetja. Skupni program ni akreditiran v celoti s strani nacionalne akreditacijske organizacije. Uslužbenec v vpisni službi preveri status (akreditacijo/priznanje) konzorcija in ugotovi, da sta dve visokošolski instituciji priznani v svojih nacionalnih sistemih in da izvajata različne nacionalne magistrske študijske programe iz področja poslovnih ved, marketinga in komunikacij. Mednarodno marketinško podjetje ni priznana visokošolska institucija in ne izvaja akreditiranih študijskih programov.

Skupni program je organiziran na način, da sta dve visokošolski instituciji odgovorni za skladnost programa ter za vsa preverjanja znanja (izpite), medtem ko mednarodno marketinško podjetje skrbi za praktično usposabljanje v specifičnih primerih v podjetništvu in nadzira pripravništvo študentov.

Uslužbenec v vpisni službi zaključi, da obstaja zadosten dokaz o kakovosti študijskega programa in nadaljuje s priznavanjem kvalifikacije.

V primeru, da skupni študijski program in konzorcij ne izpolnjujeta zahtev iz zgornjih priporočil, zadostnega dokaza o kakovosti nimamo. Glejte priporočilo 3, poglavja 3 (»Akreditacija in zagotavljanje kakovosti«) za možnosti v primeru, da morate nadaljevati s postopkom priznavanja.

Informacijska orodja

Več informacij o skupnih programih in podeljenih kvalifikacijah (skupna diploma), najdete v prilogi k diplomi skupne diplome. Informacije, ki so specifične za skupne programe, lahko najdete tudi v naslednjih virih:

- uradna spletna stran visokošolske institucije, ki izvaja skupni program,
- sporazumi med institucijami, ki so ustanovile oziroma oblikovale skupni program,
- spletna stran JOQAR projekta.

20. Kvalifikacije, izdane s strani institucij, ki niso priznane s strani pristojnih nacionalnih organov

Povzetek

To poglavje opisuje, kako ravnati s kvalifikacijami, ki jih podeljujejo institucije, ki niso uradno priznane v svojem nacionalnem visokoškolskem sistemu, vendar lahko še zmeraj legitimno izvajajo študijske programe, kar bi lahko upoštevali pri vrednotenju/priznavanju.

Uvod

Status institucije, ki kvalifikacijo podeli (glej poglavje 3 »Akreditacija in zagotavljanje kakovosti«), je pomemben element, ki ga moramo upoštevati:

- ko je institucija priznana v svojem nacionalnem sistemu, kvalifikacijo lahko vrednotimo in priznavamo v skladu z Lizbonsko konvencijo o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji;
- ko institucija ni formalno priznana v svojem nacionalnem sistemu, preverimo ali ima s strani kakšnega drugega organa podano legitimnost za izvajanje programov ali pa preverimo obstoj drugih okoliščin, ki bi morda opravičile vrednotenje kvalifikacij te institucije.

Nepriznane vendar legitimne institucije lahko razvrstimo v različne skupine:

1. Institucije izključene iz priznavanja ali tiste institucije, ki so se odločile, da ne bodo priznane. Ta skupina vključuje legitimne institucije, katerih programi in kvalifikacije so lahko uradno priznane s strani javnih organov, s strani druge visokošolske institucije in s strani delodajalcev, vendar se nahajajo zunaj pristojnosti izobraževalnih organov zaradi zakonodaje ali pristojnosti, in ne zaradi kakovosti. (Take institucije so navadno vladne ali vojaške izobraževalne institucije, verske institucije in semenišča ter ponudniki izobraževanja za odrasle. Nekatere so lahko tudi ponudniki transnacionalnega izobraževanja (glej poglavje 18 » Kvalifikacije podeljene na podlagi transnacionalnega izobraževanja«)).

2. Ponudniki terciarnega izobraževanja, ki ne dosegajo zahtevanih standardov.

Ta skupina vključuje institucije, ki so v pristojnosti izobraževalnih organov in izvajajo programe, ki zaradi različnih razlogov ne dosegajo zahtevanih standardov za formalno akreditacijo ali priznanje. Te institucije ne morejo biti ovrednotene kot polno priznane institucije, vendar pod določenimi pogoji lahko visokošolske institucije in ENIC-NARIC centri delno ovrednotijo njihove kvalifikacije ali podajo nasvet diplomantom o tem, kako zadostiti standardom priznavanja.

Nacionalni postopki za zagotavljanje kakovosti in priznavanje se med državami razlikujejo, kar lahko vodi do tega da posebne vrste institucij in programov niso priznani. Tudi če zaradi legitimnih razlik polno priznanje ni mogoče, lahko še vedno poskrbimo za neko obliko priznavanja ali ponudimo uporabno informacijo vlagatelju, ki je imetnik take kvalifikacije.

Priporočila

1. Priporočljivo je, da se razišče, ali lahko institucijo upoštevamo kot legitimnega ponudnika, čeprav ni uradno priznana. Vendar pa je zaradi učinkovitosti raziskovanje potrebno omejiti na

kvalifikacije, ki se zdijo pomembne za določen primer in katere lahko na nek način vključite v priznavanje.

Primer 20.1 – raziskovanje legitimnega ponudnika

Uslužbenec v vpisni službi prejme kvalifikacijo, ki jo je izdala policijska akademija, ki ni priznana visokošolska institucija. Vlagatelj želi vpis na program druge stopnje iz področja preiskovanja prizorišča zločina. Ker so učni dosežki pridobljene kvalifikacije lahko v skladu z namenom zelenega programa, se Uslužbenec v vpisni službi odloči, da bo nadalje raziskal institucijo in kvalifikacijo, namesto da bi prošnjo/zahtevo zavrnil na podlagi formalnosti.

2. Da bi ugotovili, ali je ne priznana institucija legitimna institucija, je priporočljivo da:

- a) raziščete legitimnost institucije in kvalifikacije; kateri nacionalni organ je pristojen in kakšno funkcijo ima kvalifikacija v državi izvora?
- b) posebno pozornost namenite ukrepom zagotavljanja kakovosti katerekoli druge ustanove, kot tudi katerimkoli drugim informacijam, ki so na voljo pri nacionalnem akreditacijskem organu;
- c) če je potrebno, od vlagatelja zahtevajte nadaljnje informacije o instituciji.

Primer 20.2 – pridobljene informacije o legitimnosti ponudnika

Uslužbenec v vpisni službi na internetu išče relevantne informacije glede kvalifikacije iz prejšnjega primera, ki jo je izdala policijska akademija in najde naslednje informacije:

- zagotavljanje kakovosti policijske akademije ni v pristojnosti Ministrstva za visoko šolstvo, ampak je v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve;
- vpis v program je možen na podlagi enake kvalifikacije sekundarnega izobraževanja, ki omogoča dostop do univerzitetnih študijskih programov v državi izvora;
- učni izidi triletnega programa se lahko primerjajo z učnimi izidi visokošolskega strokovnega programa na politehnikah ('professionally oriented bachelor programmes provided by universities of applied sciences');
- nekatere visokošolske institucije v državi izvora vpisujejo diplomante policijske akademije v zadnji letnik programov 1. stopnje ('bachelor programmes') iz sorodnega področja.

3. Če se ugotovi, da je institucija/ponudnik izobraževanja legitimen, je potrebno razmisliti o delnem ali pogojnem priznanju kvalifikacije, če je to mogoče.

Primer 20.3 – delno ali pogojno priznanje

Uslužbenec v vpisni službi iz prejšnjih dveh primerov zaključi, da so bile pridobljene informacije zadostne, da se ugotovi, da je policijska akademija legitimna institucija in da je kakovost njenih kvalifikacij zadostna. Uslužbenec v vpisni službi se odloči za delno priznanje, podobno kot v državi izvora (vpis v zadnji letnik programa 1. stopnje ('bachelor programme') iz področja forenzičnih znanosti).

4. V primeru, da kvalifikacije na noben način ni mogoče priznati, je potrebno vlagatelja obvestiti o razlogih za to.

21. Imetniki kvalifikacije brez dokumentacije

Povzetek

To poglavje predstavlja predloge o ravnanju z vlogami oseb (npr. beguncev), ki ne morejo zagotoviti zahtevane dokumentacije o njihovi izobrazbi.

Uvod

Begunci, razseljene osebe (ali osebe v podobni situaciji), ki imajo formalno izobrazbo priznane in/ali akreditirane izobraževalne institucije in drugi, ki iz utemeljenih razlogov in kljub svojim najbolj vztrajnim prizadevanjem ne morejo predložiti dokumentacije o kvalifikacijah, imajo pravico do presoje njihovih kvalifikacij, ko zaprosijo za sprejem na študijski program.

Po Lizbonski konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji so organi priznavanja dolžni razviti postopke za pravično in hitro vrednotenje, v kolikor begunci (ali osebe v podobni situaciji) izpolnjujejo ustrezne zahteve za dostop do visokošolskega izobraževanja, pa njihove kvalifikacije ni mogoče dokumentirati.

Presoja formalnih kvalifikacij ljudi z nezadostno dokumentacijo ali brez dokumentacije (zaradi utemeljenega razloga) je drugačen postopek, kot pa se običajno uporablja pri priznavanju tujih kvalifikacij. Ko ocenjujete običajno vlogo za vpis, vrednotenje temelji na izobraževalnih listinah, ki jih predloži vlagatelj. Vrednotenje kvalifikacij beguncev na drugi strani pa temelji na nepopolnih - ali neobstoječih - informacijah o posamezni kvalifikaciji in/ali izobraževalnem sistemu, v katerem je bila pridobljena.

Koristno orodje pri vrednotenju kvalifikacij beguncev je »podporni dokument«, ki zagotavlja jasen pregled izobraževalnih dosežkov begunca (vključno z morebitnimi dokazi).

Priporočila

1. Če prejmete vlogo begunca ali osebe v beguncu podobni situaciji brez zadostne dokumentacije o pridobljenih kvalifikaciji, je priporočljivo: da se ustvari »podporni dokument« za lažje vrednotenje kvalifikacij. Morda boste naleteli na prosilce v beguncu podobni situaciji s podpornim dokumentom (ki ga je pripravil npr. vaš nacionalni ENIC-NARIC) namesto dokumentov, ki so običajno predloženi ob vlogi. Morda boste zaproseni za pomoč pri pripravi tovrstnega »podpornega dokumenta« za vlagatelja.

"Podporni dokument" je opis ali rekonstrukcija akademskih dosežkov, ki ga pripravi pristojni organ, in temelji na:

- a. Podrobnih informacijah, ki jih je podal vlagatelj, glede na vsebino, obseg in stopnjo izobrazbe. Vključiti je potrebno tudi informacije v zvezi s poklicnimi izkušnjami, še posebej, če so povezane z izobraževanjem vlagatelja;
- b. Dokumentih in dokazilih, ki jih predloži vlagatelj (dokumenti o izobraževanju, dokazila o delovnih izkušnjah ali kateri koli drugi dokazi, ki lahko pomagajo potrditi podatke navedene v vlogi);
- c. Splošnem poznavanju izobraževalnega sistema v državi. Preveriti je potrebno, ali se delne informacije in dokumentacija ujemajo z dokumentacijo, s katero ste se srečali v preteklih primerih;
- d. Koristnih informacijah o izobraževalni kvalifikaciji, ki jih lahko zagotovi tudi vaš nacionalni organ priznavanja.

"Podporni dokument" lahko temelji na modelu Priloge k diplomu. Glejte poglavje 14 "Priloga k diplomu (in druga informacijska orodja)".

Primer 21.1 – Obrazec za podporni dokument o izobraževanju

1. DOSEDANJE IZOBRAŽEVANJE

Kvalifikacija Dokaz

Sekundarno izobraževanje Diploma

Visokošolsko izobraževanje prve stopnje Študentska izkaznica + izpis o prvem letu študija

Visokošolsko izobraževanje druge stopnje Brez listin o izobraževanju, le učiteljeva izjava + pogodba o delu + dokaz o priložnostnem in neformalnem učenju

2. Poskusite vrednotiti kvalifikacijo na osnovi »podpornega dokumenta« glede na to, da vlogi ni priložena vsa zahtevana dokumentacija.

Primer 21.2 – Uporaba »podpornega dokumenta« pri ocenjevanju kvalifikacij beguncev

Vlagatelj, ki ima status begunca, prosi za sprejem na magistrski študijski program na osnovi diplome prve stopnje s področja računalniških ved. Žal vlagatelj nima diplome ali potrdila, ki bi potrjeval zaključen študijski program. ENIC-NARIC center je pripravil »podporni dokument« (na osnovi zgoraj navedenega obrazca) z opisom izobraževanja prosilca, pripravljenega na temelju informacij o kvalifikaciji, opisa programa, delovnih izkušenj in druge dokumentacije, ki jo je predložil prosilec. Po presoji izobraževalne mape se lahko uslužbenec v vpisni službi odloči, da prizna kvalifikacijo prve stopnje in omogoči vpis v magistrski program.

3. Kadarkoli je mogoče in/ali potrebno, lahko postopek vrednotenja vsebuje tudi posebne poizvedbe, intervjuje z uslužbenci ustrezne fakultete ter sodno zaprisežene izjave pred zakonitimi pristojnimi oblastmi.

Primer 21.3 – Intervju kot posebna poizvedba

Vlagatelj, ki ima status begunca, prosi za sprejem na magistrski študijski program. Edina razpoložljiva dokumentacija je prevod listine o končani prvi stopnji študija. Uslužbenec v vpisni službi intervjuje prosilca v sodelovanju z učitelji izobraževalne institucije. Prosilca izprašajo o vsebini študijskega programa ter informacijah o učnem gradivu, ki je bil predmet izpitov. Vlagatelj prav tako posreduje informacije o študijskih metodah izobraževalne institucije ter projektih, ki jih je opravil tekom študija na prvi stopnji. Uslužbenec v vpisni službi ter učitelji zberejo vse informacije v podpornem dokumentu in se na temelju teh odločijo.

4. Nadaljevanje procesa ocenjevanja na temelju izidov iz zgoraj navedenih točk 2 in 3.

22. Preizkusi znanja jezika

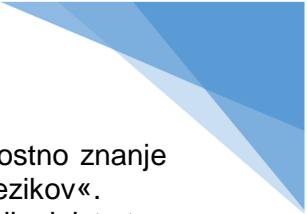
Povzetek

Preizkus znanja jezika je običajen pojav v postopkih dostopa na visokošolsko izobraževanje. Zahtevano znanje je lahko določeno s strani vlade v kontekstu nadzora nad imigranti, ali s strani samih institucij, kot predpogoj v okviru postopka izbire študentov. Glede na povečano mednarodno mobilnost študentov je vloga teh preizkusov postala še bolj izrazita. Preizkuse v večini evropskih držav gostiteljic oblikujejo in vodijo pristojni uradni organi, ki uživajo verodostojnost in zaupanje.

Uvod

Zakonska osnova preizkusov znanja jezika

Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji določa, da prosilec za vpis v visokošolske programe ne sme biti diskriminiran na osnovi jezika. Ne glede

na to člen 4.7 govori, da je zakonito zahtevati od prosilcev, da dokažejo »zadostno znanje jezika ali jezikov, v katerem se poučuje na izbrani instituciji, ali drugih posebnih jezikov«.

Preizkus znanja jezika je lahko določen s strani vlade (njene konzularne službe ali ministrstva pristojnega za imigrante) kot pogoj za vstop v državo, v kateri je locirana željena gostujoča institucija.

Lahko pa je določen s strani institucije same kot predpogoj za vstop v določen program. V kolikor je določen tako s strani vlade kot institucije, to nujno ne pomeni, da so zahteve enake.

Značilnosti preizkusov znanja jezika

Na splošno so določene zahtevane ravni znanja jezika, ki jih morajo kandidati doseči s preizkusi. Njihov namen je ugotoviti, ali ima kandidat potrebne minimalne veščine za vstop v študijski program in za njegov uspešen zaključek. Seveda lahko institucija pričakuje, da študent izboljša svoje znanje jezika tekom študija. Za kratkotrajno študentsko mobilnost, kot so tiste, financirane s strani Erasmus, je to eden od ključnih namenov programa. Nekatere institucije si lahko vzamejo diskrecijsko pravico, da dovolijo vpis v program tudi študentom, ki še niso dosegli potrebne ravni znanja jezika.

Ti vidiki so verjetno manj primerni za vlade in konzularne oblasti, katerih zahteve po znanju jezika so lahko vseeno kompleksnejše. Potrebna je določena stopnja jezikovne sposobnosti, ki jih določajo ravni znanja v nacionalnih kvalifikacijskih okvirih, sistemi kvot in morebitni bilateralni sporazumi z drugimi državami.

Vrste preizkusov znanja jezika

Nekateri preizkusi znanja jezikov imajo globalno veljavo, npr. za angleški jezik – Cambridge Proficiency, IELTS in TOEFL. Uporabljajo se ne le za vpis na programe v angleško govorečih državah, pač pa tudi za programe, ki se izvajajo v angleškem jeziku v neangleško govorečih državah.

Ostali evropski jeziki imajo prav tako preizkuse, ki so širše priznani in priporočeni s strani vlad in institucij: npr. NT2 (nizozemščina); TCF in TCF-DAP (francoščina); TestDaF in DSH (nemščina); CILS (italijanščina); DELE (španščina); TISUS (švedščina). Večina jih zagotavlja splošne dosežke jezikovnega znanja, kot tudi posebne dosežke za branje, pisanje, razumevanje govorjenega jezika in govorjenje.

Jezikovni okviri

Vlade in institucije se lahko sklicujejo na dokument Sveta Evrope 'Common European Framework of Reference'. To je tristopenjski sistem doseženih ravni (s pod-ravnmi), ki je bil oblikovan za podporo evropskega jezikovnega portfolia. Temelji na samoevalvaciji in je bil izboljššan s strani evropskega jezikovnega centra posebej za uporabo v visokem šolstvu. Sestavljajo ga jezikovni potni list (a language passport), jezikovna biografija (a language biography) in jezikovni dosje (a language dossier).

Izzivi pri preizkusih znanja jezika

Preizkusi znanja jezikov povzročajo manj težav kot zahteve programa, v katerega se želi vključiti prosilec. Do zapletov ne pride, npr. če kandidat trdi, da je govorec maternega jezika, da ima starše, ki govorijo materni jezik, da je bilo celotno ali del predhodnega izobraževanja v ustreznem jeziku, ali ko ima spričevalo o znanju, ki ni več veljavno. Verodostojnost spričeval, po drugi strani, utegne biti v praksi manjša težava odkar imajo glavni izpitni organi sredstva, tehnologijo in motivacijo za boj proti ponarejanju identitete.

Priporočila

1. Seznanite se z in uporabljajte jezikovno politiko za bodoče študente vaše institucije:
 - a. Kakšni rezultati določenega preizkusa se zahtevajo za dodiplomski, magistrski ali doktorski študij? Katere dodatne zahteve obstajajo za posamezna študijska področja? Ali zahteve podrobneje določajo rezultate za posamezne veščine (kot npr. govorjenje in pisanje)? Ali je doseganje ustrezne stopnje absolutni predpogoj za izbor in ali obstaja razlog za izjemo in se študentu dovoli izboljšati znanje jezika tekom študija na vaši instituciji?
 - b. Je preizkus predpisan in izvajan s strani vaše institucije? Ali pa uporabljate standardizirane, javno dostopne preizkuse?
 - c. Kako so zahtevani rezultati primerljivi z zahtevami vladnih služb, če so sploh? In kakšni mehanizmi sodelovanja obstajajo med vašo institucijo in pristojno službo za imigrante?

Primer 22.1 – Razlog za diskrecijo

Visokošolska institucija zahteva rezultat več kot 6.0 IELTS za vpis v svoje dodiplomske (bachelor) programe. Nudi tudi pripravljalne programe, v katerih se študenti pripravljajo za vstop v dodiplomske programe. Za te pripravljalne programe je zadovoljiv tudi rezultat nižji od 6.0 IELTS, saj del priprav obsega tudi učenje angleškega jezika. Tako se za pripravljalne programe v trajanju 6-12 mesecev zahteva najmanj 5.0 IELTS.

Primer 22.2 - Mehanizmi sodelovanja s pristojno službo za imigrante

V državi N je vlada podpisala dokument 'Code of Conduct' z visokoškolskimi institucijami kot predpogoj za izdajo dovoljenja za prebivanje tujcem, ki želijo študirati na visokoškolski instituciji. Med drugim je v njem jasno navedena zahteva po stopnji jezikovnega znanja za različne vrste študijskih programov. Uslužbenci v vpisni službi v državi N morajo upoštevati vsebino tega dokumenta in spoštovati njegove minimalne zahteve po znanju jezika. V nasprotnem primeru se tujim študentom ne bo izdalo dovoljenje za prebivanje, četudi bodo sprejeti na visokošolsko institucijo.

2. Če vlagatelj predloži spričevalo o znanju jezika, ki ga je izdala neobičajna institucija, se ravnajte po smernicah opisanih v poglavju 5 'Pristnost'.

Posebej je priporočeno, da spodbujate vašo institucijo in njene partnerje, da razvijajo ELP modele, registrirane s strani Sveta Evrope.

3. Če si vlagatelj prizadeva za oprostitev opravljanja preizkusa znanja jezika na temelju njegovih znanj, preglejte njegovo jezikovno zgodovino (materni jezik, učni jezik na izobraževalnih institucijah) in predhodne kvalifikacije kot dokaz.

Na ravni institucije imate možnosti: opustitev zahtev, zahtevanje evropskega jezikovnega portfolia (European Language Portfolio), uporaba orientacijskega preizkusa, pri katerem se upoštevajo dane okoliščine, ali vztrajanje na formalnem preizkusu. Upoštevajoč vladne zahteve, lahko obstajajo izjeme za kandidate iz držav, s katerimi so sklenjeni bilateralni sporazumi.

Viri:

- 'Common European Framework of Reference' Sveta Evrope je dosegljiv na www.coe.int/t/dg4/linguistic/Cadre1_en.asp
- Podrobnosti o 'European Language Portfolio' (ELP) so dosegljive na: www.coe.int/t/dg4/education/elp/

DEL VI – PRENOS KREDITOV V OKVIRU ŠTUDENTSKE IZMENJAVE

Šesti del priročnika je namenjen priporočilom glede posameznih študijskih obdobj v tujini. Za razliko od prejšnjih poglavij, ki se ukvarjajo predvsem z mobilnostjo diplom, se to poglavje ukvarja s prenosom kreditnih točk.

23. Priznavanje posameznih študijskih obdobj v tujini

Povzetek

To poglavje se osredotoča na postopke priznavanja pridobljenih kreditnih točk v kratkem obdobju študija na drugi instituciji. To se imenuje "kreditna mobilnost". V podporo priznavanju kreditov, ki so pridobljeni na takšen način, se priporočila v tem poglavju nanašajo na obdobja pred, vmes in v nadaljnji študentski mobilnosti.

Predstavitev

Kreditno mobilnost je mogoče opisati kot mobilnost študentov, ki začasno študirajo na drugi instituciji (pogosto v tujini) in se vračajo na svoje matične institucije, da dokončajo študij. Kredite, pridobljene na drugi instituciji, je potrebno priznati. Če se jih ne prizna, potem študij ali delo ne bosta v celoti integrirana, kar pomeni, da akademske, kulturne in jezikovne koristi mogoče ne bodo v celoti realizirane.

Erasmus študentske izmenjave so znani primeri kreditne mobilnosti, vendar pa nikakor niso edine. Čezatlantski programi za izmenjavo prav tako vključujejo kreditno mobilnost. To velja tudi pri študentskih izmenjavah v organizaciji regionalnih skupin držav, kot so Nordplus visoko šolstvo v baltskih in skandinavskih državah, kakor tudi pri mnogih skupnih programih, ki jih skupaj oblikujejo evropske partnerske institucije, organizirane tako znotraj kot zunaj Erasmus programa. Te si zaslužijo posebno obravnavo (glej poglavje 19 «Kvalifikacije, pridobljene po skupnih programih»), saj podpirajo večstransko in ne samo dvostransko mobilnost. Mobilnost za kratek čas lahko vključuje tako delo kot tudi študij. Tovrstni krediti pa morajo biti prav tako priznani.

Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji

Kreditna mobilnost spada v področje Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji, in je opisana v posebnem poglavju o "priznavanju študijskih obdobj".

Z drugimi besedami, formalno priznavanje - bodisi na podlagi uveljavljenega postopka ali na prošnjo - je normalen rezultat krajšega časovnega študijskega obdobja na drugi instituciji. Tako kot v primeru mobilnosti diplom, morajo biti krediti priznani, razen če je mogoče dokazati obstoj bistvenih razlik. Poglavje 9 "bistvene in ne-bistvene razlike" ponuja celotno razlago koncepta bistvenih razlik.

Osnovna dokumentacija

Kreditna mobilnost se navezuje na številne pomembne dele predložene dokumentacije:

- 1) Dokument 'The Erasmus University Charter', ki univerzam omogoča sodelovanje v Erasmus projektih. Velja samo za Erasmus program in je obvezen za vse sodelujoče institucije. Navaja načela delovanja, ki jih morajo upoštevati vse institucije. Ta vključuje zahtevo, da "se študentom v celoti priznajo opravljene obveznosti, določene v obveznih učnih dogovorih/sporazumih";
- 2) Katalog programa. Pomembno je, da so študenti, ki iščejo študij na tujem, informirani o vseh študijskih možnostih na potencialnih gostujočih institucijah;
- 3) Obrazec.

Prav tako je pomembno, da študentje potencialni gostujoči instituciji zagotovijo vse podatke o svojem predhodnem izobraževanju in namenu.

4) Dogovor o študiju/izpopolnjevanju.

Dogovor o študiju/izpopolnjevanju se sklene med študentom, matično institucijo in gostujočo institucijo. Določa obveznosti vsake od strank in pojasnjuje, katere module bo študent opravljal, ali so učni dosežki ustrezni, ali bo in kako delovna namestitvev strukturirana in koliko kreditov se pridobi. Ko je vloga za mobilnost odobrena, vse stranke (študent, matična institucija in gostujoča institucija) podpišejo dogovor o študiju/izpopolnjevanju. Ta postopek je zaključen še pred odhodom študenta iz matične institucije.

Dogovor se lahko spremeni v obdobju mobilnosti ob soglasju vseh strank.

5. Potrdilo o opravljenih študijskih obveznostih

Ko se študij konča, gostujoča institucija izda študentu in matični instituciji potrdilo o opravljenih študijskih obveznostih, ki dokazuje, katere predmete iz dogovora je študent obiskoval in jih uspešno zaključil. Matična institucija je nato dolžna priznati te module.

6. Priloga k diplomu (DS).

Potem ko je študent zaključil celoten študijski program, mora institucija, ki podeli kvalifikacijo (diplomo), zagotoviti jasne informacije o zaključenih posameznih študijskih obdobjih v tujini ter pridobljenih kreditih in ocenah. Glej poglavje 14 "Priloga k diplomu (in druga informacijska orodja)".

Prenos ocen

Ocenjevalni sistemi se po Evropi zelo razlikujejo. Zato je pomembno, da je prenos ocen transparenten in izveden v skladu z vnaprej dogovorjeno metodologijo. Lokalna ocenjevalna lestvica mora biti jasno razložena, s statistično porazdelitvijo lokalnih ocen, da zagotavlja transparentnost in razumevanje ocenjevanja na gostujoči instituciji. Kadar je to primerno, je potrebno uporabiti tabelo razvrščanja kreditnih točk (ECTS). Vnaprej dogovorjene pretvorbene tabele naj bi se uporabljale le znotraj ogrodja integriranih dvojnih/multi/skupnih diplom.

Ovire pri priznavanju

Kljub dejstvu, da so postopki priznavanja vedno bolj opredeljeni in da vse več orodij pomaga zagotoviti polno priznavanje kratkoročnih obdobj študija v tujini, se študenti še vedno soočajo z nekaterimi problemi pri priznavanju njihovih kreditov. Dva skupna problema sta:

1. Ko domača institucija ni dodelila pristojnosti za priznavanje v tujini uspešno zaključenih predmetov primerni osebi (bodisi na centralni, fakultetni ali oddelčni ravni);
2. Ko oseba, ki se ukvarja s priznavanjem (ali je za to pristojna ali ne) vztraja, da morajo biti končani predmeti v tujini identični tistim doma, to pomeni, ko se primerljivost učnih izidov zamenja z enakovrednostjo.

Zagotavljanje kakovosti

Te težave se lahko opredelijo in odpravijo z notranjimi procesi za zagotavljanje kakovosti. Vendar pa na evropski ravni jasne smernice še vedno niso na voljo. »*Erasmus Mobility Quality Tools Project*« (EMQT) je sestavil zbirko orodij in banko dobrih praks (glej spodaj pod "Viri in reference").

Skupne diplome

V primeru skupnih študijskih programov več sodelujočih institucij s predpisanimi učnimi načrti ni potrebe za individualne učne dogovore. Formalni dogovor, sestavljen na institucionalni ravni, je povsem dovolj. Vendar pa obstaja precejšnja raznolikost med skupnimi diplomami: lahko so dvostranske ali večstranske, mobilnost je lahko obvezna ali neobvezna; diploma je lahko dodeljena skupno s strani konzorcija ali ločeno s strani vsakega ali nekaterih članov konzorcija; kurikulum je lahko bolj ali manj integriran. Karkoli je že bilo dogovorjeno glede priznavanja, bo to formalizirano v uradni dokumentaciji.

Priporočila

1. Vzpostaviti je potrebno celoten institucionalni postopek za priznavanje kreditov, pridobljenih z mobilnosjo, ki vključuje spodaj navedene korake in je vključen v vaš sistem zagotavljanja kakovosti;
2. Vzpostaviti je potrebno sistem kreditne mobilnosti za institucijo;
 - Takšnega, ki zajema osnovno dokumentacijo: '*Erasmus University Charter*', katalog programa, obrazec za prijavo, učni dogovor, potrdilo o opravljenih študijskih obveznostih in Priloga k diplomi;
 - Zagotoviti je potrebno, da je ta sistem pregleden za vse uporabnike in da obstaja v okviru notranjih postopkov zagotavljanja kakovosti;
 - Potrebno je določiti akademsko in/ali administrativno, strokovno osebo, ki bo odgovorna za sprejemanje odločitev o priznavanju za posamezne študente ali skupine študentov.
3. Pred odhodom študenta mora uslužbenec, pristojen za mobilnost:
 - Definirati učne dosežke študija;
 - Pomagati študentu pri izbiri primerne gostujoče institucije, trajanje in vsebino;
 - Poskrbeti za ustrezno kulturno, jezikovno in logistično podporo;
 - Zagotoviti, da vse pomembne stranke podpišejo učni dogovor;
 - Zagotoviti, da bodo vsi krediti, pridobljeni v odobrenem programu mobilnosti v celoti priznani, prenešeni v domači program in uporabljeni za izpolnitev zahtev za pridobitev kvalifikacije.

Primer 23.1 – Izbor predmetov

Pri izbiri predmetov na gostujoči instituciji, ki bodo vključeni v učni dogovor, poudarek ne bi smel biti na največjem prekrivanju vsebine kurikulumata matične institucije. Konec koncev obdobje izmenjave v drugi državi ponuja študentu možnost študija predmetov, ki jih matične institucije ne izvajajo. Dokler se glavni učni dosežki, doseženi na gostujoči instituciji ujemajo s tistimi na matični instituciji, mora biti učni dogovor za matično institucijo sprejemljiv.

4. Med izmenjavo morajo člani osebja, ki so odgovorni za mobilnost domače in gostujoče institucije, skupaj s študentom:
 - spremljati študentovo prisotnost in napredek;
 - zagotoviti, da so kakršne koli vsebinske spremembe učnega dogovora sprejemljive za vse sodelujoče, in da obstaja hiter postopek za spremembo učnega dogovora;
 - zagotoviti pisno potrditev sprememb učnega dogovora.

Primer 23.2 – Hitro priznavanje alternativnih programov

Študent dodiplomskega izobraževanja iz države A zaprosi za izmenjavo v obsegu enega semestra na visokošolski instituciji v državi B. Študent že vnaprej vse dobro načrtuje in ima učni dogovor podpisan še pred začetkom obdobja izmenjave. Ko študent prispe na visokošolsko institucijo v državi B na začetku novega akademskega leta, ugotovi, da nekateri od dogovorjenih učnih predmetov, naštetih v učnem dogovoru, (ki je temeljil na lanskoletnem študijskem programu), niso več na voljo.

Študent kontaktira pristojno osebo za mobilnost na gostujoči instituciji. Skupaj naredita izbor alternativnih predmetov ob upoštevanju učnih dosežkov, ki jih primerjata z že izbranimi predmeti iz učnega dogovora. Nato študent kontaktira pristojno osebo za mobilnost na domači instituciji v državi A in ji posreduje informacije o izvedenih spremembah. Pristojna oseba zagotovi, da je nov seznam predmetov sprejemljiv in ima tako revidiran učni dogovor podpisan v nekaj dneh. Na ta način študent ne izgublja časa ob čakanju na odločitev in je lahko pomirjen, da bodo ob vrnitvi v državo A predmeti tudi priznani.

5. Po vrnitvi študenta bi morala odgovorna oseba za postopke priznavanja:

- Prenesti vse kredite pridobljene v času izmenjave – kot je zapisano v potrdilu o opravljenih študijskih obveznostih – v študentov uraden program doma, z vsemi študijskimi obveznostmi in njihovimi pripadajočimi izvirnimi nazivi,
- Vnesti pridobljene kredite v Prilogo k diplomu, z opombo, ki navaja institucijo ali organizacijo, kjer so bili pridobljeni;
- Uporabiti kredite za namen zbiranja, za zadovoljitev specifičnih zahtev kurikuluma, kot predhodno dogovorjeno v učnem dogovoru. Krediti, pridobljeni v tujini, priznani kot "dodatni krediti", ne zagotavljajo nujno polnega akademskega priznavanja. To je dopustno le, če študent ob vrnitvi prinese več kreditov, kot je določeno v učnem dogovoru.

6. V primeru, da ni primerne postopka in/ali ni bil podpisan učni dogovor, kljub temu, da so institucije odobrile izmenjavo, bi morala matična institucija v duhu Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji "razen če obstajajo bistvene razlike" (glej poglavje 9, "bistvene in ne-bistvene razlike") vedno iskati možnost priznanja kreditov, pridobljenih na drugi instituciji,

Da bi ugotovili, ali obstajajo bistvene razlike, je priporočljivo, da si ogledamo učne dosežke programa in tako priznamo kredite, razen če učni dosežki programa niso bili pridobljeni.

Viri in reference

(op.: posamezni viri so navedeni v izvorni obliki)

EAR HEI priročnik temelji na Lizbonski konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji in njenih dopolnilnih dokumentih, nadaljnjih projektih (vključno z EAR Manual) in publikacijah strokovnjakov s področja priznavanja. V nadaljevanju so naštet glavni viri in predlogi za nadaljnje branje po poglavjih:

Poglavje 1 – Uvod v priznavanje

- Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (skoraj vedno navedena kot Lizbonska konvencija o priznavanju).

Link:

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=165&CM=1&DF=26/01/2010&CL=ENG>

- ENIC-NARIC mreža.

Link: <http://enic-naric.net>;

- Bergan S., Recognition issues in the Bologna process, Council of Europe 2003.

Link: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=1618;

- Rauhvargers, A. and A. Rusakova, Improving recognition in the European Higher Education Area: an analysis of national action plans, Council of Europe 2010.

Link: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2469.

Poglavje 2 – Pet elementov kvalifikacij

- Bergan S., Qualifications — Introduction to a concept, Council of Europe 2007.

Link: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2212.

Poglavje 3 – Akreditacija in zagotavljanje kakovosti

- Report from the Commission to the European Parliament, Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions, on the implementation of Council Recommendation 98/561/EC of 24 September 1998 on European cooperation in quality assurance in higher education.

Link:

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004DC0620:EN:HTML)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004DC0620:EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004DC0620:EN:HTML);

- ENQA (the European Association for Quality Assurance in Higher Education).

Link: www.enqa.eu;

- EQAR (the European Quality Assurance Register).

Link: www.eqar.eu.

Poglavje 4 – Lažna diploma in lažna akreditacija

- Brown, G. M., Fighting Credential Fraud. In: World Education News & Reviews, 2005.

Link: www.wes.org/eWENR/05oct/feature.htm;

- Kearny, R., Detecting Forged Credentials in a High Tech World. In: World Education News & Reviews, 1994.

Link: www.wes.org/ewenr/wenrarchive/FBC_DetectForgedCredsFall94.pdf.

Poglavje 5 - Pristnost

- Groningen Declaration.

Link: <http://groningendeclaration.net/>.

Poglavje 7 – Učni izidi

- Adam S., An introduction to learning outcomes: A consideration of the nature, function and position of learning outcomes in the creation of the European Higher Education Area. In: EUA Bologna Handbook, 2006.

Link: http://is.muni.cz/do/1499/metodika/rozvoj/kvalita/Adam_IH_LP.pdf;

• Lokhoff, J. et al., A guide to formulating degree programme profiles. Including programme competences and programme learning outcomes. Bilbao, Groningen, The Hague 2010.
Link: www.core-project.eu/documents/Tuning_Guide_Publicada_CoRe.pdf.

Poglavje 8 – Krediti, ocene, zbir kreditnih točk in prenos kreditov

• ECTS Users' Guide, 2009.

Link: http://ec.europa.eu/education/tools/docs/ects-guide_en.pdf;

• EGRACONS (European Grade Conversion System).

Link: <http://egracons.eu/http://egracons.eu>.

Poglavje 9 – Bistvene in ne-bistvene razlike

• Bergan S. And E.S. Hunt (eds.), Developing attitudes to recognition: substantial differences in an age of globalization, Council of Europe 2009.

Link: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2478.

Poglavje 12 – Prakse priznavanja na institucijah

• EUA, Trends 2010 report, A decade of change in European Higher Education.

Link: www.eua.be/eua-work-and-policy-area/building-the-european-higher-education-area/trends-in-european-higher-education/trends-vi.aspx.

Poglavje 14 – Priloga k diplomi

• Aelterman G. et al., Study on the Diploma Supplement as seen by its users, 2008.

Link: www.ciep.fr/publi_educ/docs/diploma-supplement-as-seen-by-its-users.pdf;

• Council of Europe and UNESCO, Explanatory Notes to the Joint European Diploma Supplement, 2007.

Link:

www.aic.lv/ace/ace_disk/Dipl_Sup/DS_expl_nt_rev2007.pdfwww.aic.lv/ace/ace_disk/Dipl_Sup/DS_expl_nt_rev2007.pdf;

• Rauhvargers, A., The renewed approach to the Diploma Supplement in the context of the developments of recent years, Rauhvargers, A. In: 'New challenges in recognition', Council of Europe 2008.

Link: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2285.

Poglavje 15 – Ogrodja kvalifikacij

• Council of Europe and UNESCO, Recommendation on the use of qualifications frameworks in the recognition of foreign qualifications. Explanatory memorandum to the subsidiary text to the LRC, revised text 2013.

Link: www.enic-naric.net/documents/DGIIEDUHE_2013_15_Rev_01_FINAL_-_Explanatory_memorandum_on_LRC_Supplementary_Text_on_the_Use_of_QFs_ENGLISH.pdf;

• European Commission, The European Qualification Framework for Lifelong Learning (EQF).

Link: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm.

Poglavje 16 – Kvalifikacije, ki omogočajo dostop

• Council of Europe and UNESCO, Recommendation on International Access Qualifications, 1999.

Link:

www.coe.int/t/dg4/highereducation/recognition/International%20Access%20Qualifications_EN.asp.

Poglavje 17 – Kvalifikacije, pridobljene po fleksibilnih poteh učenja

• Nuffic et al., Recognition of Non-formal and Informal Learning: Learning Outcomes. Final report, The Hague 2009.

Link: www.rpl.naric.org.uk/documents/final%20report.pdf;

- Nuffic et al., Formal recognition of non-formal and informal learning. A study exploring the possibilities of formal recognition of non-formal and informal learning, The Hague 2008.

Link: www.rpl.naric.org.uk/StudyonFormalRecognitionof_nov2008_def.pdf.

Poglavje 18 – Kvalifikacije, pridobljene na podlagi transnacionalnega izobraževanja

- OECD, Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education, 2005.

Link: www.oecd.org/education/educationeconomyandsociety/35779480.pdf;

- Council of Europe and UNESCO, Revised code of good practice in the provision of transnational education, 2007.

Link: www.enic-naric.net/documents/REVISED_CODE_OF_GOOD_PRACTICE_TNE.pdf.

Poglavje 19 – Kvalifikacije, pridobljene po skupnih programih

- Aerden, A. and J. Lokhoff, Framework for Fair Recognition of Joint Degrees. European Consortium for Accreditation. ECA 2013.

Link: http://ecahe.eu/w/index.php/Framework_for_Fair_Recognition_of_Joint_Degrees;

- Aerden, A. and H. Reczulska, The recognition of qualifications awarded by joint programmes, ECA 2010.

Link: <http://ecahe.eu/w/images/4/47/Eca-Publication---the-recognition-of-qualifications-awarded-by-joint-programmes---2010.pdf>;

- Council of Europe/UNESCO-CEPES, Recommendation on the Recognition of Joint Degrees, 2004.

Link:

<https://wcd.coe.int/wcd/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&nstranetImage=320284&SecMode=1&DocId=822138&Usage=2>.

Poglavje 20 – Kvalifikacije, izdane s strani institucij, ki niso priznane s strani pristojnih nacionalnih organov

- Qualifications from Non-Recognized Institutions: An Overview of the Issue, E.S. Hunt and S. Bergan, in 'Developing attitudes to recognition: substantial differences in an age of globalization – Council of Europe higher education series' No.13, Council of Europe, 2009.

Link: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2478.

Poglavje 21 – Imetniki kvalifikacij brez dokumentacije

- Andrea Lundgren, Godkjenning av utenlandsk hoyere utdanning for flyktninger med mangelfull dokumentasjon. Rapport fra pilotsprojetet varen, NOKUT 2004 (in Norwegian).

Link:

www.nokut.no/Documents/NOKUT/Artikkelbibliotek/Konferanser/SU%20konferanser/Seminarer/Fagsem_08/Andrea%20Lundgren.pdf.

EAR HEI konzorcij

(op.: posamezni nazivi so zapisani v izvornem besedilu)

Publikacija je rezultat projekta »European Area of Recognition – Higher Education Institutions« (EAR HEI). Člani konzorcija so navedeni v nadaljevanju.

Projektna skupina

Projektna skupina je sestavljena iz strokovnjakov s področja priznavanja iz naslednjih nacionalnih informacijskih centrov (NARIC centri) in (ENIC centri), in združenj visokošolskih institucij:

Akadēmiskās informācijas centrs - Academic Information Centre (ENIC – NARIC Latvia).

- Baiba Ramina
- Inara Dunska
- Solvita Silina

Centre international d'études pédagogiques – CIEP (ENIC-NARIC France)

- Claudia Gelleni
- Asma Benabid
- Amaury Tiberghien

Dearbhú Cáilíochta agus Cáilíochtaí Éireann - Quality and Qualifications Ireland (ENIC – NARIC Ireland)

- Niamh Lenehan
- William O'Keeffe

European University Association - EUA

- Howard Davies

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyzszego, Ministry of Science and Higher Education, Department of Higher Education Organisation and Supervision (ENIC-NARIC Poland)

- Hanna Reczulska
- Monika Belza

Nuffic - The Netherlands organisation for international cooperation in higher education (ENIC-NARIC The Netherlands)

- Lucie de Bruin
- Hendrik Jan Hobbes
- Jenneke Lokhoff
- Jessica Stannard
- Bas Wegewijs

Studijų kokybės vertinimo centras (SKCV) - Centre for Quality Assessment in Higher Education (ENIC-NARIC Lithuania)

- Aurelija Valeikienė
- Kristina Sutkutė
- Rima Zilinskaite

Styrelsen for Videregående Uddannelser - Danish Agency for Higher Education (ENIC-NARIC Denmark)

- Dorthe Eeg Pedersen

Tuning Educational Structures in Europe

- Paul Ryan

Svetovalni odbor (op.: posamezne institucije in organi so zapisani v izvorniku)

- Carita Blomqvist, predsednica komiteja Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropskem prostoru (2007-2013), Opetushallitus Utbildningsstyrelsen - Finnish National Board of Education (ENIC-NARIC Finland).

- Allan Bruun Pedersen, Ppredsednik ENIC Biroja (2011 – 2013), podpredsednik Lizbonske konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropskem prostoru (2013 - ..), Styrelsen for Videregående Uddannelser - Danish Agency for Higher Education (ENIC-NARIC Denmark).

-
- Andrejs Rauhvargers, svetovalec (Senior Adviser), European University Association (EUA).
 - Earl Stephen Hunt, svetovalec (Special Advisor) U.S. Network for Education Information – USNEI (ENIC United States of America).
 - Christian Tauch, vodja oddelka za izobraževanje, Hochschulrektorenkonferenz, (HRK - German Rectors Conference).
 - Rok Primožič, evropska zveza študentov, namestnik vodje (2012 – 2013), vodja (2013 - 2014).
 - Robert Wagenaar, koordinator Tuning Educational Structures in Europe.

Koordinacija

EAR HEI projekt koordinira Nuffic.

Kontakt:

Ms Lucie de Bruin

Head of the International Recognition Department

P.O. Box 29777

2502 LT The Hague

The Netherlands

Email: lbruin@nuffic.nl / Website: www.nuffic.nl

Razlaga nekaterih kratic in izrazov:

(opomba: nekatere kratice in izrazi so v besedilu ohranjeni v izvorni obliki, gre za mednarodno uveljavljene kratice)

LRC: Lisbon Recognition Convention - Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (ponekod v tekstu kot Konvencija oziroma Lizbonska konvencija - odvisno od izvirnega besedila)

EHEA: European Higher Education Area – evropski visokošolski prostor

EAR HEI: European Area of Recognition manual for Higher Education Institutions (izvirno ime projekta in ime evropskega priročnika za priznavanje izobraževanja za visokošolske institucije)

EAR: European Area of Recognition – predhodnik priročnika EAR HEI, ki je namenjen Enic-Naric centrom

EAIE: European Association for International Education – center za strokovno znanje, mreženje in vire v internacionalizaciji visokega šolstva

USNEI: U.S. Network for Education Information – ameriška mreža za informacije o izobraževanju

BFUG on Recognition: Bologna Follow Up Group on Recognition - delovna skupina bolonjskih ekspertov za področje priznavanja

EUA: European University Association – evropsko združenje univerz

ESG: Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area – standardi in navodila za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru

HRK: Hochschulrektorkonferenz – nemška rektorska konferenca

RPL: Recognition of prior learning – priznavanje predhodnega učenja

INQAAHE: International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education - mednarodna mreža agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu

ENQA: European Association for Quality Assurance in Higher Education - evropska mreža za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu

ECA: European Consortium for Accreditation in Higher Education - evropski konzorcij za akreditacijo v visokem šolstvu

EQAR: European Quality Assurance Register for Higher Education - evropski register zagotavljanja kakovosti za visoko šolstvo

QAEU: Quality Assurance European Universities – organizacija za zagotavljanje kakovosti evropskih univerz

PD: priloga k diplomi

RPL: Recognition of prior learning - priznavanje predhodnega učenja

APL: Accreditation of prior learning - akreditacija predhodnega učenja

APEL: Accreditation of prior experimental learning - akreditacija predhodnega izkustvenega učenja

TNE: Transnational education - transnacionalno izobraževanje

EHEA-QF: European Higher Education Area – Qualification Framework – ogrodje kvalifikacij skupnega evropskega visokošolskega prostora

EQF-LLL: European Qualification Framework for Lifelong Learning – evropsko ogrodje kvalifikacij vseživljenjskega učenja

NOK: nacionalno (slovensko) ogrodje kvalifikacij

EOK: evropsko ogrodje kvalifikacij

EOVK: evropsko ogrodje visokošolskih kvalifikacij

CEDEFOP: European Centre for the Development of Vocational Training – evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja

ESU: European Students Union – evropska zveza študentov

Tuning Educational Structures - projekt za povezavo političnih ciljev bolonjskega procesa in lizbonske strategije v visokošolskem sektorju

Diagrami v izvirniku

Prevod priročnika ne vsebuje diagramov.

Viri in reference

Posamezni viri in reference so v prevodu zapisani v izvirni obliki zaradi lažjega iskanja in prepoznavanja le-teh (mednarodno uveljavljeni nazivi). Nekatere spletne povezave, ki so navedene v izvirniku priročnika, ne delujejo oziroma niso aktivne.